Primorske NOVICE

KOPER — NOVA GORICA, 21. oktobra 1967
ŠT. 43 — LETO V. — IZVOD 50 N-PAR — 50 STARIH DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI

Če ni nič, je narobe, če je kaj, pa spet ni prav — modrujejo letos primorski sadjarji in se spričo bogate letine češejo za ušesi, ko preudarjajo, kako bi najbolje vnovčili lepo sadje. Tako na primer v Brkinih pravijo, da že šest let sadje ni tako bogato obrodilo, Tolminci ponujajo jabolka po petnajst novih par, povsod pa niti za tolkovec in žganje ne bodo utegnili predelati vsega. Veliko sadja bo žal zgnilo, ker se za odpadlega nihče ne zmeni. Dejstvo je, da je trgovina spričo tolikšne ponudbe odpovedala, sušilnic za sadje po kmetih skoraj ni več in bo tako na nesrečo veliko sadja šlo po zlu. Nekaterni delovni kolektivi v industrijskih in drugih središčih sami organizirajo izlete v sadjarske okoliše in s kamioni vozijo domov sadje za ozimnico, saj s tem še vedno prihranijo z vštetim prevozom dinar pri dveh, če bi sadje kupili na stojnici ali v trgovini. Na sliki: Polne veje zimskih jabolk v Brkinih se same ponujajo pridni obiralki. (rb)

OBČINSKA SKUPŠČINA KOPER IMENOVALA AKCIJSKI ODBOR

Kako urediti zdravstveno zavarovanje kmetov

Problematika zdravstvenega zavarovanja kmetov postaja spet aktualna. Pravzaprav ti problemi nikoli niso bili zadovoljivo rešeni. Spričo tega se zdaj spet pripravlja predlog novega zakona.

Na območju goriške komunalne skupnosti kmečkih zavarovancev, ki zajema tolminsko, ajdovsko, novogoriško in indrijsko občino, število kmečkih zavarovancev iz leta v leto pada, kar je ob nazadovanju števila prebivalstva, ki se še ukvarja s kmetijsko proizvodnjo tudi razumljivo. Tako je bilo v letu 1960 33.558 zavarovancev, konec avgusta letos pa jih je bilo le še 23.381 ali za več kot 30 odstotkov manj.

Tudi starostna struktura in višina katastrskega dohodka na gospodarstvo sta zelo neugodna. Značilno je, na primer, da je med nosilci zavarovanja, torej med gospodarji, najmočnejša skupina v starosti nad 65 let. Le-teh je dobrih 34 odstotkov. Malo manj je tistih, starih med 55 in 65 let, vtem ko je le dobra tretjina takih, ki jih, če bi delali v delovnih organizacijah, še ne upokojili.

Tudi sklad kmetijskih zavarovancev je v stalnih težavah, čeprav so hkrati močno porasle dajatve zavarovancev. Te so se svojčas s sprejetim zakonom o zdravstvenem zavarovanju kmetov še povečale. Ta namreč temelji na načelu samoupravljanja in samofinanciranja. Zato je odpadlo pokrivanje primanjkljajev sklada iz občinskih proračunov. Odpadel pa je tudi prispevek od katastrskega dohodka lastnikov zemljišč nekmetov. Zaradi vsega tega in še zaradi naraščanja stroškov je porasel povprečni prispevek na kmetijsko gospodarstvo za te namene na območju goriške zavarovalne skupnosti od 24.520 S-din v letu 1965 na skoraj 51.000 S-din lani. Za kritje primanjkljaja pa je bil predpisan lani in letos še izredni prispevek.

Lani je znašal primanjkljaj skoraj 75 milijonov, letos do konca avgusta pa je tudi že presegel 20 milijonov S-din. Že tako slabo stanje sklada še poslabšujejo zaostali plačniki, ki mu dolgujejo blizu 90 milijonov S-din. Ta pa spet ne more poravnavati svojih obveznosti in znašajo le-te že 100 milijonov S-din. Očitno je, da vsi dolžniki ne bodo mogli plačati dolga, razen če ne bo občina segla v svojo blagajno.

(Nadaljevanje na . strani)

POSVETOVANJE POSLANCEV V TOLMINU

Za podporo strokovnim šolam

Na torkovi seji občinske skupščine so razen imenovanja prisilne uprave v podjetju Slavnik dali soglasje delovni skupnosti osnovne šole Marezige za ukinitev podružniške šole v Boršu, razrešili dosedanjega načelnika za analitične in družbene službe Ivana Baškoviča, ker je postal direktor podjetja »Mala oprema« v Izoli, in do razpisa imenovali za vršilca dolžnosti načelnika omenjenega resorja ing. Petra Aljančiča. Imenovali so tudi gradbeni odbor za zgraditev mejnega bloka v Škofijah, katerega bodo financirale zvezna carina, Kompas in nekatera druga podjetja. Nadvse važno pa je imenovanje akcijskega odbora za financiranje strokovnega šolstva. Ta šteje sedem članov, predseduje pa mu Marjan Flego, predsednik delovne skupnosti občinske skupščine.

O financiranju strokovnega šolstva smo v našem listu že večkrat pisali in poudarili težave, ki so nastale ne samo pri nas, marveč v vsej Sloveniji. Republiška skupščina je namreč že konec lanskega leta priporočila vsem gospodarskim organizacijam, naj letos v celoti izpolnijo svoje obveznosti na področju strokovnega izobraževanja in prispevajo potrebna sredstva za financiranje strokovnega šolstva, in sicer najmanj en odstotek od svojih bruto osebnih dohodkov. Skupščina občine Koper je letos konec januarja ugotovila, da tudi letos ne bo urejeno zbiranje sredstev za strokovno šolstvo s predpisom. Zato je tudi ona sprejela priporočilo, ki velja kot obveza, naj gospodarske organizacije letos v celoti izpolnijo svoje obveznosti in v ta namen prispevajo 1,2 % od svojih izplačanih bruto osebnih dohodkov.

Problem je bil zelo resen tudi zato, ker nekatere delovne organizacije niso izpolnile svojih obveznosti prejšnje leto. Žal je sklepanje pogodb tudi letos potekalo zelo neugodno in so strokovne šole prišle v hudo finančno stisko. Še danes je stanje takšno, da 24 gospodarskih organizacij v koprski občini pogodb ni podpisalo, 28 podjetij je podpisalo, dve gospodarski organizaciji sta sicer podpisali, denarja pa nista dali, šest podjetij pa ni prispevalo niti 50 % svojih obveznosti. Občinska skupščina pa razlike ne more plačati iz svoje-

(Nadaljevanje na 3. strani)

DAN MEDNARODNE SOLIDARNOSTI Z VIETNAMOM

21. oktobra glasujemo za mir

Po sklepu stockholmske konference o Vietnamu je 21. oktober razglašen za dan mednarodne solidarnosti z Vietnamom.

Vse podatke o protestnih zborovanjih in drugih demonstracijah mirovne narave, ki bodo 21. oktobra, bo zbirala mednarodna konfederacija za mir in razorožitev v Londonu in zbrano gradivo izročila generalnemu sekretarju OZN U Tantu.

Po napovedih slovenskega koordinacijskega odbora za pomoč žrtvam imperialistične agresije bomo v Sloveniji pripravili številna zborovanja in obenem izkoristili vse možnosti, da izrazimo solidarnost s trpečimi vietnamskimi ljudmi.

ZARADI SKRAJNE DEZORGANIZACIJE IN ANARHIJE V KOPRSKEM OBRATU

»Slavnik« pod prisilno upravo

Ko je predsednik sveta za gospodarstvo na torkovi seji skupščine občine Koper predlagal prisilno upravo v avtoturističnem podjetju Slavnik, je predlog podkrepil s temile razlogi: Podjetje je v skrajni dezorganizaciji in anarhiji; odpovedali so samoupravni organi in družbeno politične organizacije v kolektivu; podjetje je brez direktorja in brez pravega vodilnega in strokovnega kadra; odpadlo je vsako upanje, da bo podjetje razmere samo uredilo brez radikalnega posega od zunaj; ni upanja, da bi se centralni delavski svet zedinil za novega direktorja, niti za vršilca dolžnosti direktorja; morebitni novi direktor ali vršilec dolžnosti stanja ne bi uredil, ker bo naletel takoj na ovire tako strokovnih služb kot samoupravnih organov; razbitje podjetja na več samostojnih podjetij in samostojnih obratov je pred vrati; obstaja resna nevarnost, da takšne razmere pripeljejo podjetje v primanjkljaj. Zato je potrebno hitro ukrepati.

Kratka in jedrnata obtožba dosedanjih razmer v Slavniku odbornikov skupščine ni presenetila, saj je javnosti že dolgo znano, da so odnosi v Slavniku hudo razrvani. Zato jih tudi ni presenetil predlog sveta za gospodarstvo, naj bi skupščina občine uvedla vsaj za določen čas prisilno upravo. Morda bi lahko rekli, da je skupščina občine predolgo čakala, upajoč, da se bo kolektiv sam spričo dejstev streznil in našel sam izhod, ker so prisilne uprave silno nesimpatične in nekako v nasprotju z našim sistemom samoupravljanja. Prisilna uprava je zares skrajni ukrep, ki

(Nadaljevanje na 3. strani)

Proslave v čast oktobrski revoluciji

V počastitev petdesetletnice oktobrske socialistične revolucije bo prve dni v novembru v Ilirski Bistrici razširjena seja občinske konference SZDL. Referat bo govoril o razvoju delavskega gibanja v svetu pred 50 leti in danes. Na seji bodo povabili tudi Antona Šetino iz Knežaka, ki je aktivno sodeloval v oktobrski revoluciji.

Proslave v počastitev oktobrske revolucije bodo tudi po šolah.

Za boljše delo inšpekcij

Konec prejšnjega tedna je bil v Kopru na pobudo republiške komisije za družbeno nadzorstvo posvet o tem, kako izboljšati delo inšpekcijskih služb, kako jih organizirati, da bodo bolj učinkovite in samostojne, kakšno vlogo naj imajo kot organ samoupravne družbe. Posveta so se udeležili predstavniki občinske skupščine, družbeno političnih organizacij, gospodarskega sodišča, javnega tožilstva, uprave za notranje zadeve in delavci vseh inšpekcijskih služb obalnega področja, posvet pa so vodili republiški poslanci.

V razpravi so ugotovili, da so inšpekcije že zastarele, premalo učinkovite, v šolstvu in zdravstvu pa sploh ne delujejo. Zato se je podala na teren skupina poslancev, ki ima nalogo preveriti dosedanje delo inšpekcij, njihovo organizacijsko strukturo in pomanjkljivosti ter se seznaniti z mnenji občin, da bi lahko predloge za reorganizacijo posredovali republiški skupščini. Potrebno bo točno določiti prostojnosti republike in občin, dopolniti predpise, da bodo imele inšpekcijske službe pravno osnovo. Na posebnem posvetu z delavci inšpekcijskih služb so se ti pritožili, da so organi pregona prepočasni, kazni minimalne, zato so tudi uspehi njihove službe majhne vrednosti. Kadrovsko so službe slabo zasedene in še slabše opremljene. Zavzemali so se za večjo samostojnost in za tesnejšo povezanost z republiko in družbeno političnimi organizacijami.

V razpravi so se mnogi zavzemali za inšpekcijske službe na medobčinski ravni, drugi pa so bolj zagovarjali sistem republiških inšpekcij ker bi bolj neodvisno in učinkovito zastopale ustavnost in zakonitost. Nekateri so bili mnenja, da so dosedanji predpisi preveč togi in jih v mnogih primerih ni mogoče izvajati. RZ

Vesoljska ladja na Veneri!

Sovjetska vesoljska avtomatska postaja »Venera 4« je v sredo, 18. oktobra mehko pristala na Veneri in posredovala prve podatke o atmosferi na tem planetu. V času, ko so opravili meritve, je temperatura atmosfere zrasla od 40 na 280 stopinj Celzija, atmosferski pritisk pa od 1 na 15 atmosfer. Meritve so pokazale, da sestoji atmosfera Venere skoraj v celoti iz ogljikovega dioksida. Kisika in vodne pare je okrog 1,5 odstotka. Opaznih sledov azota niso odkrili. Naprave na spuščajoči se postaji so nenehno merile na 25 kilometrov dolgi poti in poldrugo uro posredovale na Zemljo parametre atmosfere.

»MEBLU« GRE DOBRO

Tovarna pohištva »Meblo« je imela v prvem polletju letos za 29 odstotkov večji izvoz na konvertibilno področje kot lani. Finančni rezultat je nekako enak rezultatu prodaje na domačem trgu. Tovarna svojega pohištva ni občutneje podražila, pač pa je cene diferencirala tako, da je kvalitetnejše pohištvo dražje od manj kakovostnih proizvodov.

Proizvodnja Mebla gre sproti v prodajo in je kolektiv komaj kos povpraševanju. Računajo, da bo bruto produkt znašal letos blizu 10 milijard. Osebni dohodki znašajo v povprečju nekaj nad 100.000 S-din.

Vremenska napoved

Do konca tedna suho, sprva še hladno vreme.

NA REKI SE JE KONČALO ZASEDANJE MEŠANE KOMISIJE VIDEMSKEGA SPORAZUMA

V prijateljskem vzdušju

Na Reki je bilo v četrtek prejšnji teden končano 13. zasedanje stalne jugoslovansko-italijanske komisije za izvajanje videmskega sporazuma. Jugoslovansko delegacijo je vodil Franjo Mitečić, načelnik zveznega sekretariata za notranje zadeve, italijansko delegacijo pa opolnomočeni minister Gian Luigi Milesi Ferretti. Med sedemdnevnim zasedanjem sta obe delegaciji v duhu medsebojnega razumevanja obravnavali razna vprašanja v zvezi z izvajanjem videmskega sporazuma.

Stalna mešana komisija je sklenila, da bo po ukinitvi viz v rednih potnih listih med obema državama enako ravnala tudi s prepustnicami videmskega sporazuma v primerih podaljševanja. Nadalje so sklenili uvesti nekatere nove avtobusne linije, povečati število vozil na že obstoječih ter na nekaterih obmejnih prehodih omogočiti promet z motornimi vozili.

Obravnavali so tudi nekatera druga vprašanja, kot na primer nudenje zdravstvene pomoči v primeru, če se kmetovalci ponesrečijo pri delu. Zaključno poročilo na koncu poudarja, da se mali obmejni promet v sklopu izvajanja videmskega sporazuma v primerih podaljševanja. Nadalje so sklenili uvesti nekatere nove avtobusne linije, povečati število vozil na že obstoječih ter na nekaterih obmejnih prehodih omogočiti promet z motornimi vozili.

Obravnavali so tudi nekatera druga vprašanja, kot na primer nudenje zdravstvene pomoči v primeru, če se kmetovalci ponesrečijo pri delu. Zaključno poročilo na koncu poudarja, da se mali obmejni promet v sklopu izvajanja videmskega sporazuma med obema področjema odvija brez težav. Leta 1966 so zabeležili 22 milijonov prehodov, v prvih šestih mesecih letos pa 12 milijonov. Ob koncu sta obe komisiji poudarili, da so se razgovori odvijali v prisrčnem ozračju in obe delegaciji je vodila želja, da bi bil videmski sporazum zmeraj pomembnejši inštrument na širokem področju sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo.

Novogoriška delegacija na shodu UIL

Delegacija občinskega sindikalnega sveta Nova Gorica se je v nedeljo, 15. oktobra, na povabilo UIL (Italijanska zveza dela) za Videmsko pokrajino udeležila prvega deželnega shoda članov te sindikalne organizacije. Shod je bil v San Daniele del Friuli. Prireditelji so dali poseben poudarek udeležbi naše delegacije, ki je bila prisrčno sprejeta. Udeležence shoda je pozdravil tudi vodja novogoriške delegacije. Govorniki so med ostalim poudarili pomembnost obstoječih stikov med jugoslovanskimi in italijanskimi sindikati in se izrekli za nadaljnje utrjevanje medsebojnih stikov.

(TB)

Srečanje Prekomorcev

Ob obletnici ustanovitve prve in druge prekomorske brigade bo v Kopru v nedeljo, 22. t. m. v dvorani mestnega gledališča ob 10. uri partizansko srečanje nekdanjih borcev obeh brigad. Dnevni red predvideva slavnostni govor podpredsednika IS SRS dr. Franceta Hočevarja, nastop pevskih zborov iz Proseka-Kontovela in iz Kopra ter recitacije člana Mestnega gledališča iz Ljubljane Janeza Vrhunca. Pri programu bo sodelovala tudi koprska godba na pihala. Udeležencem zborovanja bodo še razdelili knjigo »Prva in druga prekomorska brigada«, skupno kosilo pa bodo imeli v hotelu Triglav v Kopru.

NEVSAKDANJA UPRAVNA NASPROTJA

OBČINE : DRŽAVA

Konec oktobra ali v začetku novembra bo posvetovanje o materialnem položaju občin. Pobudo za to so dali na zadnji Stalni konferenci mest, kjer so trdili, da občina v svojem razvoju stagnira in da je za to kriva zveza. Seveda je šlo pri teh vprašanjih za denar in za način, kako do njega priti.

Po ustavnih in zakonskih predpisih občina samostojno predpisuje svoje dohodke in z njimi tudi razpolaga. V resnici pa, trdijo v Stalni konferenci, občina le deli kolač, ki ga je spekla država.

Občinska blagajna se polni po odlokih višjih državnih organov, občani pri tem nimajo posebnega vpliva. Občina je pri tem samo podaljšana roka državne oblasti, ne pa tisto, kar bi morala biti po ustavi: samoupravna družbeno politična skupnost.

Statistika ugotavlja, da vedno več proračunskih sredstev družbeno politične skupnosti ostane v občini. V dokaz za to trditev navajajo odstotek, ki pravi, da je leta 1963 obdržala zveza 65,8 %, lani pa samo 47,4 %. Tako je delež občine zrasel od 18,4 % na 33,4 %.

Toda številni argumenti na drugi strani dokazujejo, da je to izboljšanje samo navidezno. Nihče namreč pri tem ne upošteva, koliko več bremen ima občina zdaj, kot jih je imela leta 1963. Ta razlika pa zahteva veliko več kot malce večji odstotek in nobena skrivnost ni, da so danes na občinskih plečih taka bremena, da jih marsikatera občina ne zmore. Materialno stanje ni boljše, ampak slabše.

Edini izhod iz te zagate je temeljito drugačna porazdelitev proračunskih sredstev (ne gre za dodatna bremena in davke!). Toda o tem ni razprav, to v občinah dobro vedo in zato iščejo rešitve drugod.

Občinski možje pravijo, da bo nujno sredstva nekje najti in zato predlagajo svobodno formiranje in razdelitev materialnih sredstev v občinskih okvirih. Pri tem seveda mislijo na občinske dajatve, samoprispevke in druge oblike angažiranja sredstev.

Tu pa tiči nevarnost, ki jo vidijo tudi občani: vedo, da bodo potrkali na njihov žep. Na Stalni konferenci mest so zato opozorili, da morajo pri vseh takih novih odločitvah neposredno sodelovati tudi občani.

Zato za občane ni važno samo koliko, ampak tudi kako se polnijo občinske blagajne. Od načina financiranja je tudi odvisen odgovor na vprašanje, čigava je občina — državna ali občinska?

Zunanjepolitični pregled

TEŽAVE OKOLI SREDNJEGA VZHODA

V ponedeljek, 16. t. m., bi se bila morala v glavni skupščini OZN pričeti splošna razprava o vprašanjih likvidacije izraelskega napada na arabske države, pričela pa se ni. Odgodili so jo, da bi podaljšali Sovjetski zvezi in Združenim državam Amerike čas za dvostransko iskanje sporazumne rešitve. Kot so stvari, razprava v glavni skupščini ne bi rodila pozitivnega rezultata. Še vedno je razporeditev stališč taka, da noben predlog ne bi dosegel dvetretjinske večine, kaže pa, da je večina delegacij za to, da se obenem z umikom Izraelcev doseže tudi priznanje Izraela s strani arabskih sosedov in svoboda plovbe po Suezu in Akabskem zalivu. V tem smislu iščejo kompromis tudi pri pogovorih med SZ in ZDA. Združena arabska republika je baje že blizu temu stališču, nasprotne pa so še Sirija, Alžirija in še nekatere arabske države. Glede ZDA menijo poučeni, da so za umik Izraelcev, vztrajajo pa pri zahtevi, da Izrael ohrani Jeruzalem. V Kairu posreduje tudi Velika Britanija, ki želi obnoviti stike z ZAR. Njo zapora Sueškega prekopa najhuje prizadeva. Predlog nekaterih držav, da bi prekop odprli, če se izraelske čete umaknejo za 25 km, je kairska vlada odbila. Na črtah premirja zadnji čas ni bilo več hujših spopadov, pač pa se množe diverzantske akcije Arabcev na po Izraelcih zasedenem ozemlju in v samem Izraelu. Nadaljnji potek reševanja srednjevzhodnega vprašanja bo tako odvisen od uspeha ali neuspeha pogovorov med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike.

JARA KAČA VIETNAMSKE VOJNE

Dan na dan se oglaša po svetu več predlogov ali zahtev, naj Američani nehajo bombardirati Severni Vietnam, predpostavljajoč, da bi bili v Hanoju potem pripravljeni na pogajanja. Medtem izjavljajo v Hanoju, da se vojna lahko konča samo z brezpogojnim umikom Američanov iz Južnega Vietnama. V Washingtonu na to ne pristanejo, nasprotujejo pa umiku tudi vlade Južnega Vietnama, Avstralije, Nove Gvineje, Južne Koreje, Filipinov in Burme, ki so neposredno vključene v vietnamsko vojno. Na drugi strani nasprotujejo končanju vojne Kitajci. Tako se večejo prerekanja brez konca in kraja in vojna se nadaljuje ter še poostruje. Napadi na Severni Vietnam so čedalje hujši. Bombardirajo tudi objekte, ki so jim doslej prizanašali, posebno pristaniško mesto Hajfong in kraje neposredno ob kitajski meji. Hudi boji na kopnem in v zraku se bijejo okoli »demilitarizirane« črte ob 17. vzporedniku. Vedno več je mrtvih in ranjenih, splošni položaj se pa bistveno ne menja, razen da raste nevarnost razširitve spopada z nepredvidljivimi posledicami, kar vzbuja po vsem svetu zaskrbljenost.

UTRJEVANJE DELOVANJA NEUVRŠČENIH

Nevarni svetovni zapletljaji zaskrbljujejo posebno neuvrščene države, to je take, ki ne pripadajo ne vzhodnemu ne zahodnemu političnemu in vojaškemu bloku. Med takimi akcijami je bil posebno pomemben obisk predsednice indijske vlade Indire Gandhi v Beogradu, kjer se je sešla s predsednikom Titom. Razprava se je sukala okoli Srednjega vzhoda, vietnamske vojne in vseh drugih pomembnejših mednarodnih vprašanj, prav tako pa tudi povezovanja akcij nevezanih in medsebojnega sodelovanja med Indijo in Jugoslavijo. Ugotovljena so bila enaka ali močno sorodna stališča. Pomemben je posebno zaključek, da bosta delegaciji obeh držav zavzemali pri Združenih narodih enaka stališča v vprašanjih Srednjega vzhoda.

KITAJSKA RAZŠIRJA SUBVERZIJO

Dogodki v Kambodži v polni meri potrjujejo trditve sovjetskega tiska o imperialističnih zavojevalnih načrtih Maocetungove Kitajske. Še nedavno je pekinška vlada obljubila kamboški vladi, da ne bo več podpirala oboroženih akcij tako imenovanih khmerskih revolucionarjev v Kambodži, obljube pa ne drži. Predsednik kamboške vlade Norodom Sihanuk je bil te dni spet prisiljen zahtevati od Kitajske, da izpolni obljubo. Izjavil je, da bo nadaljnje podpihovanje gverilcev privedlo do tega, da bo oblast prevzela v svoje roke kamboška vojska, se naslonila na Združene države Amerike in iskala pri njih podporo. Ni verjetno, da bi grožnja v Pekingu zalegla. Kitajci rovarijo tudi v Taju in Burmi.

SAMOSTOJNA JUŽNA ARABIJA

Po novejših poročilih sta se obe osvobodilni gibanji Južnoarabske zveze, tisto, ki zahteva samostojno in neodvisno Južno Arabijo, in tisto, ki želi priključitev k Jemenu, sporazumeli o ustanovitvi skupnega gibanja in skupne vlade. Na to je najbrž vplival položaj v Jemenu, ki postaja po umiku čet ZAR negotov in ni mogoče prerokovati, kako se bodo spori za republiko ali monarhijo končali. Južna Arabija postane samostojna po odhodu Britancev v začetku leta 1968.

DRŽAVLJANSKA VOJNA V NIGERIJI

Čete zvezne nigerijske vlade so res zavzele glavno mesto odcepljene federalne enote Biafre in se v njem utrdile, prebivalstvo pa ga je zapustilo. Vojna se z nezmanjšano silovitostjo nadaljuje južneje od mesta. Vlada v Lagosu obtožuje Združene države Amerike, da podpirajo boj biafrskega ljudstva za samostojnost z orožjem in denarjem, medtem ko Biafrčani dolže Veliko Britanijo podpiranja zvezne vlade in njenih čet. Kaj je red, ni lahko ugotoviti, ker gre pri tem verjetno tudi za politično propagando in opravičevanje eventualnih porazov na tej ali oni strani.

ATLANTSKA ZVEZA SE JE PRESELILA

V ponedeljek se je preselilo glavno tajništvo severnoatlantske vojaške zveze iz Pariza v belgijsko prestolnico Bruselj. Glavni stan se je preselil tja že prej, ko je predsednik de Gaulle odpovedal v Franciji gostoljubje tej zvezi, kjer je bila od ustanovitve dalje do zdaj. V Bruselj pride v kratkem tudi obrambno poveljstvo, ki je zdaj v Washingtonu. V okolici glavnega mesta so zgradili v rekordnem času poslopja za vse te ustanove, ki združujejo 15 zahodnih držav. Formalno je še vedno članica tudi Francija, bo pa verjetno izstopila.

ERNESTO CHE GUEVARA UBIT

Bolivijska vlada je uradno objavila, da je bil v spopadu med vladnimi četami in gverilci ubit bivši kubanski minister in prvi sodelavec Fidela Castra Ernesto Che Guevara. Guevara, po rodu Argentinec, je izginil s Kube pred dvema letoma in pol in organiziral gverile po Južni Ameriki. O vprašanju, ali je ubiti partizan Guevara ali ne, se je svetovni tisk močno razpisal, okolnost pa, da so v Havani odredili za njim državno žalovanje, potrjuje resničnost poročila in odvrača vsak dvom.

Novice zamejskih Slovencev

GENERALNI KONZUL NA GORIŠKEM

Novi jugoslovanski generalni konzul v Trstu inž. Marjan Tepina je pred dnevi obiskal Goriško, kjer je v Gorici obiskal pokrajinskega predsednika Chientarolija, prefekta Principalla in goriškega župana Martino. Razpravljal je z njimi o obmejnem sodelovanju med Goriško in Slovenijo ter o vprašanjih slovenske narodne manjšine na tem ozemlju. Pogovori so potekali v prijateljskem vzdušju.

PROTESTI PROTI RAZLAŠČANJU

Napovedano novo razlaščenje zemljišč slovenskih kmetov na ozemlju dolinske občine, za razširjanje industrijske cone in gradnjo tovarne motorjev je vzbudilo med tržaškimi Slovenci, pa tudi pri komunistih in proletarskih socialistih oster odpor, ker zajema večje površine, kot so potrebne in bi tovarno motorjev lahko gradili na nekmetijskem svetu. Mimo tega se izvajajo vsi načrti brez pritegnitve zastopnikov prizadete občine. Slovenska skupnost, ki je poslala svoje predstavnike v občinski, pokrajinski in deželni svet leve sredine, jih je v protest sklenila odpoklicati, prav tako pa tudi župana devinsko-nabrežinske občine Legiša. Ob vstopu ji je bilo obljubljeno, da ne bo nadaljnjih razlaščanj in da bo letos ustanovljen slovenski tehnični šolski zavod v Rojanu, kar se tudi ni zgodilo. K načrtom za razlastitve v dolinski občini je pa treba omeniti, da krožijo glasovi tudi o podobni akciji, ki naj bi zajela del kraškega ozemlja, obdelovalnih površin izključno slovenskih kmetov. Končno otežuje delo slovenskih kmetov tudi vključitev velikih površin v okvir vojaških služnosti. Te obsegajo v deželi Furlaniji — Julijski krajini okoli 50 tisoč hektarov površin in zajemajo zlasti slovensko ozemlje.

OTROŠKI VRTCI NA GORIŠKEM

Na Goriškem ima slovenska manjšina več otroških vrtcev, poteguje pa se še za novega na Vrheh. Z začetkom novega šolskega leta se je vpisalo v vse slovenske otroške vrtce na Goriškem skupaj 233 otrok; od tega v samem mestu Gorici 66, v mestni okolici 48, skupaj 114. Število vpisanih je letos nekoliko večje od lanskega.

TEČAJ SLOVENŠČINE V GORICI

Goriški »Dopolavoro ferroviario« je tudi letos, kakor lani, pripravil tečaj slovenskega jezika za Italijane, ki se ga žele naučiti. Tečaj se je pričel 17. oktobra. Pouk bo vsak torek in četrtek do meseca marca. Za učenje slovenščine je precej zanimanja, zlasti med mlajšimi.

DVA LEPA PEVSKA NASTOPA

KUD Stane Žagar iz Krope na Gorenjskem je imel pred dnevi na Koroškem dva zelo uspela pevska nastopa, prvi dan v Radišah, drugi dan pa v Globasnici v Podjuni. Na sporedu je imel 23 narodnih in drugih pesmi. Na koncert v Globasnici so prišli obiskovalci tudi iz Celovca, Vetrinja, Medgorij, Žrelca, Sel in Šmarjete v Rožu. Oba nastopa sta bila lepo pobratenje gostov in domačinov.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

V Celovcu je imelo svoj letošnji občni zbor Slovensko planinsko društvo. Pokazal je, da se njegovo članstvo množi, posebno z mladino, in da uspešno deluje. Sodeluje tudi s slovenskimi planinci v matični republiki ter planinskimi društvi slovenske manjšine v Italiji.

DAN ZDRUŽENIH NARODOV

Ves svet praznuje vsako leto 24. oktober kot dan Združenih narodov. Vsako leto je dan ali teden Združenih narodov posvečen drugemu problemu — enemu izmed številnih, ki tarejo človeštvo. Vsi napori so pravzaprav podrejeni edinemu cilju — boju za mir in za blagostanje ljudi na zemlji. Spričo znanih nasprotij med zemljani, ki nas je pravkar že štiri milijarde, pa je treba zastaviti vse sile, da bodo vsi deležni svojega kosa kruha in drugih pravic.

Letos je dan Združenih narodov posvečen reševanju problemov s področja človekovih pravic, ekonomskega in socialnega razvoja, boju proti lakoti in nepismenosti ter reševanju vprašanj v zvezi z mednarodno trgovino in industrializacijo.

Razstava primorskih likovnikov

V novi koprski galeriji »Loža« na Titovem trgu je odprl pododbor Društva slovenskih likovnikov Koper v nedeljo dopoldne svojo letošnjo razstavo s pozdravno in uvodno besedo slikarja Rafaela Nemca. Zastopanih je le šest slikarjev, ki jih druži samo skupno članstvo v društvu, sicer pa hodijo vsak po svoji lastni poti. Tako predstavljajo nekaj vidnejših smeri sodobnega slikarstva na Slovenskem in v ostalem svetu. To daje razstavi pečat pisane različnosti in jo dela prav s tem še bolj zanimivo. Razstavljavci so si različni tudi po starosti in po šolah, iz katerih so izšli.

Najmlajši med njimi je ZVEST APOLLONIO. Predstavljen je s petimi barvnimi jedkanicami, naslovljenimi Vizije, Relikvija in List II, ki prikazujejo najnovejši razvoj v čisto abstrakcijo, komponirano iz razkroja predmetnosti in fantazije v čudoviti barvni harmoniji, ki pritegne pozornost tudi gledalca, ki se sicer ne znajde v tej slikarski smeri. Na tej svoji novejši poti je dosegel Apollonio zelo viden in individualističen vzpon, čeprav izpričuje vkomponiranje pisave tudi elemente vpliva že obstoječega. Ni pa dvoma, da je v skupini naših šestih razstavljavcev najzanimivejša umetniška osebnost z razsežnimi kvalitetnimi perspektivami. V njegovih jedkanicah ne manjka ne poglobljenosti ne neke lirične note.

Goričan RAFAEL NEMEC izpričuje s svojimi petimi temperami-olji viden razvoj od predmetnega slikanja k stilizaciji. Siže ostane kot temeljna inspiracija, upodobitev sama pa postane izraz notranjega slikarjevega dojemanja in izpovedovanja. Tej temeljni usmeritvi ustreza potem tudi tehnična obdelava in koloristična uskladitev barv. Pri tem gre Nemec precej po svoji lastni poti in kaže na njej uspeh. Komunikativno je s to svojo smerjo še vedno brez nadaljnjega razumljiv tudi laičnemu gledalcu, medtem ko je za Apollonijeva dela potrebna že izbrušenejša dojemljivost.

Kipar in slikar JOŽE POHLEN razstavlja tokrat samo slikarska dela, čeprav bi nas po daljšem presledku bolj zanimal njegov kiparski razvoj. S plastiko bi pridobila tudi razstava sama širši temelj. Razen ene tempere se je predstavil s sedmimi laviranimi tuši. To so dela z motivno kombinacijo ljudi in živali, konj. V izvedbi, ki je ohranila le rahlo še elemente njegovega prejšnjega oljnega in drugega slikarstva, se mešajo vidni elementi preteklega kiparskega ustvarjanja in so tako to nekake kiparske skice. Tudi v njih je ohranil Pohlen osnove predmetne stvarnosti, oblikovane po svoji notranji zamisli.

Pirančan HERMAN PEČARIČ je žal zastopan le z dvema oljema, ki imata obe isto predmetno tematiko — vrše. Ta tematika je pa le osnovna, zakaj izvedbo samo je narekovalo slikarjevo individualno doživetje. Pečarič, ki je pričel svojo slikarsko pot kot istrski pejsažist, uporabljajoč olje in nato akvarel, pri čemer je dosegel nekatere vidne uspehe, se je pričel že pred nekaj leti odmikati od stroge predmetnosti, iščoč nova pota in prijeme v sodobnejših smereh. To izpričujeta tudi tu razstavljeni podobi, katerih odlika sta tonska mehkoba in lirični nadih. Kaže pa, da je še vedno v stadiju iskanja trdnejše lastne izpovednosti tega obdobja in dozorele ustaljenosti, kakršno je dosegel nekoč na starih poteh.

Kanalčan IVAN PRIMOŽIČ je med tokratnimi razstavljavci edini še trdno zasidran v predmetnosti. Njegovi pejsaži, vse sama olja s pretežno primorsko motiviko, izpričujejo navezanost na slikarske smeri, ki so prevladovale pri nas na Slovenskem za časa nove stvarnosti, vendar z vnašanjem kompozicijskih in barvnih elementov lastnih hotenj in izkušenj. Tako pomeni njegova navzočnost na sedanji razstavi vidno dopolnitev podobe primorskega slikarstva tega časa.

Sežančan IVAN VARL je zasidran v konstruktivni izpovednosti ornamentalne osnove. Razstavil je deset olj, smerno zvestih tej konstataciji. Nekatera dela so že osnovno motivno prikladna za to usmeritev, npr. Okno I in Okno II. Tudi on je vnesel v razstavo popestritev in dopolnitev, ki razširja obiskovalcu obzorja v raznolika hotenja umetniškega oblikovanja.

Zanimiva razstava ostane odprta do 5. novembra. R. Rehar

RAZPRAVA V PROSVETNO-KULTURNEM ZBORU SKUPŠČINE SRS

Urejen pouk italijanščine

Sprejet predmetnik za slovenske osnovne šole na narodnostno mešanem območju občin Izola, Koper in Piran ter učni načrt in financiranje pouka italijanskega jezika

Pouk italijanskega jezika je bil uveden v slovenske osnovne šole obalnih občin Izola, Koper in Piran v šolskem letu 1959/60. To so vse tri občine tudi uzakonile v svojih statutih. Vendar pa so ta pouk uvedli brez predhodnih strokovnih priprav, ob pomanjkanju ustreznih pedagoških kadrov, učbenikov in drugih pripomočkov. Začasni učni načrt je pripravil Zavod za prosvetno pedagoško službo v Kopru, sicer pa se je vse razvijalo sproti.

Toda italijanščina je bila v osnovnih šolah ob obali dodaten predmet, kar pomeni, da so bili otroci v teh krajih v šoli bolj obremenjeni in da so imeli njihovi vrstniki drugod po Sloveniji manj učnih ur. Razen tega pa je bila novo uvedena italijanščina četrti jezik, ki so se ga učili v osnovnih šolah na Koprskem. Učni načrt je zahteval še pouk slovenščine, srbohrvaščine in angleščine.

Letos, ko je osnovno šolo že končala prva generacija, ki se je vseh osem let učila italijanščine, je učni načrt vzel v pretres pedagoški svet, odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter prosvetno kulturni zbor SR Slovenije. Učni načrt je ostal približno isti, spremenil pa se je predmetnik in celotno število učnih ur. V osnovnih šolah, kjer se poučuje italijanščina, bodo imeli otroci od prvega do petega razreda prav toliko pouka kot doslej, to je po dve uri tedensko italijanščine, kar pomeni obenem dve učni uri več kot v drugih šolah. Od šestega razreda naprej pa bi ukinili pouk srbohrvaščine, v osmem pa bi še zmanjšali ure tehničnega pouka. S tem ukrepom smo dosegli, da se bodo otroci v obalnih šolah učili le tri jezike in da število njihovih šolskih ur ne bo tako zelo presegalo števila ur na drugih slovenskih osnovnih šolah.

Uvedba pouka italijanščine v obalne osnovne šole pa ni bila posebej pravno urejena niti v pogledu predmetnika, niti kar zadeva financiranje. Zdaj so po skupščinskih razpravah hkrati s predmetnikom uredili tudi materialno plat tega vprašanja. Jasno je sicer, da za osnovno šolstvo skrbi občina in da gre manjšinsko šolstvo v breme republike. Pri pouku italijanskega jezika v slovenskih osnovnih šolah ob obali pa je šlo za uresničitev pobude republike, ki je tako na poseben način urejala vprašanje dvojezičnosti. Dokler je obstajal okraj Koper, je vsako leto izdelal poseben predlog in sklad za šolstvo SRS mu je priznaval sredstva za pouk italijanščine. Republika je krila 80 % vseh stroškov, okraj 20 % in ta sredstva so razdelili občinam. Po letu 1965, ko je bil okraj ukinjen, pa se je stanje spremenilo. Breme je v celoti padlo na občinska pleča. Razprav je bilo veliko, včasih so bile že prav neprijetne, toda sklad za šolstvo ni odobril sredstev za pouk italijanščine in je zahteval, da naj šole vključijo ta pouk v okvir rednega učnega načrta. Za leto 1966 so po posredovanju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo dosegli sporazum v toliko, da je polovico stroškov kril sklad in polovico občine.

Te razprtije je uredil letos zakon o financiranju vzgoje in izobraževanja. Zdaj je jasno, da te povečane stroške krije republiška izobraževalna skupnost. Toda to določilo velja šele s 1. julijem 1967. Torej je šlo še za poravnavo, kdo bo kril izdatke za prvo polletje letos. Obalne občine so sicer zahtevale, da bi tudi to krila republika, toda potem so se sporazumeli, da bo vsak kril polovico. Ta predlog so potrdili tudi skupščinski organi. Mesečni stroški tega pouka so 30.385 N din, za drugo polletje 1967 pa znašajo 182.310 N din. (Z. L.)

MEDREPUBLIŠKO POSVETOVANJE RDEČEGA KRIŽA V KOPRU

O boju proti tuberkulozi

V koprskem hotelu »Žusterna« je bilo 13. in 14. oktobra XIV. medrepubliško posvetovanje sekcij Rdečega križa za boj proti jetiki. Organiziral ga je zvezni odbor Rdečega križa in povabil na posvetovanje 130 strokovnjakov iz vse države, da bi si izmenjali izkušnje, pridobljene v borbi proti jetiki, ugotovili stanje razširjenosti te bolezni v naši deželi in se dogovorili za preventivne ukrepe v prihodnje. Vabilu se je odzvalo 110 strokovnjakov.

Otvoritvenega zasedanja se je udeležil tudi predsednik občinske skupščine Miro Kocjan, ki je v soboto priredil sprejem delegaciji, v kateri so bili predstavniki iz vseh republik. Prvega dne sta bila na tapeti dva referata, in sicer: ocena izvajanja sklepov XIII. medrepubliškega posvetovanja, ki je bilo lani v Ohridu, in naloge jugoslovanskega Rdečega križa v srednjeročnem programu borbe proti jetiki. Še petim koreferatom je sledila bogata razprava, posvetovanje po skupinah in spet skupno zasedanje popoldne. V soboto, 14. oktobra je bilo spet plenarno zasedanje, na katerem so sprejeli načrt sekcij Rdečega križa za borbo proti jetiki za prihodnje leto.

Ugotovili so, da so sodobne metode zdravljenja v znatni meri prispevale pri zmanjšanju smrtnosti zaradi jetike. Še pred sedmimi leti je na 100.000 prebivalcev umrlo za jetiko 52,4 oseb, pred dvema letoma pa se je to število zmanjšalo na 51,4. To je seveda državno povprečje. V Sloveniji je odstotek mnogo manjši. Najmanjši odstotek v vsej državi pa je v treh obalnih občinah. V Kopru so zabeležili, da je skoraj 30 odstotkov na novo registriranih jetičnih bolnikov iz drugih republik. To je posledica premajhne pozornosti tej zahrbtni bolezni v številnih krajih države.

Na posvetovanju so poudarili, da se mora delo zdravstvenih delavcev in strokovnjakov v prihodnje usmeriti zlasti v prosvetljevanje širših množic, kar bo najboljša preventiva in tudi najcenejša metoda boja proti TBC.

R. Z.

SLOVENSKI TISK NA KOROŠKEM

Slovenska narodna manjšina na Koroškem ima več listov, med katerimi sta glavna dva tednika, glasilo naprednejših in glasilo katoliško usmerjenih Slovencev. Že 17. leto izhaja v Celovcu tudi mladinski mesečnik »Mladi rod«, ki ga smejo z dovoljenjem prosvetnega ministrstva uporabljati tudi kot pomožno učilo pri slovenščini na nižjih in višjih srednjih šolah in na učiteljišču ter v mešanih slovensko-nemških osnovnih šolah. Leta 1947, po nacistični ukinitvi obnovljena koroška Mohorjeva družba ima za svoje knjige okoli 5000 rednih naročnikov. Precej je na Koroškem naročnikov na našo Prešernovo družbo in kupcev ostalih slovenskih knjig.

Vsakdanje OGLEDALO

Mi je pravila moja Juca že tolikokrat ponovno pri zadnjih volitvah in občnih zborih, konferencah in assembleah:

— Vane, ne sili se spet brez potrebe v ospredje. Brigaj se raje za svoje delo in izprezi malo v politiki. Kaj ni bilo rečeno, da naj posamezen občan obdrži le po eno funkcijo v organizacijah? Odloči se tudi ti: ali bodi komunist ali socialist ali pa sindikalist, nikar pa vse troje hkrati. Tako in tako ti ne uide funkcija v našem kulturnem krožku, kjer si zadolžen za briškolo in moro...

Malo sem Juco nazadnje le poslušal — pa ne preveč, da ne bi kdo pomislil, da navsezadnje res ona nosi hlače v hiši — in se skušal nekaterim funkcijam izogniti. Posebno tistim, kjer res ni nobenih nagrad, ne dnevnic in potnih stroškov in nobenih potovanj v tujino, sem se rad odpovedal. Bolj ali manj se mi je to posrečilo. Povsem pa seveda nisem mogel izpreči in sem zato sem in tja v predvolilni dejavnosti tudi sam dvignil roko ter se po tribunah in sestankih tolkel z jezikom za zmago reforme, da je bilo kaj.

Ocenil sem potem, da še premalo, ker dalj od evidentiranega možnega kandidata za republiškega poslanca v gospodarski zbor nisem mogel prirititi. V majhno tolažbo mi je bilo, da sem bil potem gladko izvoljen za občinskega odbornika v zbor delovnih skupnosti, da so me potem izvolili tudi v nekatere občinske in medobčinske politične forume — pa kaj, ko to vse skupaj nič ne nese. Sklenil sem zato, da se bom temu dejstvu skušal prilagoditi in po tem uravnati svoje delo.

Prve težave so nastale že ob konstituiranju nove občinske skupščine, ko so iskali člane za razne odborniške komisije in svete.

— Tovariš Vane Princip, ne bi morda ti... Tako se je začenjalo na vseh sejah, jaz pa sem uspel junaško odbijati vse še tako ljubeznive predloge in ponudbe:

— Veste, sem že doma član delavskega sveta in upravnega odbora, sem član tega in tega foruma...

— Ja, kako je pa to mogoče? Saj smo se vendar po vseh vertikalah in horizontalah dogovorili, da ljudi ne bomo preobremenjevali s funkcijami. Posebno odborniki občinskih skupščin morajo biti prosti samo za to delo. Bomo videli, bomo videli! Eh, ta naša kadrovska komisija — le kje je imela oči!?

— Moral sem vpreči v podjetju, saj veste, kako je. Manjka prekaljenih upravljavcev — tega komisija ni mogla predvideti. Z drugimi bi potem že nekako — sem skušal posredovati, ker mi ni šlo v račun, da bi zdaj preverjali, kako je z menoj in mojimi funkcijami. Nekako smo to preboleli — popustil sem malo tudi jaz, ker sem videl, da ne gre drugače, in pristal na delo v komisiji za odlikovanja in v svetu za urbanizem in stanovanjsko izgradnjo, kamor sem se nato zrinil celo za predsednika — človek mora biti daljnoviden!

Ta teden je spet bila seja — pa še kako važna. Pred odborniki so bile odgovorne odločitve — prisilna uprava nad sosedno gospodarsko organizacijo, podpora strokovnemu šolstvu in podobno — tako da je na vabilu bila posebej zabičana ja zagotova udeležba. Nak — sem si mislil, ko sem prebral dnevni red — mene že ne bo, imam preveč prijateljev med tistimi upravljavci, ki bi jim radi na seji zavili vrat...

Res nisem šel — pa kaj, ko so bili tudi nekateri drugi takšnih misli. Zato je morala tajnica telefonično loviti po podjetjih in stanovanjih odbornike, da bi bila lahko seja sklepčna. Tega seveda nisem mogel vedeti, ko sem se napravljal z Juco v Trst — končno sem ujel nekaj časa, da ji lahko ustrežem. Pa je zazvonil telefon, ko sem si ravno zavezoval kravato:

— Je tam tovariš Princip? je zagostolel nežen glasek, tukaj občina.

— Ja — ne, ni ne!

V naglici sem zgrabil robec in z njim ovil telefonsko slušalko, zvišal glas za dve oktavi in hitro odbrusil:

— Ga ni, veste, tudi jaz bi ga rada našla. Nujno, poslovno. Pa je šel po nujnih, službenih opravkih čez, veste, v Trst, saj razumete...

— Ah, kaj res, saj so rekli v podjetju, da je šel sem na sejo skupščine. Pa oprostite! in je odložila slušalko.

Ti hudič ti! Zdaj pa imam. Še na Juco se ne morem znesti, ko pa sem kar sam zamešal kašo. Bom moral onkraj res pogledati za kakšnimi posli, da bom vsaj v podjetju opravičil izostanek, ko so že odkrili, da me na seji skupščine ni bilo. Navsezadnje bom moral celo spet malo na seje, v kolikor ne najdem kakšne slabe točke v podjetju — pri telefonistki mogoče...

Da, da! Življenje je vsak dan težavnejše!

KOBRA

Preveč pridnosti škoduje

Tako so stvari stekle, čez poletje spet stale, zdaj na jesen pa so se začele neprijetno zapletati. Ena seja občinske skupščine za drugo, zaostrujejo vprašanje udeležbe, da se skoraj ni bilo več mogoče izmikati sejam. Pa še v roke sem moral pljuniti, ker so se kar druga za drugo vrstile same urbanistične zadeve. Posebni borci so bili sitni — kar naprej so pritiskali za lokacije, oni spet za posojilo in tretji za kaj podobnega — skratka, vedno manj me je mikalo na seje.

Nekajkrat sem se spretno izgovoril, da se pač ne morem raztrgati na dva dela — in naj sami ocenijo, če ni ona druga seja važnejša, če ni bolj pomemben sestanek s poslovnim partnerjem, kjer gre za težke milijone, od katerih bo tudi občini kanilo v proračun. Tako sem se nekako še po sreči izvlačil, da je na zapisnikih sej potem pisalo: opravičil izostanek...

ZAPISEK S KOPRSKE DELAVSKE UNIVERZE

OBŠIREN IZOBRAŽEVALNI PROGRAM

Že za preteklo obdobje smo poročali o široko zasnovani izobraževalni dejavnosti koprske Delavske univerze. Letos so ti načrti še širši in zajemajo poleg izobraževanja že zaposlenih odraslih zlasti mladino, pri čemer je poudarek na poklicnem in družbenem izobraževanju.

Te dni so vsi delovni kolektivi v Kopru dobili program za izobraževalno sezono 1967/68. Več o njem sta nam povedala Marija Vogrič in Maks Vezovnik.

V skupini družbeno političnega in gospodarskega izobraževanja odraslih bo šola za upravljavce, za člane ZK, za sindikalna vodstva in vodstva SZDL ter šola za življenje in za starše. Posebni tečaji bodo za samoupravne organe, za člane komisij, za odbornike, za člane krajevnih skupnosti in hišnih svetov. To skupino dopolnjujejo še občasne tribune aktualnosti in marksistični krožki ter ciklusi predavanj za podeželje.

V skupini poklicnega izobraževanja se je že začel višji administrativni tečaj in pedagoška akademija. Že nekaj let pa kljub razpisu ni oddelkov srednje ekonomske šole, čeprav vemo, da je precej zaposlenih z neustrezno izobrazbo. Bo pa tudi letos administrativna šola in višja upravna šola, zelo velik interes pa je za šolo za poklicne voznike.

Razen rednih šol bodo pri DU še razni tečaji kot pomoč pri študiju ali kot dopolnilno izobraževanje na delovnem mestu. Tako bo pripravljalni tečaj za višjo komercialno in višjo upravno šolo, seminarji za varstvo pri delu, tečaji o higieni živil in za skupinovodje, stenodaktilografski tečaj in tečaji za člane enot civilne zaščite po širšem programu, ki ga narekujejo novi zakonski predpisi.

Mladini in odraslim so namenjeni jezikovni tečaji I. in II. stopnje. Ti tečaji bodo za slovenski, nemški, angleški, francoski in italijanski jezik. Nekatere delovne organizacije (Soča, Luka, Valdoltra, Triglav, Iplas) so si zagotovile še posebne tečaje za svoje uslužbence oziroma štipendiste. Prijavljencev za tuje jezike je okrog 200.

Posebno poglavje pa predstavlja v tej skupini osnovna šola. Za 5. in 6. razred ni prijav, 7. in 8. razreda pa bodo trije oddelki, eden v Hrvatinih in dva v Kopru. Prijav za ta dva razreda je okrog 70, pa se še vedno prijavljajo novi. Za oddelek v Hrvatinih, zbral jih je mladinski aktiv, je 15 prijav. Pri tem pa velja omeniti, da so se prijavili samo tisti mladinci in odrasli, ki so sami čutili potrebo, da svoje znanje in izobrazbo izpopolnijo, niso pa jih poslali delovni kolektivi, kjer so zaposleni. Čeprav imamo v nekaterih delovnih organizacijah sorazmerno visok odstotek ljudi brez končane osnovne šole, nikjer z načrtno kadrovsko politiko ne skrbe, da bi se to stanje izboljšalo. Ponekod so delavski sveti sicer načelno sklenili, da morajo imeti vsi zaposleni končano osemletko, vendar tega ne izvajajo, niti ne stimulirajo tistih, ki se za to potrudijo.

Tudi letos bo DU nadaljevala s plesnimi tečaji za mladino in odrasle, in sicer bodo tečaji modernih in klasičnih plesov. Prav tako bodo gospodinjski tečaji.

šole za življenje (za vse srednje šole, za mladinske aktive, prvič tudi za 8. razrede osnovnih šol in za mladino iz Luke), marksistični krožki, seminarji za mladinska vodstva in ciklus predavanj iz predvojaške vzgoje.

Naj omenimo samo nekaj predavanj, ki bodo v najkrajšem: **Boris Ziherl** bo predaval o prispevku klasikov marksizma pri oblikovanju ideologije delavskega razreda (ob 100-letnici Marxovega Kapitala), **Janez Stanovnik** o mednarodnih ekonomskih odnosih in **dr. Joža Vilfan** o položaju italijanske manjšine in o njeni vlogi.

(Z. L.)

Za podporo strokovnim šolam

(Nadaljevanje s 1. strani)

ga proračuna, ker tudi nima denarja.

Tako je stekanje denarja po republiškem in občinskem priporočilu postalo izredno pereče in zaskrbljujoče. Da bi se priporočilo dosledno uresničilo, je skupščina na torkovi seji sklenila imenovati akcijski odbor, v katerem so razen odbornikov še predstavniki obalne konference socialistične zveze, občinskega sindikalnega sveta, temeljne izobraževalne skupnosti obalnih občin in dva republiška poslanca.

Skupščina je še sprejela v zvezi z zbiranjem sredstev za strokovno šolstvo naslednje sklepe: gospodarske organizacije, ki pogodbe o začasnem financiranju strokovnega šolstva niso še sklenile ali svojih dolžnosti ne izpolnjujejo, je treba vnovič opozoriti na priporočila skupščine, ki jih je ta sprejela konec januarja letos. Izpolnitev ali neizpolnitev priporočila je šteti kot dokaz poslovne sposobnosti ali nesposobnosti ter zrelosti vodstvenih kadrov, predvsem direktorja. Skupščina bo podprla vsa prizadevanja akcijskega odbora, vključno objavljanje spiska onih gospodarskih organizacij in imen odgovornih oseb v teh organizacijah, ki ne bodo izpolnjevale priporočila. Vsi odborniki so dolžni vključiti se v svoji volilni enoti oziroma v delovnih organizacijah ter tako z vso odgovornostjo neposredno prispevati k doslednemu uresničevanju priporočila.

Na seji so akcijskemu odboru naložili, naj v roku meseca dni poroča skupščini, kaj je ukrenil pri delovnih organizacijah. Kar pa zadeva javno imenovanje organizacij in direktorjev, ki ne izpolnjujejo obveznosti, je bilo v razpravi povedano, da je to moralni pritisk največ zaradi tega, ker v večini primerov vodilni niti ne sklicujejo delavskih svetov, da bi razpravljali o prispevkih za strokovno šolstvo in zadržujejo pozive za sklepanje pogodbe.

Ob koncu torkove seje so sklenili, naj bi delovne organizacije dostavile svoje statute in pravilnike občinski skupščini. Posebna strokovna komisija bo preverila, če so statuti in pravilniki v skladu z zakoni. Često se namreč dogaja, da je strokovnim službam in samoupravnim organom v delovnih organizacijah onemogočeno delo, ker so statuti in pravilniki zastareli ali pa celo protizakoniti.

R. Z.

KOPER

Novost bo letos pomoč učencem osnovnih in srednjih šol, in to že med letom in ne samo ob polletju ali ob koncu leta, ko so slabi redi in s tem popravni izpiti že tu. Potreba je pokazala, da bo najbolj potrebna pomoč pri slovenščini, tujih jezikih in matematiki.

Poseben program mladinskega družbenega izobraževanja je izdelala Delavska univerza skupno z obalnim mladinskim komitejem. Mladinska organizacija je pri tem nosilec izobraževanja, DU pa nudi samo strokovno pomoč. To bodo

pisma uredništvu

Zakaj ni sporeda koprskega kina?

Bralci iz Kopra prosimo vaše uredništvo, če je mogoče, da bi objavljali v časopisu Primorske novice pod rubriko »Kino« tudi program kina v Kopru.

Tovariški pozdrav!

BRALCI

Pripis uredništva: To je tudi naša želja, vendar za zdaj žal, neuresničljiva. Vaše pismo ni prvo te vrste, toda vse naše prošnje in urgence pri upravi koprskega kina so bile zaman. Pravijo, da ne morejo imeti točno določenega sporeda za teden dni naprej in da to vsakodnevno spreminjajo. In če sporeda ne dobimo, ga seveda tudi ne moremo objavljati.

Izsleden nasilnež

V ponedeljek ponoči je pasant Jože Mavrič opazil pred vhodom v nočni bar hotela »Triglava« v Kopru nekega moškega, ki je pretepal neko žensko. Pristopil je k njemu in ga pozval, naj žensko izpusti, namesto tega pa ga je ta zabodel z nožem in pobegnil proti Škocjanu. Miličniki so takoj uvedli preiskavo in nazadnje ugotovili, da je nasilstvo zagrešil pri »Stavbeniku« zaposleni delavec Spasoje Milinković iz Bihača v Bosni. Nasilneža so pridržali v zaporu in prijavili tožilstvu.

»Slavnik« pod prisilno upravo

(Nadaljevanje s 1. strani)

se ga občinske skupščine kot najvišji organ samouprave v občini poslužujejo. Ker pa je podjetju grozil razsul in niso zalegli nasveti, opozorila in vrsta priporočil, je skupščina morala zares naglo ukrepati.

V poročilu sveta za gospodarstvo občinske skupščine je med drugim rečeno, da je podjetje skoraj na robu propada in naj skupščina že na torkovi seji izreče svojo besedo. Svet za gospodarstvo je podrobno spremljal delo in razmere v Slavniku. Ugotovil je, da strokovnost služb in delovanje samoupravnih organov struktura kolektiva sta tista objektivna razloga, ki otežkočata predvsem harmonično, koordinirano in hitro delo tako služb, kot samoupravnih organov in subjektivnih političnih sil v podjetju. V zadnjih dveh letih pa se je stanje naglo slabšalo in grozi sedaj z razkrojitvijo.

Svet za gospodarstvo je navedel še vrsto hudih pomanjkljivosti, napak, zlasti v ekonomski enoti potniškega prometa, ki je bila dlje časa brez direktorja, potem pomanjkljiv sistem nagrajevanja. Notranja zakonodaja ni v skladu z zveznimi in republiškimi zakoni, prav tako pravilnik in drugi predpisi. Tako se v Slavniku ni vedelo, kdo pije in kdo plača. Nedisciplina je zajela ves kolektiv, ustvarilo se je malodušje.

Značilno za torkovo sejo občinske skupščine je, da ni nihče oporekal ugotovitvam v poročilu sveta za gospodarstvo. Nihče ni branil kolektiva pred hudimi obtožbami. Le en odbornik je predlagal, naj bi se skupščina izrekla o prisilni upravi na prihodnji seji, kajti kolektiv ne pričakuje prisilne uprave s simpatijami. Menil je, da bi bilo bolje, če bi prej o tem obvestili kolektiv in šele na prihodnji seji ukrepali, če bi razmere pokazale, da je to res nujno potrebno. Toda na ta predlog ni nihče reagiral. Argumenti so bili preveč otipljivi, da bi zavlačevali z odločitvijo.

Razprava se je zavlekla zaradi posega predstavnika Slavnikovega obrata v Umagu. Ta je predložil sklep delavskega sveta umaškega obrata, da se ta loči od matičnega podjetja v Kopru, ker ni kriv za razmere v matičnem podjetju in noče nositi bremen prisilne uprave. V tem ga je podprl tudi predsednik umaške občinske skupščine, ki je bil povabljen na torkovo sejo koprske občinske skupščine.

Predsednik sveta za gospodarstvo je odgovoril, da so v Umagu delali dobro, zato poročilo ne zajema razmer v umaškem obratu. Svet meni, da umaški obrat ne bo kljub prisilni upravi v celotnem podjetju prizadet, zlasti če bo poseg prisilne uprave energičen. Če bi pa prišlo do dezintegracije podjetja, bi obe podjetji zabredli v težave. Predložil je zaradi tega, naj bi prisilna uprava ravnala z obratom v Umagu tako, da ne bo občutil posledic prisilne uprave. Predstavnik umaškega obrata je zagotavljal, da bi se po prenehanju prisilne uprave v Kopru lahko spet zmenili za združitev. Ko pa je dobil pojasnila, da so bojazni odveč, da je tudi po predpisih to nemogoče, je umaknil sklep delavskega sveta umaškega obrata Istra-auto.

Odbornikom je bilo obrazloženo, da Slavnik kot celota še ni v finančnih težavah, čeprav je realizacija za tri odstotke nižja kot lani v istem obdobju. Toda takšne razmere kot so, in ne kaže, da bi se spremenile, bi lahko v kratkem pripeljale podjetje v hud primanjkljaj. Zato so predstavniki družbeno političnih organizacij v občini in občinske skupščine, ki razmere dobro poznajo in že dolgo časa spremljajo, mnenja, da je vsaj za določen čas nujno potrebna prisilna uprava.

Predlog, da se uvede prisilna uprava za šest mesecev s tem, da poroča o ukrepih v podjetju skupščini občine vsak mesec, je bil sprejet soglasno. Prisilni upravi je obenem naloženo, da ravna povsem drugače z umaškim obratom spričo drugačnih odnosov v tamkajšnjem kolektivu.

Na seji skupščine so soglasno potrdili imenovanje Andreja Verbiča, podpredsednika republiškega odbora sindikata in člana CK ZKJ za upravitelja prisilne uprave. Prav tako Mirana Turka iz koprske Interevrope in Ahma Jašarevića, direktorja umaškega obrata, za člana prisilne uprave.

ZA NEMOTEN IN SKLADEN RAZVOJ OBALNEGA OBMOČJA

Zagotoviti vodo vsem naseljem

V letošnjem poletju smo imeli na obalnem in kraškem območju izredno in dolgo sušno obdobje. Suša je prizadejala našemu gospodarstvu precejšnjo škodo. Na Krasu in Postojnskem je vse poletje primanjkovalo tudi pitne vode, ker so se posušili izvirki. Nasprotno pa nam na obalnem območju ni manjkalo pitne vode, vsaj ne tistemu delu prebivalstva, katerega oskrbuje z vodo Rižanski vodovod. Toda v avgustu je tudi Rižanski vodovod komaj še uspel kriti največjo enodnevno potrošnjo. Že to dejstvo kaže, da je povečanje vodovodnih zmogljivosti in zgraditev novih neodložljiva naloga.

Že nekajkrat smo v našem listu pisali in opozorili, da je za nemoten in skladen razvoj obalnega območja nujno treba zagotoviti dovoljne količine vode. V vseh treh obalnih občinah namreč »uživa« vodovodno vodo le 35.000 stalnih prebivalcev, v glavnem v obalnih mestih. Vasi na višinskih predelih kronično bolehajo za pomanjkanjem pitne vode.

Spet smo se zglasili pri Rižanskem vodovodu, da bi zvedeli, kaj so ukrenili in kaj nameravajo še ukreniti, da bi vsaj za daljše obdobje zbora volivcev na podeželskih vaseh, da ne bi na prvem mestu obravnavali tega perečega vprašanja. Potreba je torej nujna.

dobje črtali vodo iz dnevnih razprav. Dejali so nam, da jim to vprašanje dela nenehne preglavice in da bo verjetno voda še dolgo časa na dnevnem redu. Kajpak imajo načrt, do podrobnosti izdelan, vendar ne morejo prerokovati, kako bo naraščalo prebivalstvo in s kakšno hitrostjo se bo razvijalo gospodarstvo. Vsekakor je Rižanskemu vodovodu cilj, kako zagotoviti vodo prebivalstvu in gospodarstvu obalnega območja in tudi preskrbeti vodo vasem, ki ležijo ob črti Čežarji—Marezige—Pomjan—Šmarje—Dvori, vse tja do vasi Raven in bližnjih zaselkov. Na podeželju je kakih deset tisoč prebivalcev brez pitne vode.

Potrošnja vode iz meseca v mesec narašča. Dosedanji viri Rižane in izvirki pri Sečovljah dajejo na dan 22.000 kubičnih metrov vode. V letošnjem avgustu je zaradi suše izdatnost izvirkov padla na 20.000 kubičnih metrov in so komaj zadostili potrebam. Dosedanja proučevanja potreb pa kažejo, da bomo konec tega stoletja verjetno potrebovali od 86.000 do 172.000 kubičnih metrov vode dnevno. Ker pa je večji del te vode namenjen bodoči koprski industrijski coni, je programiranje še težje, ker še ni znano, kako hitro bo potekala izgradnja te industrijske cone.

Od kje dobiti tolike količine vode? Strokovnjaki Rižanskega vodovoda so v sodelovanju z republiškimi strokovnjaki v zadnjih desetih letih raziskali vse pomembnejše vodne vire na območju obalnih občin, Krasa in v sosednji hrvatski Istri. Proučili so tudi možnosti pridobivanja vode iz umetnih akumulacij. Raziskave so pokazale, da ni na voljo najugodnejših vodnih virov in da bo zato ob slovenski obali voda vedno znatno dražja kot v ljubljanski ali mariborski kotlini.

Vodni viri, ki pridejo v poštev za obalno območje, so izviri Gradole v dolini reke Mirne, umetni akumulaciji pod vasjo Loka v Rižanski dolini in v Brkinih, ter izvir Malni pri Planini. V sedanjih razmerah je izredno ugodna rešitev izkoriščanje izvira Gradole, iz katerega bi v nekaj letih slovensko obalno območje dobilo skoraj 26.000 kubičnih metrov vode na dan. O izgradnji tega vodovoda sta se že sporazumela Rižanski in Istrski vodovod oziroma sta ga že začela graditi. Tako bomo čez kaka tri leta imeli na voljo skoraj 48.000 kubičnih metrov vode na dan.

Tak je načrt, oziroma prvi del načrta, ki bo stal okrog dve milijardi in 780 milijonov starih dinarjev. Toda zataknilo se je pri financiranju. Gospodarske organizacije so v glavnem odklonile oročanje denarja za sofinanciranje investicij za nove vodne zmogljivosti. Zato je Rižanski vodovod prisiljen že z novim letom povečati ceno vodi za gospodinjstva in gospodarstvo, da bi lahko uresničil svoj program. O tem smo javnost že obvestili.

Kaj pa s preskrbo vode za višinske predele podeželja? Dokler ne bo zgrajen vodovod iz Gradol, ni moč računati na tako imenovani višinski vodovod. Strokovnjaki Rižanskega vodovoda so sicer izdelali načrt za njegovo zgraditev, vendar se poraja vprašanje, kdo ga bo financiral. Jasno pa je, da se mora tudi podeželje skladno razvijati s svojim središčem. Brez vode bi mu bilo to popolnoma onemogočeno. Po računih, ki so jih izdelali finančni strokovnjaki Rižanskega vodovoda, bi stal višinski vodovod okrog milijardo in pol starih dinarjev, morda nekaj manj. Vendar približno 126.000 starih dinarjev na prebivalca oziroma okrog pol milijona starih dinarjev za štiričlansko družino. Ali je moč zbrati toliko denarja? O tem naj bi razpravljali po naših vaseh in tudi v gospodarskih organizacijah, ki imajo delovno silo s koprskega zaledja. Na prvi pogled se zdi, da je vsota previsoka. Če pa dobro premislimo, kakšne koristi bi imelo našo podeželje, kakšne perspektive bi se s tem odprle razvoju zasebne in družbene obrti, turizma in drugih dejavnosti, potem ne bi smelo biti nepremostljivih finančnih zaprek.

Treba se je zagristi, dobro premisliti in pretehtati vse plati. Podeželje je opravičeno že neučakano. Mnogi so se lotili že na svojo pest graditi kapnice in jih opremljati s hidrofori. Sami vedo, da jih to stane precej več, povrhu pa jim v rezervoarjih v suši še zmanjka vode, ko bi je najbolje potrebovali. Zgraditev novih zmogljivosti iz Gradol bo podeželju odprla nove možnosti, vendar se je potrebno odkrito zmeniti, kako in kdaj zbrati sredstva, da bi Rižanski vodovod lahko kmalu za Gradolami začel graditi višinski vodovod.

RZ

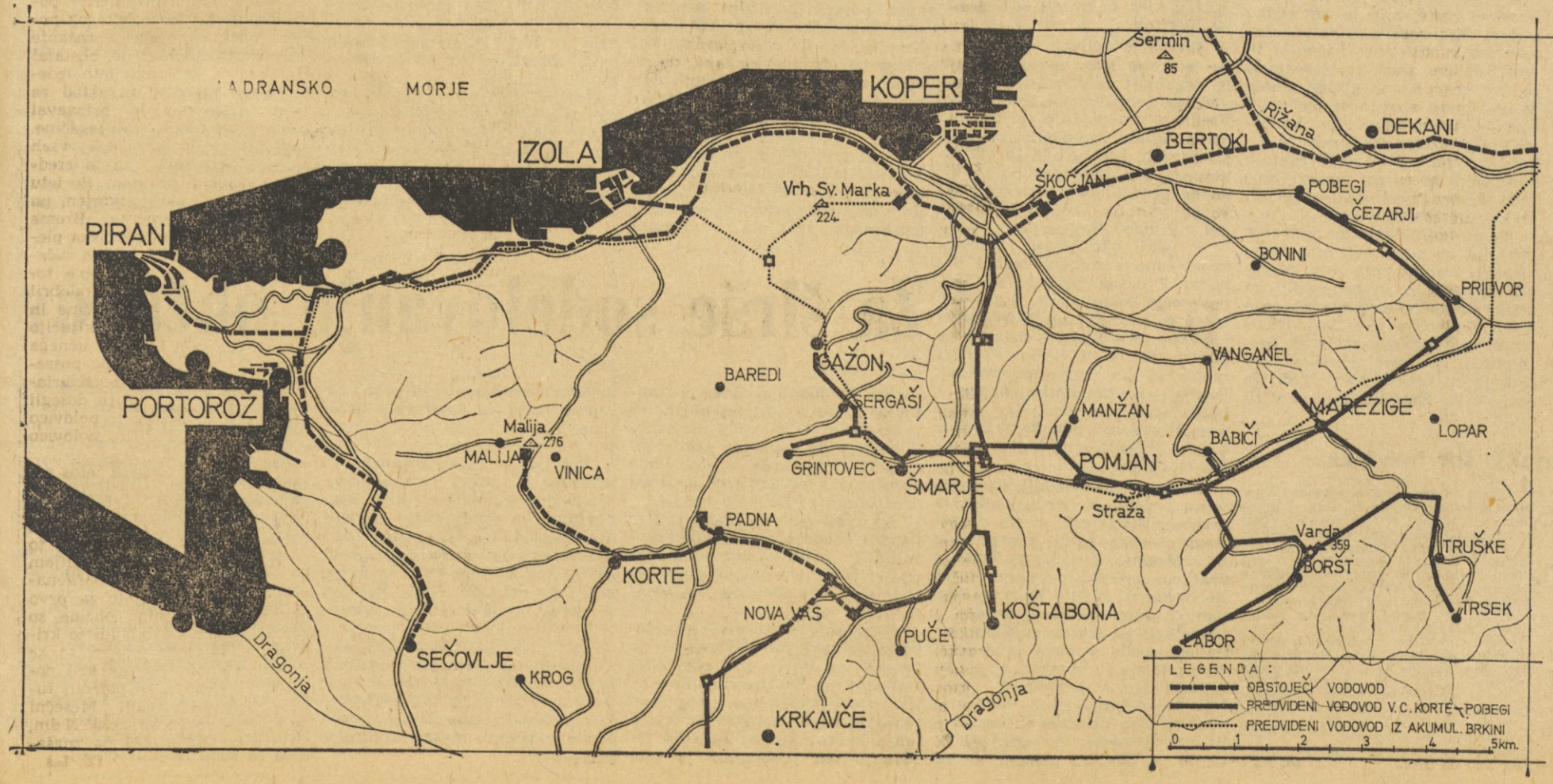

Vprašaj nad cestami

Minula seja občinske skupščine v Tolminu je sicer napovedovala suhoparno in dolgovezno razpravljanje, a je sicer pomenila v svojem bistvu razpravljanje o pomembnih vprašanjih, ki zanimajo tolminsko gospodarstvo. Razprava o komunalnem podjetju v Tolminu, ki vključuje najrazličnejše dejavnosti, od gradnje, rekonstrukcije cest in mostov, do gostinske dejavnosti, žga-

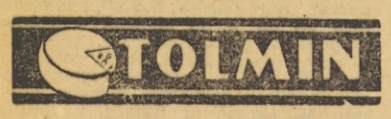

nja apna in urejanja parkov in zelenic — je sprožila pravi pravcati plaz očitkov in vprašanj, ki pa so ostala večinoma brez optimističnega odgovora.

V tolminski občini je 136 km cest četrtega reda, ki se vzdržujejo z dokaj skromnim prispevkom iz občinskega proračuna. Razumljivo je, da komunalno podjetje, ki je moralo hočeš nočeš prevzeti skrb nad temi cestami, mora s svojimi sredstvi pametno gospodariti in za ceste porabiti samo toliko, kolikor zanje prejema. V zadnjih petih letih so se zneski za vzdrževanje cest krčili in hitro kopneli in zdaj teče skoraj polovici prebivalstva v občini voda v grlo, kajti ceste so slabe, propusti zamašeni in cestišča neusmiljeno kažejo rebra. Da je res tako, dokazuje cesta na Šentviško goro, cesta v Kanalski in Tolminski Lom, cesta na Livek in Vrsno — pa še katera druga. Dostikrat ni mogoče opisati, v kakšnem stanju so te pomembne in preobremenjene ceste, poskušajo pa jih prizadti prebivalci sami. K vsej mizeriji je treba dodati še to, da je tolminsko občino doletelo v zadnjih letih nekaj hudih neurij, kar je že tako slabe ceste še poslabšalo in poškodovalo.

Kaže, da je odbornikom zdaj dovolj, da kar naprej zaman odpirajo in načenjajo te žgoče probleme, ki so se pojavili pravzaprav šele v zadnjih petih letih, ko je začela proračunska potrošnja pot, ki nam je vsem dobro poznana. Zahtevajo takojšnje ukrepe, kajti ljudje niso samo ogorčeni nad slabimi cestami, temveč tudi gospodarsko ogroženi. Takšen živ primer je cesta na Ponikve.

Ni pa vseeno odbornikom tudi, kakšne so ceste drugega in tretjega reda. Na minulem zasedanju občinske skupščine smo med drugim slišali republiškega poslanca gospodarskega zbora Antona Ladavo, ki je pojasnil prisotnim odbornikom, kako sta potekala vprašanje in odgovor v republiški skupščini, ko je bilo govora o vzdrževanju republiške ceste Žaga—Učeja, ki vodi k mednarodnemu prehodu Učeja; cesta je tod podobna kolovozu — vendar samo do državne meje, kajti na drugi strani popotnika sprejme dobro vzdrževan asfalt. Problem zase je tudi vzdrževanje turistične ceste od odcepa do izvira Soče v Trenti. Kaže, da je vzdrževanj teh nekaj sto metrov odvisno zgolj od dobre volje cestnega podjetja v Novi Gorici. Nekoliko na bolje se obračajo prizadevanja za modernizacijo in asfaltiranje predelske ceste, kjer pristojni forumi zagotavljajo do prihodnje turistične sezone realizacijo teh večletnih prizadevanj.

Predstavnik cestnega podjetja iz Nove Gorice kar ni mogel dohajati vseh strelic, ki so mu jih pošiljali odborniki. Za vse tiste, ki že več let spremlja problematiko občinske skupščine, je bilo kar malo mučno slišati, da v programu modernizacije cest do leta 1970 ni predvideno asfaltiranje republiške ceste Bača pri Modreju—Podbrdo in Petrovo brdo. Po izjavi predstavnika cestnega podjetja bi modernizacija teh 22 kilometrov in še nekaj veljala okrog 1 milijardo starih dinarjev. Po laičnem mnenju prisotnih odbornikov bi bilo mogoče cesto urediti tudi z manj denarja, saj so na škofjeloški strani »potegnili« z malo denarja asfalt skoraj do občinske meje.

Ko so odborniki sklenili razpravo o cestah, so si bili edini v oceni, da bodo vsi navedeni problemi še nadalje obstajali vse dotlej, dokler ne bo prišlo do prerazporeditve sredstev, ki se zbirajo s potrošnjo bencina, maziva in ostalih goriv. Sredstva, ki se v zvezi s cestami zberejo, se morajo tudi na ceste vračati in to po načelih, ki veljajo tudi v ostali potrošnji. Le s takšnim načinom je mogoče računati tudi na izboljšanje, rekonstrukcije in tudi asfaltiranje krajevnih cest. Če tega ne bo, bodo sedanji kolovozi še bolj izpostavljeni propadu, kajti občinski proračun v sedanjih razmerah ne more dajati več kot daje.

Tadej Munih

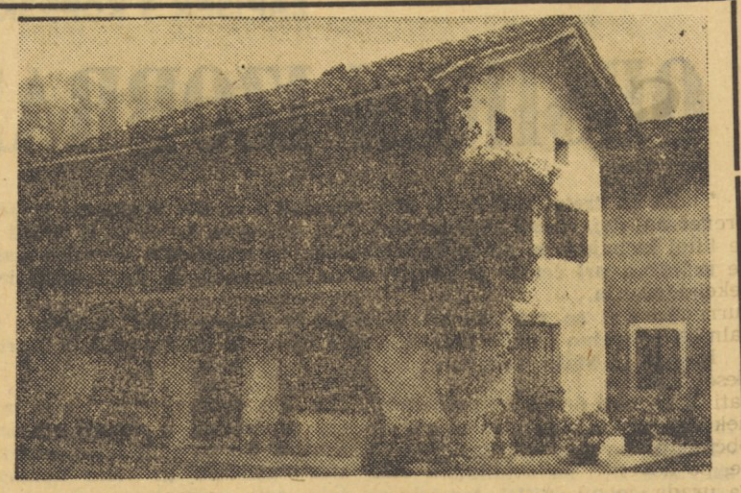

Vsi kraji v zgornji soški dolini so znani po izredni čistoči in smislu prebivalcev za ocvetličenje. Mednje je treba posebej prišteti tudi Kobarid. Ena izmed številnih tako okrašenih stanovanjskih hiš v tem mestecu je lep dokaz skrbi prebivalcev za lepoto svojega naselja. (rb)

Uvedba pravne pomoči

Po uvedbi gospodarske reforme se je število delovnih sporov v posameznih delovnih organizacijah znatno povečalo. Deloma so ti spori upravičeni, večkrat pa so tudi nepotrebni. Če bi bili člani delovnih kolektivov bolj seznanjeni s predpisi temeljnega zakona o delovnih razmerjih, bi do takih sporov ne prišlo.

Da bi se število sporov zmanjšalo, je občinski sindikalni svet Idrija uvedel brezplačno službo pravne pomoči, ki bo nudila vsem članom varstvo njihovih pravic s področja delovnih razmerij.

Služba pravne pomoči bo poslovala enkrat tedensko v popoldanskih urah, da bodo imeli možnost vsi delavci prejeti ustne ali pismene pravne nasvete, pomoč pri sestavljanju vlog (opozoril, pritožb, tožb, predlogov in drugih zahtev) v delovnih sporih.

Uvedba službe pravne pomoči bo vsekakor mnogo pripomogla k hitrejšemu in pravičnejšemu reševanju delovnih sporov. (S. P.)

Kdaj bodo odkupi

Letošnja bogata letina krompirja je navrgla tudi vrsto problemov, saj bo verjetno težko letos prodajati njegove tržne viške. Kmetijska zadruga si prizadeva najti ugodne kupce, na žalost pa je to dostikrat nemogoče, ker je ponudba tako zvanega »industrijskega« krompirja večja, kot je bilo pričakovati. Ponekod je cena krompirja pri kupcu 54 S-dinarjev, medtem ko kmetovalci na Tolminskem zahtevajo dosti višje odkupne cene. Znano je, da letos semenski krompir na Šentviški gori in delno tudi na področju Trnovega ni uspel, pa vendar ga tu kmetovalci prodajajo ali poizkušajo prodajati po 70 in tudi 80 S-dinarjev za kilogram, medtem ko je ponudba krompirja v nižjih legah okrog 50 S-dinarjev za kilogram.

Predstavniki kmetijske zadruge v Tolminu so povedali, da cena krompirju dokončno še ni formirana, da pa bodo le s težavo prodajali krompir na tržišču. Način gojenja krompirja na Tolminskem je namreč izredno drag, medtem ko so drugod stroški pridelovanja cenejši in je zato ponudba tudi nižja.

Kmetijska zadruga v Tolminu povprečno vsako leto odkupi okrog 60 vagonov krompirja, kar predstavlja tržne viške proizvajalcev, letos pa računajo, da je teh tržnih viškov okrog 90 vagonov.

bsl.

Dobri obeti za zaposlitev žena

V idrijski občini imajo nekaj manj kot 300 brezposelnih. Ta številka je enaka skoraj že vse leto; iz meseca v mesec se spremeni le za malenkost. Od tega pa je kar pet šestin žena. Ta mesec jih imajo na izpostavi zavoda za zaposlovanje zabeleženih kar 253.

Zdaj se nezaposlenim ženskam v Idriji obeta lepa zaposlitev. Predstavniki občine so namreč uspešno zaključili leto dni trajajoče razgovore z ljubljanskim konfekcijskim podjetjem »Modna oblačila«, da ustanovi svoj obrat v Idriji. Pravzaprav so se tazvori zavlekli samo zaradi pogojev, ki jih je bilo treba nujno urediti pri banki. Zdaj je tudi to urejeno in ko bodo dokončani načrti za gradnjo delavnic na že odobreni lokaciji v bližini bencinske črpalke, bodo takoj začeli

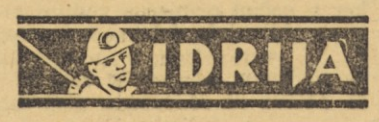

z njihovo postavitvijo. Na občini računajo, da bodo z izkopavanjem temeljev lahko začeli konec prihodnjega meseca, če le ne bo vreme preveč nagajalo. Na pomlad bodo potem postavili poslopje in nato vanj montirali stroje in vso drugo potrebno opremo, tako da bi tovarna lahko začela obratovati prihodnjo jesen.

Dotlej bo podjetje »Modna oblačila« priredilo tudi že dva tečaja, ki bosta zajela vsak po 40 žensk, da jih priučijo za delo na strojih v novem obratu. Stroje bo podjetje uvozilo iz Zahodne Nemčije in bodo najsodobnejši te vrste v Jugoslaviji. Vsak tečaj za priučitev za delo z njimi bo trajal tri mesece. Idrijčanke, ki bodo sprejete v tak tečaj in ga bodo tudi uspešno opravile, bodo avtomatično postale članice novega delovnega kolektiva. Ta se bo vsake tri mesece — z novim tečajem — okrepil za nadaljnjih 40 delavk, dokler jih ne bo v končni fazi štel okrog 230 in v zaključni drugi fazi izgradnje obrata kar 360.

Zanimivo je, zakaj se je podjetje »Modna oblačila« odločilo za ustanovitev obrata za težko konfekcijo prav v Idriji, čeprav je prihajalo v poštev več krajev v raznih predelih Slovenije. Med številnimi razlogi, ki so govorili za Idrijo, so vsekakor najzgovornejši naslednji: Idrija (rudnik!) je nudila finančno soudeležbo pri investicijah; v Idriji je mnogo brezposelne ženske delovne sile, torej je ne bo potrebno dovažati vsak dan na delo in domov v druge kraje. Znana je prirojena ročna spretnost Idrijčank, kar je še kako pomembno za fino delo pri občutljivih in natančnih strojih; in končno, menda najpomembnejše: znana je industrijska mentaliteta idrijskega prebivalstva zaradi stoletne rudniške tradicije, to se pa še kako odrazi pri vsakdanjem delu pri strojih. Izkušnje podjetja »Modna oblačila« iz obratov v drugih krajih kažejo, da dosegajo mnogo lepše uspehe tam, kjer imajo ljudje močnejšo industrijsko mentaliteto, kot pa v krajih, kjer so ljudje po vsem svojem načinu življenja šele polproletarci ali sploh kmetje.

Obrat »Modnih oblačil« v Idriji je torej končno že gotova stvar. Zdaj nam ne preostane drugega kot želeti, da bi vreme omogočilo čimprejšnjo postavitev poslopja, prvim 40 sprejetim Idrijčankam pa kar najboljši uspeh na tečaju! (jl)

Pohvalno razumevanje

Te dni so člani občinskega odbora RK Tolmin in predstavniki komisije za krvodajalstvo obiskali delovne organizacije in krajevne organizacije RK z namenom, da pridobijo čim večje število ljudi, ki bodo darovali svojo kri v bližnji krvodajalski akciji. Ta bo 7., 8. in 9. novembra v Tolminu, 10. novembra v Kobaridu in 11. novembra v Bovcu. Člani občinskega odbora RK so ob tej priliki naleteli na veliko razumevanje v delovnih organizacijah. Vsi delovni kolektivi so se odločili, da bodo dali članom svojih delovnih organizacij, ki se bodo krvodajalske akcije udeležili, tisti dan prosto in obenem plačano, kakor da so delali. Razveseljiva je tudi ugotovitev, da so nekatera podjetja tako odločitev že vnesla v statut svoje delovne organizacije.

Prav tako so obiskali vse krajevne organizacije ter jih seznanili z akcijo. Ker je letošnji plan odvzema krvi v tolminski občini še večji od lanskega, so odborniki RK in člani komisije za krvodajalstvo dali priporočila, naj se krajevne organizacije čimbolj povežejo tudi z drugimi množičnimi organizacijami na vaseh, predvsem s SZDL in ZM, da bi se za darovanje krvi prijavilo čim večje število vaških prebivalcev. (sb)

OBISK V CERKLJANSKEM PODJETJU ELEKTROTERMIKE ETA

Specializacija jih je rešila

Cerkljansko podjetje za proizvodnjo elektrotermičnih izdelkov je reforma pred dvema letoma le spodbudila k hitrejšemu koraku po že zastavljeni poti. V tovarni niso čakali, da bi jim šele reforma povedala, da je prišel čas, ko v enem podjetju ni mogoče delati vsega po malem, pač pa manj proizvodov in te v velikih serijah.

Manj izdelkov, toda v velikih serijah

Zanje so zdaj reformne težave že mimo, čeprav ne skrivajo, da tudi pri njih tako imenovanih notranjih rezerv še ni čisto konec. Toda vedo zanje in tudi načrtujejo, kako bodo že v bližnji prihodnosti postale pomemben ekonomski dejavnik.

Proizvodni program je doživel bistvene spremembe in vzporedno s tem tudi celotna proizvodna tehnologija. Namesto najmanj 10 vrst izdelkov sedaj proizvajajo le še dve vrsti. To so grelne plošče za električne štedilnike ter razni cevni grelci za hladilnike, bojlerje, pralne stroje, štedilnike in dr. Zato pa bo proizvodnja grelnih plošč letos že precej presegla milijon kosov, proizvodnja cevnih grelcev pa 800.000 enot.

To je terjalo obsežne notranje premike in novo notranjo organizacijo. Strojno opremo so dopolnili z novo in jo prilagodili za velike serije po sistemu tekočega traku. Podrobna preučitev delovnih mest je pokazala, da bo za proizvodnjo po novi tehnologi potrebnih za petino manj ljudi. In res, število zaposlenih se je v tistih okoliščinah moralo zmanjšati od blizu 500 na okoli 400. Pred dvema mesecema so tekoči trak še izpopolnili. Odpravili so delovne mize. Delavke sedaj na samem tekočem traku opravijo predvidene delovne operacije. Poprej je morala vsaka delavka dvigniti na primer grelno ploščo s tekočega traku na delovno mizo in jo po končanem delu spet položiti na tekoči trak. Samo zaradi tega je morala delavka v 8 urah dvigniti z eno roko in prenesti najmanj 2500 kg. Tako je poslej delovna storilnost porasla ob znatno manjšem fizičnem naporu za 5 do 10 odstotkov. Razen tega so uvedli nekatere novosti in dopolnili opremo za obdelavo grelnih plošč ter tako znatno povečali zmogljivost obdelave in storilnost. Precej novega je v internem transportu, kjer so uvedli sistem palet in stojk.

Vse to je vplivalo na dejstvo, da je samo letos porasla delovna storilnost za dobrih 30 odstotkov, kar je nedvomno zelo veliko. Vrednost proizvodnje spričo tega ne bo ostala na planiranih treh milijardah, kar bi bilo 10 odstotkov več kot lani, pač pa se bo, kakor predvidevajo, povzpela do konca leta na okoli 3 milijarde 800 milijonov S-dinarjev.

V takih okoliščinah povsem upravičeno naraščajo osebni dohodki. Ti so dosegali v letu 1965 povprečje komaj 40.000 S-din. Lani so se povzpeli na 59.000, a za letošnjih prvih osem mesecev so porasli na 74.000 S-din. Prejšnji mesec so jih znova popravljali. Povišali so obračunske osnove, a hkrati so skoraj za toliko znižali normative časov, tako da bo tudi v bodoče izhodišče za boljši zaslužek storilnost.

Že prej smo omenili, da v tovarni poznajo še druge notranje rezerve. Upoštevali so jih ob sestavi osnutka plana proizvodnje za prihodnje leto, ki ga bodo v kratkem predložili v obravnavo delavskemu svetu. Pripravljajo namreč spet nekatere novosti v tehnologiji proizvodnje, ki jim bodo omogočile s pičlo investicijo 30 milijonov S-dinarjev, ne da bi povečali število zaposlenih, povečati proizvodnjo za 5 do 7 odstotkov. Teh ukrepov se bodo lotili v prvi polovici prihodnjega leta, to pa obenem pomeni, da se bo proizvodnja prihodnjega leta povzpela na okoli 4 milijarde starih dinarjev.

Še en atest kvalitete iz Frankfurta

Toda ETA že sedaj izdela približno toliko grelnih plošč, kolikor jih potrebuje celotna jugoslovanska proizvodnja električnih štedilnikov. Prihodnje leto naj bi se proizvodnja teh izdelkov povečala še za najmanj 200.000 enot, a ETA že sedaj ni edini proizvajalec v državi. Kam torej s tolikimi grelnimi ploščami?

Tudi na to vprašanje so našli odgovor: v izvoz, na tuja tržišča. Tovarna že sedaj uspešno izvaža v Italijo, Avstrijo in na Švedsko. Letos bo vrednost izvoza presegla 200.000 dolarjev. Prihodnje leto pa bo izvoz znatno večji. Njihovi izdelki se bodo na novo pojavili v Južni Ameriki, skandinavskih deželah in Zapadni Nemčiji. Morda velja omeniti kot zanimivo okolnost dejstvo, da se bodo pojavili kot sestavni deli pralnih strojev največje evropske države te vrste Candy Etini cevni grelci.

K že prej dobljenim atestom o kvaliteti iz Italije in Avstrije, brez katerih ne bi mogli izvažati v te dežele, se je letos pridružil še atest iz ustreznega inštituta v Frankfurtu. Ta odpira vrata Etinim grelnim ploščam ne le v Zapadno Nemčijo, pač pa tudi v Švico. Dobiti atest za kvaliteto na zapadnem tržišču pa ni tako preprosta zadeva. Strokovnjaki iz frankfurtskega instituta so se prišli v samo tovarno prepričat, iz kakšnih materialov in po kakšnem delovnem postopku nastajajo grelne plošče in šele potem so izdali atest.

Nova obrata v Cerknem in Idriji

Kot že rečeno, je reforma v ETI le pospešila že prej začete procese specializacije in modernizacije proizvodnje. Tovarna je sedaj gospodarsko na čvrstih nogah. Ne le, da je ponovno zaposlila tiste, ki so jih morali ob začetku procesa modernizacije proizvodnje odpustiti, pač pa sedaj snuje načrte za nadaljnjo razširitev proizvodnje in zaposlenih. V Cerknem in Idriji namerava odpreti nova obrata, v katerih bi proizvajali nekatere nove izdelke s področja elektrotermike, ki jih moramo sedaj uvažati. Postopno naj bi tako zaposlili okoli 200 novih delavcev, a vrednost letne proizvodnje v obeh obratih, ko bosta v celoti osposobljena, bi dosegla milijardo starih dinarjev.

Mir

Pokopališča so oživela

Kakor povsod drugod se tudi prebivalci v tolminski občini pripravljajo na dan mrtvih. Povsod na pokopališčih je že videti ljudi, ki popravljajo spomenike in urejajo okolico grobov. Na nekaterih šolah se učenci pripravljajo na komemoracije, ki bodo ob grobovih padlih borcev.

V tolminski občini pričakujejo, da bodo v bodoče imela pokopališča še lepši videz, saj jih bo komunalno podjetje izročilo v upravljanje krajevnim skupnostim, občinska skupščina pa bo zagotovila vsaj minimalna sredstva.

-de-

Spet nova bencinska črpalka

Na Mostu na Soči se je pred kratkim sestala večja skupina strokovnjakov in proučila, kje naj bi stala bodoča bencinska črpalka. Računajo, da bo ta objekt stal na sedanjem parkirnem prostoru in delu krajevnega parka, kar bo izredno primerno za slehernega avtomobilista, ki se bo hotel poslužiti njene usluge, saj bo lahko dostopna kar s treh strani.

Bencinska črpalka na Mostu na Soči bo za kraj pomembna pridobitev. Računajo, da se bo s tem vzporedno povečal tudi turistični in gostinski promet.

Nadaljevanje delavskih športnih iger

Prihodnjo nedeljo bo na programu namizni tenis. Tekmovanje bo v Cerknem v telovadnici ETA Cerkno. Do sedaj je za tekmovanje že prijavljenih nad 16 tričlanskih ekip.

Zakaj je komisija za rekreacijo izbrala prav Cerkno za to najbolj množično prireditev? O tem so nam člani komisije povedali naslednje: »Cerkno je na zadnjem tekmovanju zasedlo častno 2. mesto. V kraju, ki je včasih slovel kot športno najbolj razgiban, je športno življenje skoraj zamrlo, pa ga je potrebno oživiti. To pa bomo dosegli le, če bomo Cerknemu nudili čimveč športnih prireditev«.

Prehodni pokal v namiznem tenisu hrani SP Kolektor Idrija. Vodjo ekipe smo vprašali, če upajo, da ga bodo obdržali, pa nam je odgovoril: »Laže je pokal osvojiti kot pa ga obdržati!« Tega mnenja so tudi drugi igralci, saj je treba vsekakor računati z močnimi pretendenti za prvo mesto. Pri tako množični udeležbi je težko prognozirati, kdo bo prvi. (S. P.)

Nova lovska in planinska koča

Lovska družina v Logu pod Mangartom je v Možnici odprla lovsko kočo. Služila bo tudi turizmu in planinstvu. Koča v Možnici je že četrta, ki so jo zgradile lovske organizacije v okolici Bovca v zadnjih letih.

Za širše sodelovanje občanov

Pri dosedanjem delu Socialistične zveze v idrijski občini se je izkazalo, da je treba ustanoviti sekcije pri občinski konferenci SZDL, ki bodo obravnavale vprašanja s posameznih področij družbenega življenja v občini.

Na svoji nedavni redni seji je Izvršni odbor občinske konference SZDL ustanovil več takih sekcij, ki bodo pomembne zlasti za nadaljnje delo občinske konference SZDL Idrija.

Reševanje problemov zaposlovanja je zelo kompleksno, saj je vezano na široko področje ekonomskih in družbenih ukrepov. Nič manj pomembno za splošen razvoj idrijske komune ni vprašanje kadrovske politike. Za reševanje teh problemov je bila ustanovljena sekcija za probleme zaposlovanja in kadrovsko politiko.

Sekcija za vlogo občinske in krajevne skupnosti pri oblikovanju kulturne politike je bila ustanovljena ob upoštevanju delovanja Socialistične zveze, ki si prizadeva razvijati kulturo na visoki ravni, kot izraz in potreba širšega kroga delovnih ljudi. Posebej bi kazalo proučiti funkcijo osnovnih nosilcev kulturnega razvoja v idrijski občini (vloga občinske skupščine, njenih svetov in drugih organov), dosedanje izkušnje v povezovanju kulturnih dejavnikov, delovnih organizacij in občanov v občini, mesto kulture v perspektivi.

Sekcija mladina in družbena vprašanja bo obravnavala vprašanja v zvezi z aktivnostjo mladine v družbenih organizacijah in društvih. Tu je vrsta nerešenih vprašanj, na primer: financiranje in materialne možnosti, kadrovanje ter prograrm delovanja teh organizacij in društev.

Sekcija za mednarodne odnose bo obravnavala aktualna mednarodna vprašanja.

Sekcija za družbeno aktivnost žena bo obravnavala problematiko s področja otroškega varstva, zaščito zaposlene matere in vključevanje žene v družbeno življenje. Ta sekcija bo tudi v pomoč konferenci za družbeno aktivnost žena pri pripravi tovrstnega gradiva za širšo razpravo. (bb)

ZAKLJUČEN KANALSKI KULTURNI TEDEN

Spomenik Mariju Kogoju

Tudi nedeljsko, sicer ne ravno preveč sončno, toda toplo vreme, je bilo Kanalcem naklonjeno, da se je lepo, neskaljeno, intimno iztekel še zadnji dan njihovega kulturnega tedna v čast stoletnice čitalnice.

Na trgu v Kanalu že kmalu po deseti uri ni bilo več kam parkirati vozil. Pred zgradbo, kjer je nekoč domovala uprava kanalske občine, danes pa je tam sedež Žice, po novem ITEK, in krajevnega urada, je bil še v zastavo zavit doprsni kip skladatelja Marija Kogoja na visokem podstavku.

Tam se je zbrala množica, da bi bila priča slovesnemu odkritju. Med drugimi so prišli predstavniki kulturnega sveta, oblasti in družbeno politični delavci. Videli smo pisatelja Franceta Bevka, predstavnika tržaške glasbene

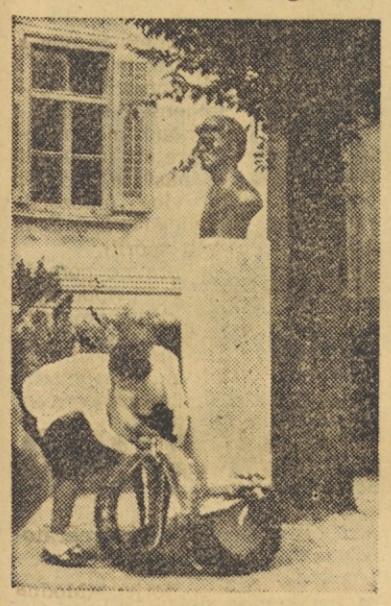

V okviru prireditev ob stoletnici kanalske čitalnice so v nedeljo v tem kraju odkrili tudi spomenik skladatelju Mariju Kogoju

matice prof Gojmira Demšarja, člana izvršnega sveta Jožka Štruklja, predsednika občinske skupščine Milana Vižintina ter več skladateljev in osebnih prijateljev ter znancev pokojnega umetnika. Prišla sta tudi njegova sinova Jurij in Marij.

Ob enajstih je začela slovesnost predsednica pripravljalnega odbora Rozina Konjedic. Nato je s toplimi besedami orisal lik skladatelja in njegova prizadevanja v svetu glasbe njegov vrstnik in prijatelj skladatelj Matija Bravničar. Dejal je, da je bil Kogoj revolucionar v glasbi ter da je imel en sam cilj in vero: dvigniti slovensko glasbo na evropsko raven. V 30 letih je pomenil vrh naše glasbe. Skupaj s Čargom je govornik uvrstil Kogoja med tiste velike može, ki so v življenju mnogo trpeli in živeli le za umetnost. Zatem se je zastor na spomeniku odgrnil in številnim navzočim se je odprl pogled na še eno dovršeno stvaritev kiparja in solkanskega rojaka tov. Zdenka Kalina. V imenu društva slovenskih skladateljev je nato položil pred spomenik venec prof. Ferdo Juvanec. Potem ko je zapel še šolski pevski zbor, je bilo slovesnosti konec.

Mnogi so nato pohiteli na razstavo »Sto let čitalnice«, ki so jo odprli dan prej v novi osnovni šoli. Med številnimi dokumenti, ki ponazarjajo delo in razvoj čitalnice, sta nedvomno še posebnega pomena foto kopija čitalničinega »rojstnega lista« in dokument, kako so tedanje italijanske oblasti s posebnimi navodili naročale podrejenim, naj iščejo vse pretveze za oviranje in prepoved prireditev slovenskih kulturnih organizacij. Le škoda, da razstava ni ostala odprta vsaj teden dni, zakaj zaradi pouka na šoli so jo morali pospraviti že v ponedeljek.

Kot zadnja prireditev tedna je bil zvečer koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije v delavskem domu v Desklah. Koncert je dirigiral dirigent dubrovniškega mestnega orkestra in domačin Anton Nanut. Spored je vseboval tudi odlomek Kogojevih »Črnih mask«. Med sodelujočimi je bila znana solistka Dubravka Tomšič-Srebotnjak.

Zastor nad kanalskim kulturnim tednom je zdaj padel. Organizatorji te pomembne kulturne manifestacije nedvomno zaslužijo vse priznanje, saj so znali povezati in uskladiti prizadevanja in hotenja širokega kroga Kanalcev. Toda rezultati vsega tega bodo še vedno skromni, če bo ostalo le pri tem. Kulturno življenje v tem kraju zadnja leta nima več takega soka in sile kot nekoč. Zadnje prireditve pa so pokazale, da imajo v Kanalu nekaj igralcev, ki bi se ne smeli sramovati stopiti na odrske deske, isto velja za pevce. Če bodo torej še naprej tako tvorno delovale kohezijske sile, ki jih je spodbudil kulturni teden in če bo toliko volje v akterjih in organizatorju, potem lahko zapišemo, da je bil kanalski kulturni teden zares dolg več kot samo teden dni.

Mir

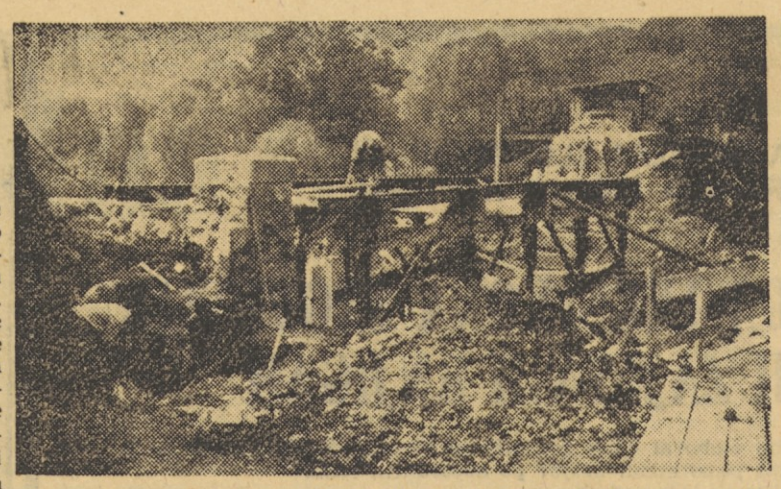

MOST ČEZ LIJAK OBNAVLJAJO. Na Vogrsko že lep čas ni bilo več mogoče priti s težjim tovornim vozilom. Tja tudi ni mogel avtobus, da bi lahko vozil številne vaščane, ki hodijo na delo v Šempeter in drugam. Most je bil med vojno poškodovan. Za silo so ga popravili, toda potem je bil vsako leto slabši, dokler niso njegove obremenitve omejili na 2 toni. Ker je za komunalna dela vedno primanjkovalo denarja, so popravilo mostu odlašali iz leta v leto. Zdaj je končno prišel čas tudi zanj. Dela je prevzelo Splošno gradbeno podjetje »Primorje«. Veljala bodo nad 13 milijonov S-dinarjev. Most bo končan proti koncu leta. Dela financira občinska skupščina

O IDEJNIH PROBLEMIH V ZVEZI Z REFORMO

Pod vodstvom člana CK ZKS dr. Jože Vilfana je bilo konec prejšnjega tedna v Novi Gorici posvetovanje o idejnopolitičnih problemih, ki se pojavljajo ob izvajanju gospodarske in družbene reforme. Udeležili so se ga predstavniki občinskih komitejev ZK in delovnih organizacij iz ajdovske, idrijske, tolminske in novogoriške občine.

Podlaga za razpravo so bile teze, ki jih je pripravila komisija za družbeno-ekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Centralnem komiteju ZKS za prihodnjo sejo tega foruma, ki bo v kratkem. Udeleženci razprave so dali več konkretnih pripomb in predlogov za dopolnitev tez zlasti v zvezi s samoupravljanjem, družbenimi službami in delitvijo dohodka.

Glede samoupravljanja so poudarili, da ga je treba razvijati in spoštovati na vseh ravneh od delovne organizacije do zveze, da morje predpisov, ki se povrh tega še pogosto spreminjajo, samoupravljanja ne razvija, pač pa utesnjuje. V zvezi z družbenimi službami so menili, da niti teoretično niso povsem obdelane ter da bi morali razčistiti nekatere poglede, ki se javljajo zadnje čase v zvezi z zdravstvenim varstvom. Pozdravili pa so stališče tez do uslužnostnih dejavnosti in osebnega dela. Hkrati so opozorili, da bo potrebno z ustrezno davčno politiko in organizacijo te službe onemogočiti posameznikom bogatenje, če to ne izvira iz lastnega dela.

Mir

Zanimivo posvetovanje

Vloga občinske skupščine pri oblikovanju splošnih aktov delovnih organizacij

Tak je naslov zanimivega posvetovanja, ki sta ga včeraj organizirali v Novi Gorici občinska skupščina, občinski sindikalni svet in republiški svet zveze sindikatov.

Na posvetovanju se je zvrstilo kar šest tem. Jožko Humar, podpredsednik občinske skupščine, je v uvodnem referatu obravnaval »Razmejitev vpliva skupščine na oblikovanje interne zakonodaje od njenega vpliva na izvajanje splošnih aktov delovnih organizacij«. Anton Slapernik, načelnik oddelka za analize in načrtovanja v občinski upravi, je govoril »o vplivu občinske skupščine na vskladitev vsebine splošnih aktov delovnih organizacij s smerjo in cilji gospodarskega in družbenega razvoja«.

Vida Cotič, referent za delovna razmerja in normativno dejavnost v občinski upravi, je razpravljala »o vplivu občinske skupščine na oblikovanje splošnih aktov posebej v delovnih organizacijah, ki niso posebnega družbenega pomena, ter posebej za delovne organizacije posebnega družbenega pomena«. Vršilec dolžnosti načelnika za splošne zadeve občinske skupščine Lovro Kerč je razvil temo »Metode in način dela občinske skupščine ter njenih organov pri vplivanju na oblikovanje splošnih aktov delovnih organizacij«. Borut Deisinger, vodja pravne pomoči pri občinskem sindikalnem svetu, je govoril »o vplivu občinskega sodišča, tožilstva in službe pravne pomoči na oblikovanje splošnih aktov v delovnih organizacijah«, vtem ko je podal tajnik občinske skupščine Cvetko Vidmar »pregled stanja splošnih aktov delovnih organizacij v občini«.

Mir

Strokovni tečaji za kmetovalce

Po dolgi suši na tem področju sta se kmetijski zadrugi Brda in Nova Gorica ob sodelovanju kmetijskega zavoda in finančni podpori izobraževalne skupnosti odločili organizirati letošnjo zimo strokovna tečaja za kmetovalce. Tečaj za briške kmetovalce naj bi bil na Dobrovem, za kmetovalce Spodnje Vipavske pa v Vrtojbi.

Tečaja naj bi trajala dva meseca, in sicer tri do štirikrat na teden po štiri ure ali približno sto ur skupaj. Program obsega predavanja ter praktične prikaze iz vinogradništva, sadjarstva, zaščite rastlin, kmetijskega strojništva, osnov poljedelstva, iz živinoreje in veterinarstva ter proizvodnega sodelovanja in prve pomoči pri nezgodah.

Kot predvidevajo, naj bi se tečaja začela v decembru in trajala nekako do konca januarja. Pogoj pa je, da se za vsak tečaj prijavi vsaj dvajset kandidatov. Da bi že od vsega začetka tečajnike bolj vezali na reden obisk, so uvedli vpisnino, ki znaša 50 N-din in bo seveda tudi dobrodošla za kritje vsaj dela stroškov tečaja. Prijave morebitnih interesentov sprejemata upravi obeh zadrug do 15. novembra.

Nova GORICA

Pobuda briške in novogoriške zadruge je vredna posnemanja. Kajti sedaj, ko dobiva kmetijstvo v naši ekonomiki in družbi spet ustreznejše mesto, bo potrebno v prvi vrsti organizirano skrbeti za strokovno vzgojo in izpopolnjevanje kmetijskih proizvajalcev, saj je to eden glavnih pogojev za hitrejši napredek kmetijstva.

Mir

Za boljše ceste

Cestno podjetje v Novi Gorici bo letos opravilo več pomembnih del za zboljšanje cestnega omrežja na Goriškem. Po ureditvi predora pod Panovcem v Novi Gorici in ceste Spodnja Idrija — Idrija bo v kratkem končalo z asfaltiranjem ceste Col—Črni vrh.

Za redno in investicijsko vzdrževanje 712 kilometrov cest I., II. in III. reda na območju štirih goriških občin, je imelo podjetje letos na voljo nekaj nad milijarno 100 milijonov S-din. Okrog 115 milijonov so prispevale tudi delovne organizacije, nekaj denarja pa je dala občinska skupščina v Novi Gorici za popravilo manjših krajevnih cest na področju Spodnje Vipavske doline in Krasa.

Sindikalni seminar

V četrtek, 12. oktobra je bil v Novi Gorici enodnevni seminar za predsednike sindikalnih organizacij na šolah. Seminar je v sodelovanju z delavsko univerzo organiziral strokovni odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti za občine Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin.

KMETIJSKO DAVČNO POLITIKO

Naj vodijo občine

V tem smislu je izzvenela razprava, ko so se prejšnji teden predstavniki petih primorskih občin — Piran, Koper, Postojna Tolmin in Nova Gorica — ter predstavniki odbora za družbeni plan in finance republiškega zbora pogovarjali o davčni politiki v prihodnjem letu.

Sedaj pa temu ni tako, zakaj davčno politiko v kmetijstvu krojijo vsak po svoje kar trije: zveza, republika in občina. Slednja, ki je pri celi stvari najbolj zainteresirana, ima pravzaprav najmanj besede. Zveza vidi v kmetijstvu vir dohodkov za proračun in ne razmišlja dosti, kako bo to delovalo na razvoj kmetijske proizvodnje. Zato je davčna bremena znatno povečala Na Tolminskem mora letos 450 kmetij v četrtem proizvodnem okolišu spričo cenzusa, da morajo plačevati davek tudi kmetijska gospodarstva v tem okolišu, če znaša njihov katastrski dohodek nad 200.000 S-dinarjev letno, spet plačevati davek.

Občine, ki od blizu spremljajo kmetijsko problematiko, pa skušajo kljub velikim potrebam svojih blagajn z davčnimi olajšavami in tudi drugače spodbujati, oživljati, pospeševati kmetijsko proizvodnjo. Nobena skrivnost namreč ni, da se vasi zlasti v odročnih predelih praznijo, da mladi pritiskajo na zaposlitev, starejši, ki jim moči popuščajo, pa na kljuke občinskih uradov za dodelitev socialnih podpor. Prav zmanjšane dajatve in olajšave pri nakupu kmetijske mehanizacije pa bi še marsikoga zadržale na zemlji. To kažejo zlasti nekateri predeli ob meji, kjer so se kmetje bolje opremili z mehanizacijo in delo na kmetiji postaja privlačnejše, donosnejše.

Toda občine so pri vsem tem skorajda brez moči. Kaj pomaga, če le-te odpravljajo davek ali ga zmanjšujejo, če pa ga druge družbeno-politične skupnosti povečujejo. Pri nakupu kmetijske mehanizacije se je na primer večina primorskih občin odpovedala občinskemu prometnemu davku. A kaj, če temu zgledu ne sledita republika in zveza, ki pobereta 80 % možnega prometnega davka iz tega naslova. Predstavniki občin tudi niso mogli razumeti, čemu se pobirajo na primer takse na vozove, in terjali, naj se zadevni predpis odpravi.

V luči takih razmer se zdi ne le povsem razumljiva, temveč tudi upravičena zahteva občin, naj bodo one nosilci in izvajalci davčne politike v kmetijstvu, zakaj ob takem ali drugačnem ravnanju so tudi rezultati temu primerni. Rezultati katerih dobre ali slabe posledice nosi v prvi vrsti temeljna družbeno-politična skupnost, torej občina sama.

Mir

LUTKOVNO GLEDALIŠČE V NOVO SEZONO

Lutkovno gledališče v Novi Gorici, ki ga z edinstveno požrtvovalnostjo in ljubeznijo vodi ravnateljica administrativne šole prof. Marija Vedernjakova, je imelo v ponedeljek, v okviru tedna otroka, svojo prvo predstavo v tej sezoni.

Gledališče je pod vodstvom tovarišice Mimi Majerjeve prvič zaživelo še v okviru organizacije AFŽ na Pristavi, od marca 1960 pa ga vodi prof. Vedernjakova. Mnogo otroških src je od takrat razveselilo. Začelo se je z »Mojco Pokraculjo« in »Lenuhom poležuhom«, ki so si ga ogledali tudi malčki iz Bovca, Kobarida, Ajdovščine in Vipave. V zimi 1961 so uprizorili »Medveda lovimo«, v decembru naslednjega leta pa samostojno igrico »Dedek Mraz prihaja«. Potem so se skozi leta zvrstili: »Hudobni graščak«, »Snežna žena«, »Razbojnik Cefizelj« in »Zajček se je izgubil«.

S slednjima dvema so nastopili tudi v zamejstvu. Lani so dali na oder igrici »Kljukec gre na počitnice« ter »Volk in kozlički«. Gostovali so v Dobrovem, Medani, Šempetru, Renčah, Desklah in Solkanu. Skupno si je pri nas ogledalo lutkovne predstave okrog 12.000 otrok, v Trstu in Gorici pa nad 300.

Oder se vzdržuje sam, če ne omenimo malenkostne pomoči (v celotnem obdobju okrog 80.000 starih dinarjev), ki mu jo je nudila občinska zveza društev prijateljev mladine.

Sodelavci odra so v glavnem gimnazijci, pa tudi drugi mladi ljudje, ki jim ni žal časa in truda za to, da bi našim najmlajšim priredili urico veselja. Bo dovolj prostora, da omenimo vse?

Ksenija Delorenzi, Gorazd Humar, Jazen Hönn, Zoltan Jan, Majda Petrovčič, Violeta Stojanovski in Vito Lovše. Soustvarjalci prvih predstav so bili: Dora Krpanova, Milica Fiegelj, Zora Vendramin, Tonček Krivec, Boris Leban in še posebej Marina Nibrant. Kulise so izdelali v delavnicah Goriškega gledališča, kjer sta, poleg že navedenih, pomagala tudi Borut Hvala in Jernej Kraiger. Strokovni izdelovalec lutk je še vedno tovarišica Mimi Majerjeva.

Težave odra?

Organizacija prevoza za gostovanja na terenu. To je za malo gledališče velik izdatek, pa še prosjačiti je treba za prevozno sredstvo. Upamo, da se bodo vsaj v tem pogledu razmere izboljšale in da bo v bodoče malo več razumevanja za to edinstveno vzgojno dejavnost, ki je, zlasti na našem območju, tako potrebna.

(D. F.)

SESTANEK ZDRAVNIKOV V ŠEMPETRU

Prejšnji teden so se sešli v šempetrski bolnišnici zdravniki s terena ter splošne bolnišnice Gorice in bolnišnice za predšolsko invalidno mladino v Stari gori. Namen sestanka je bil uskladiti prizadevanja, da bi bilo zdravljenje občanov čimbolj učinkovito in ob čimmanjših stroških. V zvezi s tem so menili, da bi bolje organizirana patronažna služba lahko precej pomagala zdravnikom na terenu in bolnišnici, prihranili pa bi marsikateri izdatek. Prav tako so opozorili, da bi nekatere storitve, ki jih sedaj opravlja bolnišnica, lahko postorili že terenski zdravniki. Tako bi se izognili nepotrebnim potovanjem pacientov, zamudi časa in stroškom ter razbremenili specialiste, ki bi se lahko posvetili zahtevnejšim nalogam.

Na koncu so sprejeli vrsto konkretnih zaključkov. Med njimi je tudi ta, da bi si splošni zdravniki s terena dopolnjevali svoje strokovno znanje s tem, da bi prihajali določen čas na prakso v bolnišnico.

Mir

Otroški vrtec tudi v Dobrovem

Na osnovni šoli v Dobrovem so odprli varstveni oddelek za predšolske otroke. Sprejel je 28 otrok, ki bodo prihodnje leto obiskovali prvi razred, ter otroke zaposlenih staršev. V sklopu varstvenega oddelka imajo v programu tudi malo šolo, ki naj bi začela delo v začetku prihodnjega leta. Oskrbovalnina bo znašala 3.500 S-din Starši kažejo veliko zanimanje in je za varstvo veliko prijav, žal pa zaenkrat ne bodo mogli sprejeti vseh otrok.

Nesreče in nezgode

Avto povozil motorista

Dne 12. t. m. zvečer je voznik tovornjaka Rudolf Malečkar iz Velike Pristave pri Pivki na vožnji od Kozine proti Senožečam zavozil tako na desno, da je pri odcepu ceste za Vreme podrl tam stoječega motorista Viljema Orla iz Kopra. Orel in njegov sopotnik Jože Gombač iz Divače sta pri tem utrpela kompliciran zlom obeg nog in se zdravita v Izoli.

Z avtom v obcestno drevo

Na vožnji iz Pulja proti Sečovljam je 12. t. m. Puljčan Momčilo Jovanović na nekem ovinku zapeljal zaradi naglice s ceste in se z avtom zaletel v drevo. S hudimi poškodbami so ga prepeljali v izolsko bolnišnico. Škode na avtu 600.000 S din.

Nesrečen padec kolesarja

Dne 15. t. m. je ob 17.30 Alojz Cerkvenik iz Škofelj na vožnji proti vasi Zavrhek padel s kolesom po cesti. Kolesarja so morali s hujšimi poškodbami odpeljati na zdravljenje v Izolo. Manjše poškodbe je dobil tudi njegov šestletni sinček, ki ga je oče peljal s seboj.

Ponesrečen mopedist

Med vožnjo iz Gračišča proti Rižani je v nedeljo ob 18. uri mopedist Andrej Krajčič s Škofij v bližini Mostičja padel po cestišču in se tako poškodoval, da se mora zdraviti v Izoli. Dobil je hujše poškodbe po glavi in rokah.

Do smrti povožen otrok

Tržačan Giuseppe Calligaris je v nedeljo ob 18. uri pri križišču za Dvore nad Izolo v Izoli podrl s svojim avtom triletno Ingrido Božičevo z Livad, ki je šla tam po desni s svojo materjo Evelino. Hudo ranjenega otroka je avtomobilist sam prepeljal v izolsko bolnišnico, kjer je umrl.

Nesreča pri lovu

V nedeljo okoli 13. ure je lovec Dušan Rošeta iz Dekanov na lovu pri Boninih obstrelil z lovsko puško v ramo Feručija Želetiča iz Kopra, ki je šel tam mimo po poti. Želetiču so v izolski bolnišnici vzeli iz rame več šiber.

Motorist se ni prepričal, če je cesta prosta

10. oktobra se je pripetila huda prometna nesreča na križišču Goriške in Župančičeve ceste v Ajdovščini. Srečko Ruonik iz Idrijske Bele se je pripeljal z motornim kolesom s stranske ceste na prednostno cesto in tako zapri pot tovorniaku, ki ga je upravljal Franc Felician iz Ljubnega. Tovornjak je zadel s prednjo desno stranjo zadnji del motornega kolesa ter ga odbil v desno. Tam je motorist zadel Valerijo Žorž iz Ajdovščine, ki je šla v tistem trenutku mimo peš, da sta oba padla v obcestni jarek. Pri tem sta se oba hudo poškodovala. Runnik je dobil pretres možganov ter udarce po glavi in desni nogi. Tudi Žorževa je zadobila pretres možganov in udarce po glavi.

Zaletel se je v podporni zid

12. oktobra popoldne se je peljal po Prešernovi ulici v Dornberku iz braniške smeri proti Prvačini z osebnim avtom Boris Karbič iz Sežane. Ko je pripeljal v Dornberk do hiše št. 29, je iz nepojasnjenih vzrokov zapeljal na levo in zadel v podporni zid ter obstal. Pri nesreči si je voznik zlomil nogo in zadobil pretres možganov. Odpeljali so ga na zdravljenje v šempetrsko bolnišnico. Škodo na avtomobilu so ocenili na 16.000 N dinarjev.

Na križišču je hotel obrniti

Karlo Rijavec iz Nove Gorice se je mudil 13. oktobra s tovornim avtom v Rožni dolini. Tovornjak je peljal od bencinske črpalke proti križišču po skrajni desni. Tam je nameraval vozilo obrniti. Za njim je pripeljal osebni avto Videmčan Riccardo Massa in se ustavil ob levi prednji strani tovorniaka. Toda v tistem trenutku je voznik tovornega avtomobila zavil v levo ter zadel v desna vrata stoječega avtomobila. Ob tem je hudo prizadel voznikovo sopotnico Francko Batto iz Vidma, ki se ji je po vsej verjetnosti zlomila hrbtenica. Odpeljali so jo v bolnišnico v Gorico v Italiji. Na osebnem avtomobilu je škode za okoli 1000 N dinarjev.

Kolesarju so se zlomile prednje vilice

13. oktobra se je peljal skozi predor pod Panovcem proti Rožni dolini s kolesom Jože Fabris iz Nove Gorice. Kakih sto metrov iz predora, ko se cesta spušča navzdol proti križišču, so se na kolesu zlomile prednje vilice, zaradi česar je kolesar padel. Pri tem se je udaril v glavo in zadobil lažji pretres možganov. Prepeljali so ga v šempetrsko bolnišnico.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
JE PRIPRAVILA IZDAJO NOVEGA

KRAJEVNEGA LEKSIKONA SLOVENIJE V TREH ZAJETNIH KNJIGAH

KRAJEVNI LEKSIKON bo vseboval opise posameznih slovenskih občin, nato pa v okviru vsake občine še opis posameznih krajev po abecednem redu.
OPIS OBČINE bo zajemal naslednje podatke:

- **nastanek in razvoj, glavne značilnosti reliefa, klime, vodovja, vegetacije**
- **kratek zgodovinski pregled naselitve**
- **seznam naselij in gibanje prebivalstva v zadnjih sto letih**
- **pregled celotnega gospodarstva po panogah**
- **prometne zveze, turizem**
- **krajevne urade**
- **šole, kulturne ustanove in kulturno-zgodovinske spomenike**
- **zdravstvene ustanove**

OPIS VSAKEGA SLOVENSKEGA KRAJA bo vseboval tele podatke:

- **uradno ime in njegovo rabo, statistične podatke o prebivalstvu, hišah, gospodinjstvih, najbližje urade in ustanove**
- **ligo in tip kraja**
- **opis kraja in bližnje okolice**
- **strukturo prebivalstva s posebnim ozirom na industrijo, obrt, promet in turizem**
- **opis prirodnih in kulturnih zanimivosti**
- **zgodovino kraja in še posebej zgodovinske dogodke v času NOB**
- **pomembne domačine posameznega kraja**

UREDNIŠTVO KRAJEVNEGA LEKSIKONA sta prevzela priznana strokovnjaka: DR. ROMAN SAVNIK in PROF. FRANCE PLANINA, kar jamči za strokovno neoporečnost KRAJEVNEGA LEKSIKONA, posebno še, ker pri svojem delu tesno sodelujeta s številnimi zunanjimi sodelavci.

VSE KNJIGE BODO VELIKEGA FORMATA (21 × 29 cm) IN NATISNJENE NA BOLJŠEM PAPIRJU. IMELE BODO OD 400 DO 550 STRANI Z NADROBNIMI ZEMLJEVIDI VSAKE OBČINE.

Prva knjiga je že v tisku in bo v kratkem izšla, zajemala bo tele občine: Ajdovščina – Cerknica – Idrija – Ilirska Bistrica – Izola – Jesenice – Koper – Kranj – Logatec – Nova Gorica – Piran – Postojna – Radovljica – Sežana – Škofja Loka – Tolmin – Tržič – Vrhnika.

NOVI SLOVENSKI KRAJEVNI LEKSIKON

je potemtakem zemljepisno, zgodovinsko, gospodarsko, kulturno-prosvetno in politično upravno tako celovito in izčrpna obdelan, da bo
ZANESLJIV IN NEPOGREŠLJIV INFORMATOR:

- **občinam, upravnim organom občinskih skupščin, krajevnim uradom, postajam milice, vodstvom političnih organizacij**
- **gospodarskim podjetjem, tovarnam, kmetijskim zadrugam, turističnim agencijam, obrtnim in gostinskim podjetjem**
- **kulturnim in znanstvenim ustanovam (knjižnice, muzeji, arhivi itd.), šolam, institutom, redakcijam dnevnega in periodičnega tiska**
- **političnim delavcem, republiškim in občinskim odbornikom, članom samoupravnih organov**
- **znanstvenim in javnim delavcem (zgodovinarjem, geografom, sociologom, publicistom itd.), skratka**

VSEM, KI KAKORKOLI SODELUJEJO V NAŠEM UPRAVNEM, GOSPODARSKEM, POLITIČNEM IN KULTURNEM ŽIVLJENJU

HKRATI BO TUDI ZANIMIV ZA VSE OBČANE, SAJ BODO NAŠLI V

NOVEM SLOVENSKEM KRAJEVNEM LEKSIKONU

PRENEKATERO ZANIMIVOST IZ SVOJEGA DOMAČEGA KRAJA IN BLIŽNJE OKOLICE

ZA PRVO KNJIGO SLOVENSKEGA KRAJEVNEGA LEKSIKONA

sprejema založba

PREDNAROČILA

PRVO KNJIGO dobe naročniki za 100 N-din. Ta znesek lahko poravnajo tudi v 5 mesečnih obrokih po 20 N-din. Ker bo knjiga izšla v omejeni nakladi, ne odlašajte z naročilom.

Izpolnite, prosimo, priloženo naročilnico in jo pošljite v ovojnici na naslov:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 27

Naročila sprejemajo tudi vse knjigarne in pooblaščeni zastopniki založbe.

NAROČILNICA

Obvezno in nepreklicno naročam
PRVO KNJIGO
SLOVENSKEGA KRAJEVNEGA LEKSIKONA
po ceni 100 N-din

Ta znesek bom poravnal:
— takoj
— v mesečnih obrokih po 20 N-din

Knjigo mi pošljite na naslov:
— stalnega bivališča
— na kraj zaposlitve

Kraj in datum: Podpis:

.....

NASLOV NAROČNIKA
Ime in priimek: .....
Kraj: .....
Ulica: .....
Uslužben pri: .....

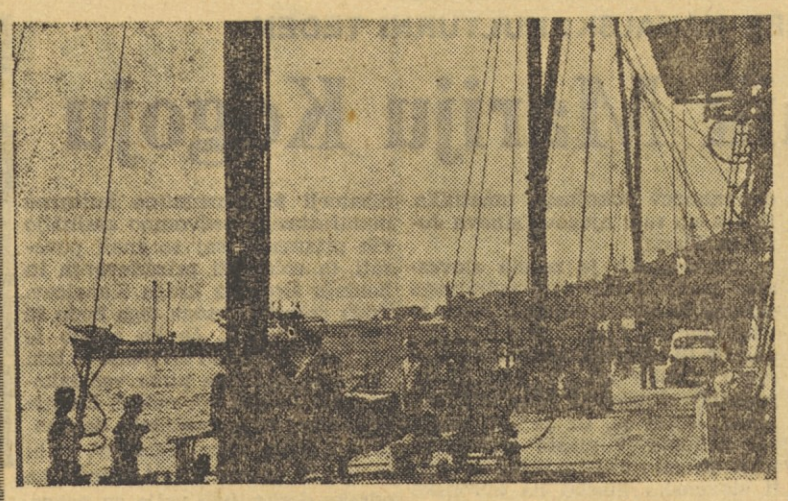

Za velikimi skladišči soli v Portorožu je te dni kaj živo, ko hitijo delavci podjetja »Droga« z razkladanjem uvožene soli iz Egipta in njenim vskladiščenjem. Znano je namreč, da primitivna lastna proizvodnja soli portoroški »Drogi« ne zadošča za vse potrebe, oziroma je ta proizvodnja na nekaterih solinah tako nerentabilna, da jih je bilo podjetje prisiljeno opustiti. Na sliki: delavci »Droge« pretovarjajo sol z maon v velika skladišča. V ozadju remontna ladjedelnica »2. oktober«

IZREDEN ULOV RIB

Letošnja jesenska sezona ribolova ob slovenski obali je zares rekordna: ribiči, ki z mrežami lovijo plavo ribo v vodah vzdolž zahodne istrske obale, so imeli septembra in v začetku oktobra

IZOLA

tako bogat lov, kot že dolgo ne. Ribiška ladja »Sirena« je na primer v eni sami noči ujela kar 15 ton rib. Ribiško ladjevje kombinata Delamaris iz Izole (skupno 24 ladij) je bogato jesensko sezono temeljito izkoristilo: septembra so nalovili 640 ton rib, v prvi polovici oktobra pa še 460 ton. Tako so celoletni plan ulova presegli že v oktobru.

NA SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE PIRAN

STANOVANJSKI PROBLEMI

V četrtek popoldne je bila v Piranu pod vodstvom predsednice Jolande Kos seja občinske skupščine, na kateri so odborniki razpravljali in sklepali predvsem o problematiki gospodarjenja in upravljanja s poslovnimi prostori, potem o poročilu sanitarne inšpekcije za devet mesecev letošnjega leta, in še o nekaj primerih urbanističnega značaja.

Stanovanjsko podjetje Piran, ki upravlja tudi poslovne prostore na območju občine, je za sejo predložilo odbornikom osnutek

PIRAN

odloka o poslovnih prostorih. Predlog odloka je zanimiv zato, ker točno in določno odreja v Piranu in Portorožu, kje smejo biti in kakšni poslovni prostori, oziroma odreja, kje samo se smejo poslovni prostori uporabljati za določene vrste dejavnosti.

Tako lahko služijo poslovni lokali na Tartinijevem trgu v Piranu samo za opravljanje trgovske, gostinske, ptt, turistične, filigranske, zlatarske, frizerske, kozmetične, mesarske, pedikerske in urarske dejavnosti ter dejavnosti javnih služb. Na Prešernovem nabrežju samo za gostinske, slaščičarske in trgovske dejavnosti. Na Kidričevem nabrežju samo za opravljanje kulturno-prosvetne, trgovske, zlatarske, fotografske in slaščičarske dejavnosti. Na Cankarjevem nabrežju samo za opravljanje trgovske, gostinske, krojaške, šiviljske, prometne, bančne, slaščičarske, zdravstvene in turistične dejavnosti.

V Portorožu ob cesti »Obala« (od hotela Riviera do Vojkovega doma) samo za opravljanje gostinske, trgovske, slaščičarske, prometne, fotografske, turistične, filigranske, zlatarske, urarske, frizerske, kozmetične, maserske in pedikerske dejavnosti ter dejavnosti javnih služb. Vsi ti poslovni prostori in na teh krajih se ne smejo uporabljati za skladišča ali garaže.

Odlok nato predvideva tudi primere, v katerih preneha medsebojna najemna pogodba, pogoje najemnine in druge obveznosti. Stanovanjsko podjetje je skupščini predložilo tudi podrobno poročilo o dosedanjem poslovanju oziroma gospodarjenju s poslovnimi prostori v občini.

Bil je lep praznik

Prebivalci piranske občine so v skladu s predvidenim programom in številnimi zabavami slovesno proslavili svoj letošnji občinski praznik, ki je bil toliko lepši, ker je bil povezan s srebrnim jubilejem jugoslovanske mornarice in pomorstva. Številne športne prireditve so bile zlasti odraz razpoloženja mladih piranskih športnikov, ki so v soboto s slovesno otvoritvijo nove, sodobne telovadnice dobili prelep objekt, v katerem bodo lahko telovadili in prirejali športne igre, vadili in tekmovali tudi vso zimo.

Popoldanski kulturni in večerni zabavni program na Tartinijevem trgu sredi Pirana je privabil množico udeležencev, ki so se vedno zabavali pozno v noč, saj je bilo za ta čas izredno lepo in toplo.

Takih razgovorov si še želijo

Ko je bil za občinski praznik Pirana v nedeljo, 15. oktobra, koncert pihalnega orkestra iz Pirana tudi v Padni in Novi vasi, je šla na prireditev v Novo vas tudi predsednica občinske skupščine Jolanda Kos. Bila je prvič med svojimi volivci, odkar je postala predsednica občine, pa so jo prebivalci veselo in prisrčno pozdravili. Razvil se je dolg razgovor o problemih, ki se je počasi sprevrgel v pravo javno tribuno. Občani Nove vasi in okolice so predsednico občine seznanili z vsemi problemi in težavami teh višinskih krajev, kjer je posebno problematična preskrba z vodo in druge komunalne naprave, zlasti ceste in poti.

Predsednica Kosova je obljubila, da bo še prišla med občane teh krajev na organizirane razgovore o problematiki podeželja piranske občine in bi nato poskušali vsaj nekatere najbolj pereče probleme reševati s skupnimi močmi.

Sežana dobi novo prodajalno

Čeprav je Sežana dobila v preteklem poldrugem letu sodoben market (ljubljanske »Prehrane«) in vrsto drugih novih prodajaln, je po gneči v teh prodajalnah prav z lahkoto mogoče

SEŽANA

sklepati, da še nima dovolj trgovskih zmogljivosti. Zgraditi bo treba torej še nekaj prodajaln. To narekujeta poleg potreb domačega prebivalstva tudi naraščajoči turistični in maloobmejni promet. Ne gre samo za povečanje in moderniziranje sedanjih trgovin, temveč je nujno povečati tudi izbor artiklov in blaga, ki jih v teh prodajalnah nudijo kupcem. V Sežani npr. še vedno ni drogerije, posebne trgovine s krznom in usnjeno konfekcijo, specializirane trgovine s suhomesnimi izdelki, po čemer je vse večje povpraševanje posebno s strani tržaških kupcev, pa posebna trgovina s spominki in še prenekatera specializirana prodajalna. Posledica nerazvite trgovske mreže je, da kupci odhajajo v druge kraje, kjer imajo večjo izbiro. Tako tudi prometni davek odteka v druge občine.

Domače trgovsko podjetje »Preskrba« se je le odločilo, da zgradi veliko, moderno prodajalno v središču Sežane. Prostor za to je podjetje dobilo poleg novih blokov pod bolnišnico, takoj ob glavni cesti, ki vodi proti obmejnemu prehodu Fernetiči. Gradnja je že pridno v teku in če bo šlo vse po sreči, bodo novo trgovsko hišo izročili namenu v začetku turistične sezone prihodnje leto. To bo enonadstropna, moderna stavba s skupno površino približno 1200 kvadratnih metrov poslovnih prostorov. V pritličju bodo samopostrežna trgovina, mesnica in bife, v prvem nadstropju pa bo naprodaj različno industrijsko blago za gospodinjstvo, šolske potrebščine, igrače in podobno. (jl)

Bivša šola v Rodiku razpada

V Rodiku so letos precej govorili o velikem poslopju, v katerem so še v preteklem šolskem letu bili nižji razredi osnovne šole. V pritličju ima svojo prodajalno trgovsko podjetje »Preskrba« iz Sežane, v prvem nadstropju so izpraznjeni razredi ostali nezasedeni, v drugem nadstropju pa neudobno stanujejo tri družine.

Ko so ukinili omenjene razrede, so v vasi začeli razmišljati, komu bi jih namenili. Prostore so si ogledali posamezniki in razne komisije in vsi so ugotavljali, da je bila vsa stavba doslej zelo zanemarjena. Zaradi slabega vzdrževanja v preteklosti je zdaj potrebna kar precejšnjih popravil. Toda kdo naj to financira? Najugodneje bi bilo, ko bi to zmogla krajevna skupnost. Toda ta nima potrebnega denarja.

V vasi in celo na nedavnem zboru volivcev so razpravljali tudi o tem, v kakšne namene bi lahko porabili izpraznjene prostore. Čitalnico in učilnico v pritličju levo od vhoda bi zelo dobro lahko uporabljala krajevna skupnost, v učilnici bi hkrati lahko uredili klub, ki si ga domača mladina tako želi. V prvem nadstropju bi kazalo urediti nekaj stanovanj, saj je po njih tudi v tem kraju precejšnje povpraševanje.

Zdaj kaže, da so s posredovanjem sveta za družbeno premoženje pri sežanski občinski skupščini našli trenutno najugodnejšo rešitev zadeve. Stavbo bo prevzelo v gospodarjenje sežansko stanovanjsko podjetje, ki bo takoj moralo poskrbeti za potrebna popravila in adaptacijo, pri čemer bo moralo upoštevati omenjene potrebe rodiške krajevne skupnosti. (jl)

Razrita cesta v Ocizlo

V Sežani, Divači, Kozini in drugih krajih ob meji vedo povedati domačini, da »ni bolj razrite in zapuščene ceste kot je cesta, ki vodi skozi Klanec v Ocizlo«. Odkar je mimo Klanca stekla nova asfaltna cesta, je cesta IV. reda proti Ocizli popolnoma zatonila v pozabo in je res tako slaba, da le rekdo kdo tvega vožnjo z avtom po njej. Dokaz: šolo v Ocizli bi že zdavnaj pripojili hrpeljski, ko bi našli avtobusno podjetje, ki bi si upalo po tako slabi cesti vsak dan prevažati otroke iz Ocizle v šolo v Hrpelje in pozneje spet domov. Takega podjetja seveda ni mogoče najti, ker bi vsako polomilo na teh kotanjah vsak teden drug avtobus.

Žal v sedanjem položaju tudi občina nima v svojem proračunu dovolj denarja, da bi lahko financirala popravilo te ceste. Kaže, da še lep čas ne bo druge rešitve, kot da si bodo prebivalci iz Ocizle in tisti Klančani, ki z vprego vozijo po cesti proti Ocizli, morali s prostovoljnim delom še naprej sami popravljati pot, da bo vsaj za silo uporabna za teže naložene vozove. (jl)

RAZGOVOR S POLITIČNIM SEKRETARJEM OBČINSKEGA KOMITEJA ZK NOVA GORICA IN ČLANOM CK ZKS ŠTEFANOM CIGOJEM

Teze so našle ugodna tla

V bližnji prihodnosti bo v Novi Gorici občinska konferenca Zveze komunistov. Prav te dni pa tudi veliko razpravljajo o tezah za bližnjo sejo Centralnega komiteja ZKS. Oboje nas je spodbudilo, da smo obiskali političnega sekretarja občinskega komiteja ZK in člana CK ZKS Štefana Cigoja ter ga zaprosili za razgovor. Tovariš Cigoj je v to ljubeznivo privolil. Vprašali smo ga:

— Družbena gibanja zadnje čase morda še bolj kot v preteklosti terjajo stalno prisotnost komunistov pri razčiščevanju stališč in dilem, ki jih vedno znova

odpira naša dinamična razvojna pot. Ta se kaže zlasti v oživotvarjanju gospodarske in družbene reforme. S tem je nedvomno povezana tudi reorganizacija Zveze komunistov. Ali bi, prosim, lahko povedali, kako poteka reorganizacija Zveze komunistov v naši občini in v čem vidite njen pomen?

NAMESTO 150 LE 43 OSNOVNIH ORGANIZACIJ

— V kratkem bo občinska konferenca Zveze komunistov. Na njej moramo dati goriškim komunistom obračun dela, predvsem pa povedati, kako je z reorganizacijo. Moram reči, da sklepi Centralnega komiteja ZKJ in ZKS v zvezi z reorganizacijo niso našli naše občinske Zveze komunistov nepripravljene. Že VIII. občinska konferenca, ki je bila pred dvema letoma, je sprožila vprašanje določene koncentracije članstva Zveze komunistov v občini, da se drobne, majhne in politične manj pomembne osnovne organizacije združijo v večje, tako da bi lahko komunisti obogatili svoje razprave, spoznavali probleme v širših okvirih ter vplivali na njihovo rešitev. Zato smo prišli že po nekaj mesecih od 150 na 120 osnovnih organizacij. Vendar to še ni pomenilo korenitih sprememb. Te so se začele šele po znanih sklepih Centralnega komiteja ZKJ in ZKS. Proces je terjal nadaljnje združevanje majhnih osnovnih organizacij v večje, predvsem na terenu in tudi v kolektivih. Na primer v tovarni v Anhovem, v SGP Gorica in Soških elektrarnah, kjer so imeli po več osnovnih organizacij, smo jih združili v eno. Nadaljnji vidik reorganizacije je bil v tem, da smo celo vrsto osnovnih organizacij ukinili in komuniste povezali drugam. Šlo je predvsem za ukinitev vrste osnovnih organizacij v delovnih organizacijah in za povezovanje komunistov v krajevne organizacije. Tako imamo sedaj namesto 120 osnovnih organizacij, kolikor jih je bilo pred dvema letoma, le še 43. Od tega jih je 14 v delovnih organizacijah in 29 v krajevnih organizacijah. V vseh je včlanjenih skupaj 2860 komunistov. Pomembno je še poudariti, da smo imeli pred reorganizacijo približno 75 % članov v podjetjih in ustanovah, v krajevnih organizacijah pa le 25 %. Sedaj je to stanje ravno obratno.

Tudi občinska konferenca Zveze komunistov dobiva z reorganizacijo drugačno fiziognomijo. Postaja stalno telo z dveletno mandatno dobo. Razvila bo celo vrsto novih oblik. Predvsem bo delovala v petih komisijah: v komisiji za reorganizacijo in razvoj ZK, v komisiji za idejno politične probleme, v komisiji za probleme na področju šolstva, izobraževanja in vzgoje, dalje v komisiji za probleme samoupravljanja in gospodarske rasti ter končno v komisiji za stike s KPI. Razen tega bo konferenca razvila tudi druge aktivnosti, zlasti aktive, ki naj bi bili kot oblika dela konference za razpravljanje in razreševanje problemov, ki jih vedno znova odpira naše burno in dinamično življenje.

NOVIM OBLIKAM NOVA VSEBINA

Doslej sem govoril le o organizacijo drugačno fiziognomijo Postaja stalno telo z dveletno skem smislu. Toda to ni vse. Hkrati gre za to, da damo tem novim organizacijskim formam tudi novo vsebino. Ta se že poraja, čeprav bomo morali na tem področju še mnogo storiti. Vendar vzemimo na primer osnovno organizacijo v Solkanu, kjer so bile svoj čas včlanjene pretežno gospodinje, pa primerjajmo tedanje in sedanje razprave, ko so se sem včlanili še delavci, tehniki, inženirji, učitelji. Razprave so zdaj široke, kompleksne, vsebinsko bogatejše, tehtnejše. Temu ustrezna so tudi stališča in zaključki. Vidite, tega stare organizacijske oblike niso omogočale. Zato smo se res lotili najprej oblike, zdaj pa jo napolnjujemo z vsebino. Ali v Novi Gorici: Tu je zdaj osnovna organizacija z 800 člani. Ti so se preko ankete opredelili za delo na posameznih področjih v okviru aktivov. Prav zadnje dni sta že dva aktiva — za družbeno ekonomske odnose in samoupravljanje ter za samoupravljanje na področju šolstva, kulture in telesne vzgoje — razpravljala o teoretičnih in praktičnih problemih ter dala vrsto realnih pobud za razreševanje posameznih problemov.

Rad bi še povedal, da nekateri komunisti ob reorganizaciji omahujejo in vidijo v tem nekakšno razvodenitev ZK. To so tisti, ki hočejo delati po starem in bi hoteli montirati na nove družbene razmere preživele metode in vsebino. Če so med njimi taki, ki ne morejo razumeti novega, jim je treba pomagati, da to spoznajo. Če pa so taki, ki tega nočejo razumeti, potem zanje ne more biti več mesta v ZK. Takim je organizacija breme, oni pa njej.

Če zdaj na kratko povzamemo prednosti in pomen reorganizacije, so ti naslednji: Odpadla je razdrobljenost, ozkost in zaprtost vase. Dobili smo večje organizacije, ki omogočajo bogatejšo vsebino dela, bolj kompleksno obravnavanje problemov ter temu ustrezne zaključke. Modernejše oblike in tehtnejša vprašanja, ki bodo izpolnjevala vsebino dela komunistov, bodo prav gotovo pripomogla tudi k vključevanju mladih, sposobnih in družbeno angažiranih tovarišev v ZK. Zato pričakujemo, da bo reorganizacija tudi v tej smeri odprla nove perspektive.

NE LE KOMUNISTI, VSI DELOVNI LJUDJE SO TEZE UGODNO SPREJELI

— Komisija za družbeno ekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Centralnem komiteju ZKS je pripravila in dala v razpravo teze o idejno političnih problemih, ki se porajajo ob izvajanju naše gospodarske in družbene reforme. Kako so te teze sprejeli komunisti in drugi delovni ljudje v novogoriški občini?

— To vprašanje bi deloma navezal na prejšnje. Reorganizacija je Zvezo komunistov bolj zaposlovala samo s seboj kot z družbenimi problemi. Zato je njena vnema in aktivnost ob gospodarski reformi plahnela. Spričo tega pomenijo teze element, ki sproža intenzivne razprave o gospodarski in družbeni reformi ter o dilemah, ki se pojavljajo ob njenem uresničevanju. Moram reči, da so teze naši ljudje na splošno in ne samo komunisti zelo dobro sprejeli in to predvsem zaradi njihove usmerjenosti k bistvenim problemom reforme ter zaradi njihove neposrednosti, saj zajemajo široko družbeno problematiko in pomenijo integracijo ekonomskih ter družbenih problemov.

Teze padajo na ugodna tla. Naši gospodarstveniki in drugi vidijo v njih potrdilo, da delajo prav, da so Zveza komunistov in samoupravni organi pravilno zastavili izhodišča za izvajanje reforme. Teze so torej potrditev pravilnosti prehojene poti in perspektiva za prihodnost. Ob tem lahko ponovim še izjave mnogih družbeno ekonomsko razgledanih ljudi, da je novogoriška občina ob uresničevanju reforme opravila zrelostni izpit. To se kaže v zdravih temeljih, na katerih sloni gospodarstvo, v naraščanju proizvodnje, storilnosti in skladov.

Tisti, ki so o tezah razpravljali, so izrazili zadovoljstvo z načinom dela Centralnega komiteja, ki daje na ta način možnost sodelovanja širšega kroga pri ustvarjanju politike Zveze komunistov.

SAMOUPRAVLJANJE NA VSEH RAVNEH

— Kolikor je znano, so ponekod razpravljali o teh tezah žlasti komunisti. Bi lahko povedali, če so bile dane kake bistvene pripombe, ki bi lahko prispevale k obogatitvi vsebine razprave in sklepov bližnje IX. seje Centralnega komiteja?

— Zelo obširnih razprav je bilo deležno poglavje o samoupravljanju. K temu smo dali več priporočil in predlogov, po katerih bi moralo to poglavje odpreti še druge dileme. Samoupravljanje bi moralo zaživeti na vseh ravneh, od delovne organizacije do zveze. Odpraviti bi bilo treba prakso, da se često sprejemajo sklepi in odločitve na višjih ravneh, ne da bi prej slišali mnenje samoupravnih organov prizadetih delovnih organizacij. Samoupravljanje je tudi preveč uokvirjeno v predpise, ki mu zožujejo manevrski prostor in vsebino. Ti predpisi so tudi preveč številni, nepregledni in se pogosto spreminjajo, kar ustvarja verižno reakcijo in kopico nepotrebnega dela v delovnih organizacijah.

Več pripomb je bilo na račun preskromnega obravnavanja idejnih in političnih problemov na področju družbenih služb. Konkretna pripomba je šla na primer na račun nenačelnih izhodišč, ki se porajajo ponekod za reševanje nekaterih problemov v socialnem zavarovanju. Vzemimo zdravstveno varstvo, pokojnine in otroško varstvo.

PEREČA BREZPOSELNOST

Eno najbolj obravnavanih vprašanj je bila brezposelnost. To je pri nas tembolj pereče, ker je med brezposelnimi veliko kvalificiranih, visokokvalificiranih in izobražencev. V zvezi s tem bi rad opozoril, da je v naših delovnih organizacijah preveč čakanja in črnogledosti, češ kdo ve, kaj bo še prinesla reforma v prihodnje. Več delovnih organizacij ima precej sredstev za sklade, a ne razmišljajo dovolj o svojem razvoju in o odpiranju novih delovnih mest, seveda ne na račun ekstenzivnosti dela. Hkrati bi kazalo še hitreje razvijati uslužnostne dejavnosti.

Glede poglavja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov izražajo komunisti predvsem bojazen, da se ne bi spet vrnili na administrativno urejanje te ekonomske kategorije, ker bi to utegnilo delovati negativno na naraščanje storilnosti. Jasno je bila izražena tudi misel, da morajo biti osebni dohodki odvisni od storilnosti, vendar je pri tem treba upoštevati tudi izjeme.

Glede osebnega dela so se komunisti na razpravah v celoti strinjali z načinom, kako teze obravnavajo ta problem. Še posebej pa so poudarili potrebo po ustvarjanju takih pogojev, ki bodo spodbujali osebno delo, a tudi po izpopolnitvi davčnega mehanizma, ki bo preprečeval posameznikom bogatenje na račun tujega dela.

Na koncu bi še rad povedal, da še vedno prepuščamo preveč besede slabšim delovnim organizacijam, ki se niso vključile v reformo, ter da bi morali dati več priznanja in več mesta tistim, ki so stvari dobro zastavili in tudi že dosegli vidne rezultate.

Mir

RAZGOVOR S SEKRETARJEM OBČINSKEGA KOMITEJA ZK V POSTOJNI ANDREJEM MIKLAVČIČEM

VSEBINA – USPEH REORGANIZACIJE

V septembru in v začetku oktobra so bile letne konference osnovnih organizacij ZK v postojnski občini. Istočasno pa je tekla reorganizacija, tako da je zdaj 1800 članov ZK v 10 organizacijah ZK v delovnih organizacijah, 8 pa je krajevnih organizacij ZK. Največja krajevna organizacija šteje okrog 100 članov. Sekretarju občinskega komiteja ZKS v Postojni smo zastavili nekaj vprašanj o tem, kako je reorganizacija spodbudila komuniste za aktivnejše reševanje sedanjih gospodarskih in družbenih problemov in kako se pripravljajo na občinsko konferenco ZK, ki bo v soboto, 28. oktobra.

— Tovariš sekretar, pravite, da so letne konference osnovnih organizacij ZK zaključene. Ali imajo njihove glavne značilnosti skupen imenovalec?

— Imajo ga, vendar pa ima dva dela. Prvi je skupen organizacijam ZK v delovnih kolektivih, drugi pa terenskim organizacijam ZK.

Glavna značilnost razprav komunistov v delovnih organizacijah je bila zelo intenzivno in odločno soočenje z ekonomskimi problemi. Trezno so analizirali gospodarska gibanja, ki se kažejo pri uresničenju gospodarske reforme in probleme, ki terjajo od njih jasnih odgovorov. Posebno plodne so bile o tem razprave v Transportnem podjetju v Postojni, kjer so tudi pet dosedanjih organizacij ZK združili v eno, na Javorju v Pivki in pri Gozdnem gospodarstvu.

Vrednost teh konferenc vidim še v tem, da so postale mobilizacija za modernizacijo poslovanja, ustvarile so vzdušje in navdušenje za uresničitev novih oblik. Komunisti so živo razpravljali o notranjih problemih delovnih organizacij, o rezervah, možnostih za rešitev, skratka padla je iluzija, da bo prišel nekdo od zunaj in reševal njihove probleme. Morda so bili pri tem v nekaterih delovnih organizacijah komunisti celo preozki, preveč zaprti samo v domače probleme, toda bilo je to obenem odločno prečiščevanje pojmovanja reformnih ukrepov in vloge članov ZK. To, da so se s problemi seznanili, jih je mobiliziralo v akcijo.

Zdaj pa še o konferencah terenskih organizacij ZK. Tudi pri le-teh je glavna značilnost kvaliteten premik. Zdaj ni tekla razprava samo okrog drobnih vsakdanjih problemov, ampak so prišli do izraza širši pogledi na vprašanja kraja in komune. Komunisti v teh osnovnih organizacijah so se pogovarjali zlasti o tem, kako pospešiti delo krajevnih skupnosti, kako bolj aktivirati delo Socialistične zveze, zborov volivcev, javnih tribun. Torej se je razprava premaknila od kritike v dogovor, kako se bolj angažirati in idejno vplivati na pravilno reševanje problemov kraja, kjer komunisti žive. Tako so npr. v Prestranku poudarili, da ni naloga komunistov, da samo kritizirajo, ampak da se aktivno vključijo v krajevne organizacije, kjer se problemi razrešujejo.

— Morda pa je še kakšna skupna značilnost vseh razprav?

— Lahko bi jo zaobjel z dvema pojmoma: izobraževanje in mladina.

Komunisti v delovnih organizacijah so se zelo zavzemali za dopolnilno izobraževanje, pravijo, da pri sedanji strukturi modernizacija ne bo mogoča. Verjetno tudi ni slučaj, da so vse osnovne organizacije izvolile zelo kvalitetna vodstva, kar je že prvo zagotovilo kvalitetnega premika partijskega dela, bistveni pogoj za delovanje organizacije kot tribune komunistov, kjer se dogovarjajo za nadaljnje delo. Če sestanki niso dobro pripravljeni, ne morejo biti kos problemom v današnjih zapletenih pogojih dela.

Od tod tudi želje in predlogi, da bi intenzivno usposabljali člane ZK z različnimi izobraževalnimi oblikami. Predlagajo seminarje, kvalitetna predavanja, področno strokovno usposabljanje. Tako bodo v kratkem seminarji za sekretarje in vodstva osnovnih organizacij ZK, nekaj kvalitetnih predavanj o gibanjih doma in v svetu itd.

Veliko je bilo tudi razprav o mladini in o pomlajevanju vrst ZK. Običajno govorjenje, ki je bilo navadno kritika mladih ljudi, je zdaj spremenilo smer in je prešlo k vprašanjem, kako angažirati idejni vpliv komunistov, ki so poklicani reševati problem mladine. Na konferencah so živo razpravljali tudi, kako pomladiti vrste ZK. Prodira spoznanje, da je nujen prehod v elastičnejšo strukturo, kar bo dalo še novo možnost za izvedbo reforme in reorganizacije ZK.

Pri teh razpravah pa so se člani zavedali, da ta pomladitev ni skrb samo vodstva in sekretarjev, ampak vseh članov ZK. Res je, da so dosedanji rezultati precej skromni, letno sprejme Zveza komunistov v postojnski občini okrog 20 mladih članov. Na drugi strani pa je tudi res, da to ni le posledica skromnega delovanja članstva ZK, ampak ima vprašanje širše ozadje.

— O reorganizaciji ZK je veliko govora. Včasih je bilo slišati pripombe, da je bolj važna vsebina kot pa organizacijske oblike.

— To bi bilo res, če bi šlo samo za reorganizacijo. Toda to je šele prvi korak, da bi presegli sedanje stanje. Ne gre samo za reorganizacijo, to naj bi le omogočilo boljše reševanje vsebinskih vprašanj, večje angažiranje članov ZK, kvalitetne premike v metodah dela. Razlika je že vidna: ugotavljamo, da so sestanki članov ZK bolje pripravljeni, da vodstva osnovnih organizacij ZK skušajo izluščiti bistvena vprašanja, da se vedno bolj orientirajo na sklicevanje aktivov, ki presegajo lokalno zaprtost in se vključujejo v širše okvire samouprave. Te premike smo opazili že spomladi, posebno vidni so bili v Postojni, Pivki, Bukovju, Planini, pri aktivu vodilnih komunistov v JLA. Vsebinske razprave so bile dokaz, da člani ZK zelo trezno jemljejo reorganizacijo in da okrog nje prav nič ne teoretizirajo, ampak jemljejo v razpravo življenjska vprašanja.

— Za zaključek bi morda, tovariš sekretar, povedali še nekaj o pripravah na konferenco ZK, ki bo prihodnjo soboto?

— Glavni poudarek razprave naj bi bil na vlogi ZK pri živih vprašanjih komune, na idejno političnem vplivu članov ZK pri njihovem reševanju. Seveda bo govora o reorganizacijskih vprašanjih ZK in o vlogi komunistov v bitki za izvedbo gospodarske in družbene reforme. Konferenca bo še potrdila poslovnik dela konference in komiteja. Dosedanje letne konference osnovnih organizacij so izvolile novo občinsko konferenco, ki šteje 62 članov. Struktura je ugodna, ker je četrtina članov neposrednih proizvajalcev. Na občinski konferenci pa bodo izvoljeni člani stalne konference in nov občinski komite, ki naj bi štel 13 članov, do zdaj jih je imel 21. Razen tega pa bodo volili še člane za 6 komisij. To bodo komisija za organizacijo in razvoj ZK v občini, za politična in družbeno ekonomska vprašanja, za idejno politična vprašanja v šolstvu, kulturi in prosveti, za mednarodne odnose in mednacionalna vprašanja ter komisija za kontrolo in revizijo. (Z. L.)

PRIPRAVE NA OBALNO KONFERENCO ZVEZE KOMUNISTOV

Pogoji za učinkovitejše delo

V prizadevanjih, da bi bilo delo članov Zveze komunistov čimbolj tvorno in družbeno politično uspešno je obalni komite ZKS izdelal predlog o organiziranosti komunistov na obalnem območju. O tem predlogu reorganizacije bo razpravljala in sklepala obalna konferenca

Predlog reorganizacije temelji na načelu enotnega idejno političnega delovanja Zveze komunistov na obali in na ugotovitvi, da ne more biti dovolj prostora za njihovo resnično ustvarjalno delovanje samo v okviru delovnega odnosa. Torej ne samo proizvodno načelo organiziranosti in tudi ne samo teritorialno, pač pa idejno politično delovanje v središču družbenega dogajanja. Velja še omeniti, da so sedanji predlogi izdelani na osnovi predlogov osnovnih organizacij ZK in sklepov obalne konference ZK.

V večjih proizvodnih podjetjih naj bi ostale organizacije ZK. Po tem predlogu naj bi bilo v Kopru 6 takih podjetij (Tomos, Luka, Intereuropa, Slavnik, Agraria in Iplas), v Izoli 2 (Delamaris in Mehanotehnika) in v Piranu 3 (Splošna plovba — specifična organizacija ZK s komitejem, 2. oktober in Droga Portorož). Neposredno pred zadnjo obalno konferenco ZK je bilo takih osnovnih organizacij 129, pozneje je bilo nekaj združitev, po novem predlogu pa bi jih ostalo le 11.

V drugih gospodarskih organizacijah in ustanovah se osnovne organizacije ZK ukinejo, njihovi člani pa se organizacijsko povezujejo v krajevne organizacije ZK v kraju, kjer prebivajo.

Krajevne organizacije ZK naj bi se praviloma ustanovile v krajevnih skupnostih, lahko pa se tudi člani ZK več krajevnih skupnosti združijo v eno osnovno organizacijo ZK. V večjih krajih, kot je npr. mesto Koper in je število komunistov veliko, pa je lahko več organizacij ZK.

V skladu s tem načelom bi bilo ustanovljeno 22 krajevnih organizacij ZK namesto sedanjih 35 oziroma 35 vaških in terenskih organizacij ZK, kolikor jih je bilo na obalnem območju neposredno pred obalno konferenco.

Po predlogu naj bi bile krajevne organizacije ZK v koprski občini v Semedeli, Žusterni, Škocjanu-Šalari, Dekanih, Pobegih, Ankaranu, Škofijah, Šmarju, Gračišču, Črnem kalu, Kopru — 4 organizacije ZK, Gradinu, Marezigah in Vanganelu. V izolski občini bi bila ena organizacija ZK, v piranski pa štiri (Piran, Portorož, Lucija in Sečovlje).

Večino ukinjenih osnovnih organizacij ZK v gospodarskih organizacijah in ustanovah nadomestijo aktivi ZK, ki naj postanejo stalna oblika organizirane dejavnosti komunistov v okviru svoje delovne organizacije. Razen tega naj delovale na območju obalnih občin stalne občinske konference kot specifične oblike v metodi delovanja komunistov. Po potrebi se stalna konference ZK lahko ustanovi v vsakem večjem kraju. Stalna konferenca izvoli sekretariat, ki je organizator in koordinator dejavnosti ZK.

Najvišji organ Zveze komunistov na obalnem območju pa je obalna konferenca ZK, ki kot svoj izvršilni organ izvoli obalni komite. Obalna konferenca imenuje in neposredno sodeluje z raznimi komisijami. Predvidene so naslednje komisije: za organizacijo in razvoj ZK, za ekonomske odnose in ekonomsko politiko, za politične odnose in idejno politične probleme, za prosveto, kulturo in znanost, za mednacionalne odnose, za mednarodne stike in administrativno finančna komisija. Poleg teh komisij pa lahko imenuje obalna konferenca ZK po potrebi tudi druge komisije, prav tako pa lahko ustanovi občasne komisije obalni komite. Kot metoda dela se lahko ustanavljajo tudi aktivi, ki pa so izrazita oblika delovnega dogovora za določena vprašanja.

Obalna konferenca je najvišji organ Zveze komunistov na obalnem območju. Sestavljajo jo člani ZK, ki jih izvolijo na konferencah krajevnih organizacij ZK in organizacij ZK v delovnih organizacijah. Člane obalne konference volijo vsake dve leti, ob izteku mandatne dobe pa je treba obnoviti najmanj polovico članstva konference. Organizacije ZK volijo člane konference neposredno, in sicer na vsakih 50 članov 1 člana konference in če število preseže 25 članov tudi enega. O celotnem predlogu za sestavo konference razpravljajo vse organizacije ZK na obalnem območju.

Obalni komite kot izvršilni organ konference šteje 17 članov, ki jih voli konferenca izmed svojih članov za dobo dveh let. Vsake dve leti se obvezno menja polovica članov komiteja. Konferenca voli neposredno tudi sekretarja obalnega komiteja, in sicer za dve leti.

To so v kratkem predlogi, o katerih bo izrekla svoje mnenje in pripombe še obalna konferenca ZK.

DVAJSET LET NOTRANJSKEGA MUZEJA V POSTOJNI

Bo ostal pri življenju?

Letos oktobra poteka 20 let, odkar je bil na pobudo slikarja Lea Vilharja — domačina iz Postojne, ustanovljen Notranjski muzej. Jubilej, ki ga danes praznuje Notranjski muzej v Postojni, je pomemben ne samo za Notranjsko in Postojno, temveč za vso Primorsko. To je namreč prva tovrstna ustanova, ki je bila po vojni ustanovljena na osvobojenem ozemlju. Teritorij, ki obsega dejavnost Notranjskega muzeja, zajema del slovenskega Krasa in je značilno prehodno ozemlje med osrednjo Slovenijo in Primorsko. Muzej je nameščen s svojimi glavnimi prostori v Postojni, istočasno pa ima razstavljene svoje zbirke v znanem Predjamskem gradu.

Bogata kulturna dediščina Notranjske je muzeju narekovala dosedanje delo. Od svoje ustanovitve pa do danes je muzej opravil vrsto akcij, ki jih je mogoče strniti v naslednje podatke:

Številna arheološka raziskovanja so obogatila arheološko zbirko zlasti z najdbami iz predrimskega in rimskega časa. Med njimi so zlasti pomembne najdbe z ilirske nekropole pod Križno goro v Loški dolini, ki predstavljajo dragocen vir za proučevanje starejše železne dobe na Notranjskem, kakor tudi celotne jugovzhodne alpske starejše železodobne kulture. V okviru arheoloških dejavnosti so bile zajete tudi topografske raziskave nekaterih predelov na Notranjskem, kar bo osnova za zgodovinske orise teh področij ter za arheološko karto Jugoslavije. Poleg lastnih programov v tej smeri je muzej sodeloval že od vsega začetka pri raziskovanjih kasnorimskega zapornega zidovja — limesa, čigar velik del poteka prav po njegovem območju. Danes poseduje muzej arheološko zbirko preko 1600 predmetov.

Muzej je, čeprav brez lastnega etnografa in umetnostnega zgodovinarja, vsa leta posvečal pozornost zbiranju in evidentiranju gradiva teh dveh strok. Njegova muzejska zbirka obsega prek 300 etnografskih predmetov z Notranjskega. Prav tako pa je v njegovih depojih in zbirkah zbrano gradivo umetnostnih spomenikov, ki obsega slike, plastike in podobno gradivo. Razen tega je zbiral muzej tudi čisto zgodovinsko gradivo in arhivalije. Med tem so pomembni dokumenti oz. zbirka pesnika in narodnega buditelja Miroslava Vilharja, dokumenti o šolstvu v preteklosti, o raznih društvih, ki so nekdaj delovala na postojnskem območju. Veliko pa je tudi fotografskega gradiva o samem mestu Postojni.

Posebna skrb muzeja je veljala zbiranju gradiva iz časa NOB. To vsebuje dokumente iz 25-letne fašistične okupacije Primorske, iz časa nemške okupacije, največ pa je gradiva iz NOB. Poleg orožja in drugih predmetov borcev je še veliko propagandnega tiska od časopisov, brošur, letakov, plakatov itd. Zbirka šteje nad 15.000 predmetov.

Ni pa ostalo samo pri zbiranju gradiva, marveč je muzej to gradivo tudi razstavljal. Do nedavna je imel urejene štiri stalne zbirke arheološko, etnografsko, kulturnozgodovinsko in zbirko NOB. Zaradi pomanjkanja prostorov pa ima sedaj urejeno le arheološko in etnografsko zbirko ter prostor za občasne razstave. Navedeno gradivo je muzej po zaokroženih temah posredoval javnosti tudi v občasnih razstavah. Takih razstav je bilo preko 40 in so zajele predvsem arheološko gradivo in obdobje NOB. V muzejske namene pa je muzej tudi popolnoma preuredil zbirke v Predjamskem gradu, ki so njegova last.

Da vsa našteta prizadevanja muzejske ustanove niso ostala omejena le na ozek krog interesentov, marveč so zaznamovala širši odmev, nam priča med drugim zgolj registrirano število obiskovalcev muzeja v Postojni, ki ga je od leta 1951, ko je šele dobil razstavne prostore, obiskalo nad 85.000 ljudi. Obisk Predjamskega gradu pa iz leta v leto narašča in ga je v preteklem letu obiskalo nad 40.000 obiskovalcev.

Ob 20-letnici muzeja lahko ugotovimo, da je bilo delo muzejske ustanove kljub številnim težkočam skozi vsa leta (pomanjkanje prostorov, finančnih sredstev in strokovnega kadra) uspešno in da je popolnoma upravičil svoj obstoj. Žal pa kriza muzejskih prostorov ter minimalna finančna sredstva v zadnjih dveh letih resno ogrožata uspešno delovanje ene prvih muzejskih ustanov na Primorskem.

MEHTILDA URLEP

Ob 20. obletnici svojega obstoja je Notranjski muzej v Postojni pripravil razstavo z naslovom POSTOJNA SKOZI STOLETJA. Razstava bo odprta do 1. decembra. Razstava obsega predvsem slikovno gradivo, ki je kronološko urejeno, od najstarejših znanih upodobitev Postojne oz. gradu na Soviču do današnjih dni. Najbogatejši izbor na razstavi je zgodovinsko umetniška upodobitev Postojne iz 19. stoletja. Reprodukcija risbe, ki jo vidimo na sliki, je ena najstarejših upodobitev Postojne iz druge polovice 17. stoletja

Vodovod bodo dokončali

V Ložah, na Gočah in Slapu pri Vipavi bodo v prihodnjih tednih dokončali vodovod, za katerega so s pomočjo vojakov že v začetku poletja izkopali jarke in položili cevi za glavni vod. Preko poletja so z deli prekinili, deloma zato, ker vaščani ob obilici dela na polju ne bi mogli kopati jarkov za položitev cevi do svojih hiš, deloma pa tudi zato, ker bi izkopani jarki po vaških poteh onemogočali ali vsaj močno otežkočali spravilo poljskih pridelkov.

Zdaj so poljski pridelki v glavnem pospravljeni, le še stelje si bodo ljudje navozili, kakor hitro se bo drevje osulo. Vaščani v posameznih vaseh se že dogovarjajo, kako bodo drug drugemu pomagali, da bo vsak kar najhitreje dobil vodo v hišo. Prvi so se tudi že lotili kopanja potrebnih jarkov. Delavci Goriških vodovodov pa dokončujejo poslednje betonske zračnike in dostope do vmesnih ventilov, ki so potrebni na tako dolgih cevovodih.

(jl)

Ugotovitve inšpekcije za delo

Delovne organizacije še vedno niso uredile vsega, kar so dolžne urediti po določbah temeljnega zakona o varstvu pri delu. To velja tudi za ajdovsko občino, ugotavlja inšpekcija za delo v okviru medobčinskega inšpektorata. Delovne organizacije so delno že odpravile ugotovljene pomanjkljivosti, ostale pa so zlasti tiste pomanjkljivosti, za katerih odpravo so potrebna večja finančna sredstva.

Zanimivo, ali še bolje: značilno je, da so pomanjkljivosti skoraj v vseh podjetjih enake. Med okroglo 250 pomanjkljivostmi, ki jih je inšpekcija v preteklem poldrugem letu odkrila v delavnicah in drugih prostorih delovnih organizacij v ajdovski občini, odpade kar četrtina na pomanjkljivosti pri električnih napeljavah (poškodovana stikala, pomanjkljivo izvedeni priključki na strojih,

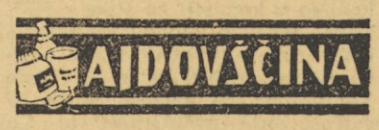

slaba zaščitna ozemljitev, neustrezna napetost, neustrezni priključki za prenosne ročne svetilke in podobno). Petina pomanjkljivosti odpade na slabo zavarovanje pri strojih (posebno pri gibljivih strojnih delih kot so pogonske jermenice, zobata kolesa, brusilne plošče, rezila, dvigalne naprave itd.). Pri ostalih ugotovljenih pomanjkljivostih je šlo za nezadostno higieno dela, za slabo urejeno ventilacijo ali razsvetljavo in podobne pomanjkljivosti.

Zaradi poškodb pri delu, nastalih zaradi nezadostnih varnostnih naprav ali zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov, so v ajdovski občini v preteklih dveh letih izgubili nad 15.000 delovnih dni, narodni dohodek pa se je — po cenitvah strokovnjakov — zmanjšal zaradi tega izpada samo v lanskem letu za približno 70 milijonov starih dinarjev.

Inšpekcija za delo ugotavlja, da v nekaterih podjetjih zelo slabo skrbijo za varnostno vzgojo zaposlenih. To velja predvsem za novo sprejete delavce v sadno likerskem kombinatu »Fructal«, zato imajo v tej tovarni največ poškodb vsako leto v času sezone, ko najamejo večje število začasno zaposlenih delavcev. Večina podjetij sploh še nima urejene varnostne službe. To službo so organizirala samo večja podjetja, manjša pa odlašajo s tem zaradi pomanjkanja denarja. Ker so delovna mesta mnogokrat zelo nevarna, opozarja inšpekcija za delo, naj bi se več sorodnih ali sosednih manjših podjetij odločilo za skupno službo varstva pri delu.

(jl)

Vedno novi problemi

Po dvomesečnem premoru je sežanska občinska skupščina imela v četrtek spet redno sejo — prav zaradi tega premora s prav obširnim dnevnim redom. Najprej sta oba zbora skupščine razpravljala in sklepala ločeno o zaključnem računu in izvršitvi občinskega proračuna za preteklo leto ter o realizaciji proračuna v letošnjem prvem polletju, kakor tudi o zaključnem računu sklada za šolstvo, ki je prenehal obstajati s 30. junijem letos. S posebnim odlokom je aktiva tega sklada prenesena na temeljno izobraževalno skupnost.

Na skupni seji obeh zborov pa je bila glavna točka dnevnega reda poročilo o poslovanju delovnih organizacij v prvem polletju. Splošna ocena je dokaj ugodna. vendar je nekaj gospodarskih organizacij v hudih težavah in je bilo o njih precej razprave. To so tovarna radijskih sprejemnikov Iskra v Sežani, ter podjetji »Lesograd« in »Kovinar« na Kozini oz. Hrpeljah.

V razpravi o stanju gospodarstva je več odbornikov in drugih udeležencev na seji opozorilo na pojav, ki je sicer verjetno splošno jugoslovanski in ne samo sežanski, namreč da se po nekaterih gospodarskih organizacijah kažejo težnje po nenehnem večanju osebnih dohodkov ne glede na doseženo realizacijo, povečanje storilnosti in druge pokazatelje, ki bi pravzaprav morali veljati kot osnovni pogoj za povečanje osebnih dohodkov. Odborniki so ostro kritizirali vse tiste gospodarske organizacije, kjer se je razmerje delitve dohodka med skladi in osebnimi dohodki spremenilo na škodo skladov.

Zelo dolgotrajna je bila tudi razprava po informaciji o pripravah na postopno reševanje preskrbe z vodo v občini. Odborniki so se strinjali s stališčem, da je nujno naglo urediti novo zajetje Padeža in drugih ustreznih potokov v Vremski dolini, če naj vsaj za nekaj let omilimo problem preskrbe z vodo na območju med Divačo in Sežano. Nujno bodo gospodarske organizacije morale sodelovati pri združevanju sredstev za najetje kreditov v ta namen. S posebnim sklepom pa se je občinska skupščina odločila dodeliti krajevnim skupnostim 10 milijonov S-din namensko za ureditev kapnic in vodnjakov v vaseh, v katere morajo vsako leto v sušnih obdobjih dovažati vodo s cisternami. Omenjeno vsoto bodo razdelili tako, da bodo pri tem upoštevali število prebivalcev, dejanske potrebe in pa pripravljenost domačinov za lastni prispevek pri ureditvi vodnjakov. Po sklepu skupščine v bodoče ne bodo vozili vode v nobeno vas, ki ne bi imela očiščenih in popravljenih ter urejenih vodnjakov oziroma kapnic. Skupščina je tudi imenovala posebno komisijo, ki bo vodila in nadzirala razdeljevanje omenjenih sredstev za usposobitev vodnjakov.

Dalje je skupščina odobrila poročilo o škodi, ki jo je povzročila toča v raznih vaseh. Sprejela je predlog posebne komisije, o katerem poročamo na drugem mestu, z edinim popravkom, da je priznala olajšave tudi Novi vasi. Na seji je bilo večkrt poudarjeno, da posamezna gospodarstva, ki imajo morebitno večjo škodo kakor je v povprečju priznana vsej vasi, lahko vložijo individualno prošnjo za odpis prispevka iz osebnega dohodka od kmetijstva in druge olajšave. Pristojni oddelek na občini je prejel doslej že nad 500 takih prošenj.

Skupščina je razpravljala nato še o nekaterih stanovanjskih zadevah, odobrila statute »Iskre«, »Stanovanjskega podjetja« in nižje glasbene šole ter statute krajevnih skupnosti Obrov, Podgorje, Sežana in Slivje. Končno je ponovno imenovala za občinskega javnega prvobranilca dr. Božidarja Zego iz Kopra. (jl)

Premalo razumevanja za borce

Na sestanku ZB NOV so udeleženci govorili o mnogih problemih, ki še tarejo člane te organizacije. Mnogi so se pritožili, da celo v podjetjih, kjer naj bi računali na polno razumevanje, tega ne dobijo. Prizadeti se čutijo tudi pri zaposlovanju svojih sinov in hčera. Nova delovna sila se namreč zaposluje mimo zavoda za zaposlovanje, po zvezah in znanstvih. V podjetjih so vodilna delovna mesta zasedli mlajši ljudje in borcem je težko kaj doseči.

Več diskutantov se je potožilo, da imajo stanovanja v slabem in nezdravem stanju, vlažna in nehigienska in bi potrebovali kredit za popravila. Tega pa je v Ajdovščini težko dobiti, ker je premalo sredstev. Kritizirali so tudi, da morajo plačevati borci zemljišče za lokacijo, če gradijo hišo, kar so v drugih občinah odpravili. Stroge besede so bile izrečene na račun dejstva, da se morajo nekateri otroci zaposliti izven države pri takih ljudeh, proti katerim so se borili njihovi starši.

Prizanesli niso tudi domačim funkcionarjem, ki so odgovorni, da skrbe za borce NOV in njihove otroke, pa ne pridejo niti na njihove sestanke, da bi slišali, kakšni problemi jih tarejo. Zato so sklenili zbrati podatke o vseh, ki so potrebni socialne pomoči, posojila za gradnjo oziroma popravilo hiš, stanovanj, zaposlitve, in jih preko občinskega združenja posredovati občinski skupščini.

TA PRESNETI TELEFON!

Kjerkoli je pošta v zadnjih dveh letih nadomestila zastarele ročne telefone z avtomatičnimi, je slišati hude očitke na račun avtomatizacije. Tudi v Ajdovščini. »Saj je še slabše kot prej,« sliši človek tako rekoč vsak dan, ob vsakem obisku v kakšnem uradu, ko ta ali oni uslužbenec zaman poskuša dobiti zvezo. »Prej se človeku vsaj osebno ni bilo treba mučiti z vrtenjem številčnice, da je dočakal zvezo, zdaj pa izgubim vsak dan ne vem koliko časa s tem. In temu si upamo reči napredek tehnike! To zapišite!«

Da bi ugotovil, kako je s tem, čemu tako slabe zveze in podobno, kar je v zvezi z avtomatiziranjem telefonskih zvez v ajdovski občini, sem se obrnil na pristojne poštne uslužbence.

Nihče ni zanikal, da telefonija kljub modernizaciji ne zadovoljuje. Pritrdili so, da drži očitek, da je v mnogih primerih še slabše kot prej, ko so bili v rabi ročni telefoni, ker mora zdaj stranka sama izgubljati čas z iskanjem zveze, medtem ko se je prej s tem mučila telefonistka v centrali. Toda te težave so le prehodnega značaja, dokler ne okrepi pošta svojih telefonskih linij — bodisi z medkrajevnimi kabli, bodisi z močnejšimi aparaturami za zračne zveze. (Celotno goriško območje je namreč povezano z ostalimi predeli samo po zraku, brezžično.) Trenutno pa so te težave hujše kot je bilo pričakovati, ker se je število naročnikov povečalo mnogo močneje, kot je bilo predvideno. Poleg tega so naše avtomatske telefonske zveze bile postavljene na podlagi predračunov, ki veljajo za evropske razmere. Šele naknadno so spoznali, da ti normativi pri nas ne ustrezajo. V večjem delu Evrope traja namreč poslovno življenje vsak dan od jutra do večera, pri nas pa je zgoščeno na čas od jutra do dveh popoldne. (jl)

USPEL ORIENTACIJSKI POHOD NA NANOSU

Planinsko društvo Postojna je v nedeljo, 24. septembra, priredilo na Nanosu tradicionalni orientacijski pohod za prehodni Vojkov pokal Pohoda se je udeležilo 5 mladinskih ekip iz Bovca, Kranja, Idrije, Sežane in Postojne. Prireditev je dobro uspela, žal pa je bila udeležba manjša, kot je bilo pričakovati. Istočasno je namreč PZS organizirala republiško orientacijsko tekmovanje na Bohorju.

Prehodni Vojkov pokal je zasluženo osvojila mladinska ekipa iz Idrije, ki ga je prej že dvakrat osvojila. Drugo mesto je zasedla ekipa iz Postojne, tretje pa Kranjčani.

Lepa nedelja je privabila na Nanos tudi številne domače in tuje turiste. Najštevilnejši so bili Tržačani. Pred Vojkovo kočo je bilo 60 avtomobilov, veliko število pa jih je parkiralo nižje ob cesti. Odkar je zgrajena cesta na Nanos, se je število motoriziranih obiskovalcev znatno povečalo. Iz vpisne knjige na Nanosu je razvidno, da je obiskalo Vojkovo kočo na Nanosu 6065 turistov, toda dejansko število je bilo še večje, saj se vsi ne vpisujejo v knjigo. K povečanemu obisku je tudi pripomogla dobra postrežba in domača hrana, ki jo nudi obiskovalcem novi oskrbnik Vojkove koče.

Uspešna krvodajalska akcija

Občinski odbor Rdečega križa, komisija za krvodajalstvo v Ilirski Bistrici je začela uspešno akcijo za odvzem krvi, ki bo v Ilirski Bistrici 6., 7. in 14. oktobra v prostorih bivše lekarne.

Široka propagandna akcija je rodila že prve uspehe. Prve prijave že prihajajo. Med prvimi so se prijavili zdravstveni delavci, med njimi trije zdravniki. Podjetja in krajevne organizacije še nadalje zbirajo prijave prostovoljnih krvodajalcev.

Oktobrske proslave

11. oktobra je bila v Idriji prva seja odbora za praznovanje 50. obletnice oktobrske revolucije in 30. obletnice Komunistične partije Slovenije, na kateri so se dogovorili o okvirnem programu tega praznovanja.

Kot uvod v praznovanje oktobrske revolucije bo v drugi polovici oktobra v rudniški dvorani svečana akademija. Razstava fotografij bo v prostorih Kluba mladih in jo bodo pozneje prenesli tudi v manjše kraje idrijske občine.

Zveza kulturno prosvetnih organizacij bo organizirala razne kulturne prireditve. Med drugim gostovanjem Drame v Idriji, pevskih zborov itd. Gimnazijci bodo pripravili »Večer ruskih pesnikov in pisateljev — revolucionarjev«. Odbor je mnenja, naj bi po šolah pri zgodovinskih urah dali čimveč poudarka oktobrski revoluciji. V okviru možnosti bodo zainteresirane organizacije organizirale izlete v znane partizanske kraje v Sloveniji. Proslavam in pomenu oktobrske revolucije bo dalo poseben poudarek tudi lokalno časopisje.

Bogdan Božič

Kako urediti zdravstveno zavarovanje kmetov

(Nadaljevanje s 1. strani

Da bi splošno stanje na tem področju bolje uredili in zmanjšali obveznosti zavarovancev, se zdaj pripravlja predlog novega zakona, ki naj bi ga sprejeli že prihodnji mesec. V zvezi s tem so se v ponedeljek sešli v Tolminu republiški in zvezni poslanci ter predsedniki skupščin in konferenc Socialistične zveze ajdovske, idrijske, novogoriške in tolminske občine. Po uvodni besedi predsednika republiškega socialno zdravstvenega zbora dr. Vinka Mozetiča so v razpravi dali več predlogov za dopolnitev sedanjega osnutka zakona.

Zavzemali so se, da bi krili iz splošnih sredstev stroške zdravstvenega varstva za otroke do 15. leta starosti in za starejše od 65 let. V sklad kmetijskih zavarovancev naj bi prispevale ustrezen delež delovne organizacije, ki zaposlujejo sezonske delavce s kmetov. Določen davek naj bi plačevali občinam tudi lastniki zemljišč, ki niso kmetje, tako da bi potem občine iz proračunov lahko podpirale sklade kmetijskih zavarovancev.

Zakon naj bi dalje predpisal le minimalno zdravstveno varstvo. Razširjeno zdravstveno varstvo, kakor tudi predpisovanje obveznosti za njegovo pokritje, pa naj bi bila domena komunalnih skupnosti kmetijskih zavarovancev.

Na posvetu so se zavzemali tudi za to, da bi bila v okviru republike ena sama skupnost kmetijskih zavarovancev, ker bi bila tako bremena bolj enakomerno porazdeljena. Toda v tem pogledu ni bilo enotnih stališč. Spet drugi so namreč menili, da so s centralizacijami slabe izkušnje, ter da ima združevanje na tako širokem prostoru tudi svoje slabe strani. Bolj so se zavzemali za povezovanje ožjih območij.

Sicer pa bodo v kratkem razpravljali o predlogu novega zakona še skupščina kmetijskih zavarovancev. Tudi od tam bo gotovo šla marsikatera koristna pobuda.

Mir

Zaskrbljujoče naraščanje nezaposlenosti

Na seji občinskega sindikalnega sveta, ki je bila te dni v Ajdovščini, so razpravljali o organizacijskih in vsebinskih pripravah za občni zbor, ki bo predvidoma 9. decembra.

Zaradi značaja in obsega dela, ki ga opravlja plenum občinskega sindikalnega sveta, so razpravljali o možnosti povečanja števila plenuma od sedanjih 21 na 25, predsedstva pa od 7 na 9 članov. Za občni zbor bodo gospodarske organizacije delegirale 76 sindikalnih delavcev.

Letos poteka 25-letnica obstoja »Delavske enotnosti«. Ob tej priliki bodo podelili priznanja dolgoletnim zaslužnim sindikalnim delavcem.

Občni zbori sindikalnih podružnic bodo predvsem ocenili družbeno-politične uspehe delovnih organizacij, izvajanje gospodarske in družbene reforme, odnose v kolektivih, gibanje osebnih dohodkov in drugo.

Glede na to, da je število brezposelnih v ajdovski občini glede na lansko leto znatno višje (zdaj je že 226 brezposelnih), je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta posvetilo dober del razprave temu problemu. Največ brezposelnih je med mladino in ženskami. Težko je pričakovati, da bi se stanje do konca leta na območju občine kaj izboljšalo. Razen nekaj delavcev, ki jih bo zaposlilo SGP »Primorje« in Tekstilna tovarna, druge gospodarske organizacije ne bodo zaposlovale novih delavcev. Predlagali so, da se obstoječi sklad za brezposelne poveča od 1 na 3 odstotke od članarine, enkratna pomoč iz tega sklada pa ne sme presegati 200 N-din.

(I. Š.)

Občni zbor ajdovske mestne godbe

V soboto je bil v Ajdovščini prvi letni občni zbor ajdovske godbe, ki so jo osnovali lani novembra. Občnemu zboru je prisostvoval tudi predsednik občinske skupščine inž. Angel Slokar.

Poročilo o enoletnem delovanju je podal predsednik Miro Stros in navedel, da sestavlja godbo 35, pretežno mladih godbenikov, ki so imeli pod vodstvom Ilije Markoviča doslej več kot 15 nastopov. Predsednik občinske skupščine inž. Slokar je obljubil, da se bo z vsemi silami boril za pomoč godbi pri njenem izpopolnjevanju. Godbo je pozdravil tudi Jože Petrovič, eden najstarejših godbenikov na Primorskem, ki je v 42-letnem kapelniškem delu postavil na noge več kot 20 godb.

Dirigent moškega pevskega zbora »Srečko Kosovel«, Klaudij Koloini je pripomnil, da se za kulturo v občini odvaja relativno malo sredstev.

Ob koncu so se člani godbe dogovorili o programu za proslavo obletnice obstoja in organizacijo silvestrovanja. Za svojega predsednika so ponovno izvolili Mira Strosa.

IVAN ŠUČUR

ZAPISEK IZ GOSTINSKEGA PODJETJA »SOČA« V ILIRSKI BISTRICI

Z vsemi silami v modernizacijo

Pred časom je bilo o bistriškem gostinskem podjetju Soča slišati same slabe novice: da posluje z izgubo, da imajo najslabše osebne prejemke v občini, da noče nihče tja za direktorja, da vloga samoupravnih organov ni preveč vzorna in podobno. Nekaj je bilo v tem resnice, nekaj pa je šlo tudi na račun tistega znanega izreka, da je laže kritizirati, kot pa delati. Toda od takrat se je mlinsko kolo pri Zmagi (vidite ga tudi na sliki) precejkrat zavrtelo in stvari so se spremenile.

To je bila razveseljiva ugotovitev in v kolektivu nam je niso povedali brez ponosa, pa tudi s prizvokom rahlega očitka »češ, kako ste o nas nekoč pisali«. Samo veseli nas, da lahko zdaj zapišemo drugače.

Gostinsko podjetje Soča s svojimi petimi obrati (restavracija

Soča, hotel in restavracija Zmaga, kavarna Šport turist in gostilni na trgu in na kolodvoru) bo do konca leta realiziralo plan, ki znaša 320 milijonov S-din. Posebno ugodno je bilo letošnje tretje tromesečje. Mimogrede: imajo tudi direktorja in samoupravni organi so sprejeli vse potrebne akte vključno s pravilnikom o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Osebne dohodke so že lani dvignili, letos so prišli do solidne sredine v primrejavi z osebnimi dohodki v občini in s sorodnimi kolektivi drugod. Lani v prvem polletju so bili njihovi povprečni osebni dohodki 48.280 starih dinarjev, v II. polletju 66.390, letos so 69.530 S-din. Od 1. julija letos velja delitev po novem, vendar pa še nimajo obračuna za III. tromesečje.

Osebni dohodki bi bili lahko tudi višji, pravijo v podjetju, vendar smo zelo hranili, ker se zavedamo, da so potrebne številne adaptacije, popravila, modernizacija. Res je, da imamo že zdaj hude anuitete, toda zavedamo se, da brez vlaganj ne bo v prihodnje večjega prometa in zaslužka. Lani niso imeli sredstev za sklade, letos so namenili skladom 4 milijone in to bodo do konca leta tudi uresničili.

Načrtov imajo pri Soči še veliko. Že kar so do zdaj vložili v obnovo in modernizacijo, se je obneslo. Za razvoj kvalitetnejšega turizma so v Ilirski Bistrici nujne boljše in večje prenočitvene zmogljivosti. Stavba, v kateri je hotel Zmaga, je tako stara, vse instalacije v izredno slabem stanju, da se adaptacija ne bi splačala. Zato načrtujejo nadzidavo restavracije Soča, ki bo v etapah dobila tudi hotel. Že prihodnjo sezono bo tam urejenih 16 sob, z nadzidavo pa postopoma še več. Do leta 1970 naj bi bil to moderen 4-nadstropni hotelski objekt. S povečanjem prenočitvenih zmogljivosti se bo prav gotovo povečal ves turistični promet.

Tudi delovni kolektiv Soče se zaveda, da je bodočnost bistriškega področja v stacionarnem in ne le v tranzitnem turizmu, ki zdaj prevladuje. Zato so njihovi

Staro mlinsko kolo na vrtu hotela in restavracije Zmaga sodi med privlačne turistične zanimivosti v Ilirski Bistrici

načrti daljnosežnejši, uresničitev in predvsem uspeh pa je pogojen tudi v drugih faktorjih, ki so izven njihovih možnosti. Tu gre predvsem za ceste. Drugo leto je

Slavnostno in veselo PRAZNOVANJE

kolektiva veletrgovskega podjetja »Nanos« ob 20. obletnici obstoja

Preteklo nedeljo, 15. oktobra, je delovni kolektiv veletrgovskega podjetja Nanos v Postojni proslavil dvajseto obletnico svojega obstoja. Praznovanju so dali slavnostno in veselo obeležje.

Popoldne je bila v kulturnem domu v Postojni slavnostna proslava z nagraditvijo članov kolektiva. Slavnosti se je udeležilo več kot 700 članov kolektiva in okrog 80 gostov, med katerimi so bili tudi član izvršnega sveta SRS Jožko Štrukelj, predsednik gospodarske zbornice SRS Leopold Krese, predstavniki občinskih forumov in družbeno političnih organizacij iz Postojne, Buj in Čabra ter zastopniki raznih podjetij.

O dosedanjem razvoju podjetja sta govorila direktor Slavko Humar in predsednik centralnega upravnega odbora Gvido Trampuž. Nato so izročili nagrade po delovnem stažu najstarejšim članom kolektiva. Bilo je to 22 dvajsetletnikov, 88 petnajst in 124 desetletnikov. Sledil je kulturni del sporeda, pri katerem so sodelovali Slovenski oktet, postojnska godba na pihala in solista ljubljanske Opere Sonja Hočevar in Ladko Korošec.

Drugi del praznovanja je bil v vseh prostorih Jamske restavracije. Člane kolektiva in goste so pogostili, za zabavo pa je poskrbel plesni orkester pod vodstvom Lada Leška iz Ljubljane s pevcema Ireno Kohont in Ninom Robičem. (zl)

Otroci zanetili tri požare

Prejšnji petek je okoli 10. ure triletni Valenčičev sinček v vasi Javorje vzel iz skrivnega kotička pri štedilniku vžigalice, odšel v hlev in tam zažgal seno. Ogenj se je naglo razširil na vse gospodarsko poslopje, ki je pogorelo skupaj s senom in slamo. Ogenj so omejili gasilci iz Kopra in prostovoljni gasilci iz Materije. Škoda je precejšnja.

Prejšnjo soboto je v Planini prav tako majhen otrok zanetil požar v zapuščenem poslopju, v katerem sta imela Jože Petkovšek in Ivan Sluga shranjenih 12 ton sena. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Planine in Postojne ter domačini, ki so ogenj končno pogasili. Nastala škoda znaša 800.000 S-din. Poslopje je bilo last pokojnega Franca Širce, vprašanje dediščine pa še ni urejeno.

V nedeljo okoli 10. ure je pričelo goreti tudi v gospodarskem poslopju kmeta Jakoba Debernardija v Paderni v občini Koper. Pogorelo je vse ostrešje, 600 kilogramov sena, 500 kg slame in okoli 45 zabojev sadja. Razširitev na sosednja poslopja so preprečili koprski gasilci. Škoda znaša nad milijon S-din. Preiskava je ugotovila, da sta ogenj zanetila dva 5 in 6 let stara otroka.

Vlom v Postojni sredi dneva

V sredo je med 12.30 in 14.30, ko je bila trgovina »Kovina« v Postojni zaradi opoldanskega odmora zaprta, vlomil neznanec vanjo skozi svetlobni jašek in okno. Vlomilec je vzel v prodajalni registrsko blagajno, jo odnesel v skladišče in jo tam razbil s krampom, ki ga je tam našel. Iz razbite blagajne je vzel bankovce po 500, 1000 in 5000 starih dinarjev v skupni vrednosti 235.000 dinarjev, drobiž pa pustil. Po isti poti je po vlomu tudi odšel. Preiskava je ugotovila, da ni zapustil nobenih prstnih odtisov ali drugih sledov, iz česar je mogoče sklepati, da se na svoj posel dobro spozna. Trgovina je na Ljubljanski cesti, ki je ena najprometnejših žil v Postojni. Varnostni organi preiskujejo vlom in nadaljujejo poizvedbe, da bi storilca izsledili.

Za boljši klubski program

Prejšnji teden so se v prostorih mladinskega kluba v Postojni zbrali člani kluba in predsednik občinskega komiteja ZMS Postojna na prvi občni zbor kluba. Žal ni bilo na občnem zboru nobenega povabljenega predstavnika občinske skupščine in SZDL.

V uvodnem govoru je predsednik kluba podal nekaj napotkov za klubski program, ki je že dalj časa zelo nereden. Povedal je, da pripravljajo za letošnjo sezono klubske večere, šolo za življenje in plesno šolo, ki bosta zaradi pomanjkanja prostorov delovali na gimnaziji, glasbene oddaje pod naslovom »Melodija tedna«, predvajali bodo celovečerne filme in risanke, pripravili razstave. Razen tega se pogovarjajo z direktorjem postojnskega kina o pripravi sekcije za mlade v klubu. Organizirali bodo predavanje tovariša Fornezzija, novinarja TT, o potovanju na Grönlandijo ter dve predavanji tovariša Hubada.

Zaradi prostorov so zopet v stiski, vendar si bodo skušali sedanje prostore čimbolje urediti in v njih pripraviti čimboljši program za mlade Postojnčane, ki ob večerih res nimajo kam iti.

Sprejeli so tudi pravila kluba in sklenili, da se bodo vključili v akcijo »Naš klub 68«. Predsednik občinskega komiteja ZMS je povedal, da so za letos zagotovljena finančna sredstva v taki meri, da bo delo v klubu lahko nemoteno steklo. Izvolili so nov devetčlanski upravni odbor, ki bo moral vložiti precej truda, da bo zadovoljil želje mladih.

I. Bratina

Privlačna točka

V turističnem naselju pri Pivki jami v bližini Postojne je v letošnji sezoni prenočevalo — v avtocampu in v vikend hišicah — 19.000 turistov, od tega nad 90 odstotkov tujih gostov. Samo od junija do konca septembra so pri Pivki jami imeli na račun gostinskih storitev okrog 50 milijonov S- dinarjev dohodka.

Močan odziv

Poziv delavske univerze v Postojni za dopolnilno izobraževanje delavcev je naletel na zelo širok odziv. Samo v tečaje za dokončanje osemletke se je vpisalo skoraj 100 slušateljev. Zato je delavska univerza odprla kar pet oddelkov, in sicer po dva v Postojni in Pivki ter enega v Divači. Na oddelkih v Pivki bodo večerno osemletko obiskovali v glavnem delavci lesne industrije Javor.

Občinski taborniški mnogoboj v Postojni

V nedeljo so se že v zgodnji jutranji megli zbrali na koči Mladiki nad Postojno taborniki in tabornice postojnske občine. Bilo jih je več kot 60. Prišli so iz taborniških odredov v Pivki, Prestranku in Postojni na tekmovanje v orientacijskem teku, signalizaciji in postavljanju šotorov. Zaradi goste megle in dežja je tekmovanje v orientacijskem teku odpadlo.

Najprej so mladi taborniki tekmovali v signalizaciji in sicer v oddajanju in sprejemanju Morsejeve abecede in semaforu. Največ uspeha so imeli postojnski taborniki iz III. kategorije. V drugi kategoriji so bili najboljši Pivčani, ki so prav tako zmagali v ženski in moški konkurenci. V razpenjanju šotorskih platen je bila Postojna zopet najboljša v III. in Pivka v II. kategoriji.

Skupna razvrstitev je naslednja: 1. taborniki iz Postojne, 2. Pivka, 3. Prestranek. Tekmovali so v težkih razmerah, zelo dobro pripravljeni in zaslužijo člani odreda Kraškin vihar nikov iz Postojne vse priznanje.

TUDI V POSTOJNI

Delavske športne igre zaključene

V Postojni so bile te dni zaključene delavske športne igre, ki jih vsako leto organizira občinski sindikalni svet.

Letos je v tem tradicionalnem rekreacijskem tekmovanju nastopalo nad 30 sindikalnih ekip z nad 700 udeleženci, to je precej več kot lani. V posameznih panogah so bili doseženi naslednji rezultati:

I. **Streljanje** z zračno puško: prvo mesto in pokal je osvojila ekipa skupščine občine Postojna, zastopali so jo miličniki. Drugo in tretje mesto ter diplome sta osvojili ekipi Javorja Prestranek in Vojnih ustanov, četrto in peto mesto, ki se še točkuje za skupni uspeh in za osvojitev prehodnega pokala, pa sta osvojili ekipi Nanosa in GG Postojna. Zanimivo je, da lanski zmagovalec, ekipa KZ Postojna, sploh ni tekmoval.

II. **Šah:** Zmagovalec je postala ekipa Javor, Pivka, druga je bila četvorka iz hotela Kras, tretji Nanos, četrte Vojne ustanove, peti Gradnje Postojna itd. Tudi tukaj se lanski zmagovalec, ekipa skupščine občine Postojna, ni udeležil tekmovanj, čeprav bi sigurno zmagal.

III. **Odbojka - moški:** Ekipa iz LIV je ponovila lanski uspeh, drugi so bili prosvetni delavci, tretji Javor Pivka, četrti Nanos, peti Javor Pivka II itd.

IV. **Odbojka - ženske:** Pokal so osvojile dekleta iz LIV, lanskih zmagovalcev ekipe banke ni bilo med prijavljenimi.

V. **Nogomet:** Premočno so ponovno zmagali nogometaši Nanosa, sledijo pa hotel Kras, Gradnje, TP Postojna, Vojne ustanove itd.

VI. **Namizni tenis:** Nanos je zadržal prvo mesto, sledijo: hotel Kras, GG Postojna, LIV, skupščina občine Postojna itd.

VII. **Balinanje:** V tej panogi je bilo prijavljenih največ ekip. Zmagala je četvorka iz LIV, drugi so bili javorci iz Pivke, ki so bili zmagovalci na balinišču Železničarja, tretji je bil Javor Postojna, ki sicer zasluži boljše mesto, vendar so imeli smolo, da so pred tem izgubili s sedmo uvrščeno ekipo gostinskega podjetja Jadran Postojna in to z rezultatom 13:0, četrti je bil Nanos, peto Perutninarstvo Kras, šesti Javor II, sedmi Jadran, osmi Transavto itd. Vseh osem ekip se je uvrstilo v finale.

VIII. **Vleka vrvi:** Zmagovalci so postali tudi letos Kras iz Neverk, ki niso imeli nasprotnikov.

Velik prehodni pokal za najboljši uspeh so s točko prednosti osvojili letos prizadevni livovci, drugi je bil lanski zmagovalec Nanos, sledijo pa Javor Pivka, hotel Kras, Kras Neverke itd.

Na slavnostnem zaključku je predsednik občinskega sindikalnega sveta Tomaž Tušar razdelil zmagovalcem pokale in diplome. (E. P.)

O regulaciji struge Reke

V torek je bila v Ilirski Bistrici skupna seja sveta za gospodarstvo in sveta za finance. Sveta sta obravnavala potrebo in način regulacije struge Reke. Člani so bili soglasni, da je treba s tem delom čimprej začeti. Kot najnujnejši odsek so določili strugo od Bridovca do Zemona v dolžini 5 kilometrov. V tem predelu je namreč največ poplav. Po programu, ki ga je izdelala Vodna skupnost, bi delo trajalo nekaj let, stalo pa bi okrog milijardo S-dinarjev.

Obravnavali so tudi zahtevek lesne industrije Topol, ki je zaprosila skupščino za poroštvo za najem kredita v višini 60 milijonov S-din pri Kreditni banki v Kopru. Po daljši razpravi in po podrobnejši analizi stanja v tem podjetju sta sveta sklenila, da se poroštvo da. Ker pa gre za visok znesek, so sklenili, da sprejeti sklep o poroštvu predlože skupščini v dokončno odločitev.

(c)

Nove bencinske črpalke

Na obeh straneh ceste Planina —Postojna, tik pred odcepom za Pivko jamo nad Postojno bo koprsko podjetje Istra benz v kratkem začelo graditi bencinsko črpalko. Dogradili jo bodo še pred koncem tega leta. Delavski svet podjetja je sklenil zgraditi bencinsko črpalko tudi v Desklah pri Anhovem.

Vprašanje otroškega varstva

Občinska skupščina in občinska konferenca SZDL v Ilirski Bistrici pripravljata v prihodnjih dneh širšo razpravo o vprašanju ureditve otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok. Na razpravo bodo vabljeni občani, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem in delajo na tem področju, politični delavci in nekateri starši. Namen razprave je najti najboljše oblike ureditve tega vprašanja in jih posredovati pristojnim organom.

HUDA PROMETNA NESREČA PRI SELCAH NA PIVKI

Dva mrtva in trije hudo ranjeni

Kronika prometnih nesreč na južnem Primorskem je dobila prejšnjo soboto novo grozljivo postavko, ki je vsaj iz zadnjega časa skoraj brez primere. Pri vasi Selce med Postojno in Pivko se je najprej prevrnil neki tovornjak. Pri njem se je zbralo okoli 22. ure ponoči pet kolesarjev, ki so se vračali z dela in si ogledovali prevrnjeno vozilo. Med tem je s postojnske strani pridrvel s svojim avtomobilom mesar Anton Vičič, star 46 let, zaposlen pri podjetju »Agraria« v Kopru, kjer tudi stanuje. Kolesarji so opazili avto v zadnjem trenutku in se hoteli umakniti, voznik pa je s tako silo zavozil vanje, da jih je po vrsti podrl in povozil.

Posledice so bile strašne. Marija Pavzinova iz Selc, stara 18 let, in Fanika Knafelčeva iz Pivke, stara prav tako 18 let, sta bili na mestu mrtvi. Zaposleni sta bili v podjetju »Javor« kot delavki. Ostali trije, 19-letna Helena Smrdeljeva iz Selc, 20-letna Jožica Smrdeljeva iz Pivke in 19-letni Zoran Smrdelj, tudi iz Pivke, pa so utrpeli tako hude poškodbe, da so jih morali takoj prepeljati v izolsko bolnišnico. Nenavadno huda nesreča je tamkajšnje prebivalstvo hudo vznemirila in vzbudila globoko sožalje s sorodniki obeh mrtvih deklet in vsemi tremi ranjenimi.

Goriško gledališče prvič v novi sezoni v Postojni

V ponedeljek, 16. oktobra, so prvič v novi sezoni gostovali v Postojni člani Goriškega gledališča iz Nove Gorice. Postojnskemu občinstvu, ki je napolnilo dvorano doma kulture, so se predstavili z zabavno satiričnim kabaretom A. Jelačina — Prepih. Delo je zrežiral Jože Babič, v glavnih vlogah pa so nastopili znani igralci Goriškega gledališča Sergej Ferrari, Ernest Zega, Berta Ukmarjeva in drugi. Vsi, ki so si predstavo ogledali, so bili zadovoljni in članom ansambla ob koncu izrazili hvaležnost in priznanje s toplim aplavzom.

Kdaj bo res avtomatiziran telefon?

Minilo bo kmalu šestnajst mesecev, kar je bilo območje Ilirske Bistrice vključeno v avtomatski telefonski sistem. Predno je prišlo do odločitve, da se nabavi vse potrebno za avtomatsko telefonijo, zlasti avtomatske telefonske centrale, za katero je bilo treba več desetin milijonov din, je bilo vloženega precej truda. Takratno stanje na tem območju je bilo skoraj nevzdržno. Često je bil razgovor nemogoč že s stranko v Ljubljani in Kopru, da ne omenjamo drugih krajev. Vsi naročniki, zlasti pa delovne organizacije, ki imajo največ telefonskih pogovorov, so videli rešitev edino v avtomatizaciji. Ko je bila lani dana avtomatska telefonska centrala v promet, so videli s tem pridobitev in pomoč za uspešnejše delo. Žal pa ni tako.

Še vedno se mora namreč naročnik posluževati v medkrajevnih pogovorih posrednika. Če hoče naročnik govoriti z nekom izven Ilirske Bistrice, mora predhodno naročiti številko telefonski centrali v Postojni, da mu posreduje pogovor. Način je torej enak kot poprej, ko ni bilo avtomatizacije, le da so se poprej pogovori posredovali v Ilirski Bistrici, sedaj pa v Postojni. Preden dobi naročnik pogovora telefonsko številko v Ljubljani, Kopru ali v drugih bližnjih krajih, je treba čakati več ur in včasih ves dan. S pogovorom v oddaljenejše kraje pa je še slabše.

Vzroki za tako stanje so v tem, ker ni avtomatizacija popolna. Trenutno imajo telefonski naročniki v Ilirski Bistrici na razpolago štiri izhodne telefonske linije, potrebovali pa bi jih vsaj 12. PTT podjetje v Kopru bi moralo od Radio industrije Zagreb že pred enim letom prejeti napravo za 12-kanalski sistem PST 12-L. Ko bo vgrajena ta aparatura, bo zveza hitrejša in kvalitetnejša kot je sedaj.

Skupščina občine Ilirska Bistrica je posredovala za čimprejšnjo dobavo aparature tudi pri Radio industriji. V odgovoru so navedli razloge, da niso izpolnili dogovora, ker niso dobili iz uvoza potrebnega materiala. Pravijo, da so imeli tudi sami težave in da je bil zaradi tega v tem letu celotni delovni kolektiv na kolektivnem dvomesečnem dopustu. Obljubili pa so, da bodo dobavili aparature v septembru letos. Minil je tudi september, minilo je tudi leto in še več.

Kljub zagotovilom in obljubam so uporabniki v Ilirski Bistrici pri vsej telefonski avtomatizaciji na slabšem kot prej, ko so vrteli mlinčke. Nerazumljivo je, da ima Radio industrija Zagreb že več časa denar, ki ga je za 12-kanalski sistem nakazalo PTT podjetje v Kopru že v lanskem letu in da ne pospeši in si ne prizadeva, da bi aparat dobavili vsaj do roka, ki so ga sami postavili. (c)

Letne konference ZK

Na Ilirskobistriškem so bile konference ZK, na katerih so razpravljali o bodočem delu, o novi organizaciji ZK in o drugih vprašanjih, ki zadevajo Zvezo komunistov. Komisija za reorganizacijo pri občinskem komiteju je pripravila predlog, po katerem naj bi v bodoče namesto sedanjih 28 osnovnih organizacij ZK bilo samo 13. O tem predlogu so že razpravljale osnovne organizacije in ga z manjšimi spremembami sprejele. Konference so sklicevali po novi organizaciji, zato so na teh že volili nova vodstva in člane za občinsko konferenco. Vse konference so bile končane do 20. tega meseca.

(c)

KAKŠNE TRGOVINE BO UREDIL »NANOS« V POSTOJNI

Več zanimivih novosti

S skorajšnjo otvoritvijo Nanosove veleblagovnice v Postojni bo nastalo v trgovski mreži še marsikaj novega. V novo blagovnico namerava Nanos preseliti sedanjo galanterijo na Titovem trgu ter Tekstil in Radiotehniko s Tržaške ceste. Razen teh artiklov pa bo v novi blagovnici na voljo tudi vsa konfekcija, moška, ženska in otroška.

Izpraznjene lokale nameravajo pri Nanosu temeljito adaptirati in jih primerno urediti v nove trgovine. Tako naj bi bila v sedanji poslovalnici Galanterije v bodoče prodaja mleka, mlečnih izdelkov, kruha in peciva, jajc in perutnine. V lokalu bi kuhali tudi ekspres kavo in točili brezalkoholne pijače.

Oba lokala na Tržaški cesti, sedanji Tekstil in Jestvine, bi po temeljiti adaptaciji preuredili v samopostrežno trgovino, ki bi imela tudi prodajo mesa, sadja in zelenjave, ob vhodu pa še manjši bife.

Ko bo ta samopostrežnica odprta, idejni načrti so že v izdelavi, bo podjetje Nanos seveda ukinilo poslovalnico Špecerija na Tržaški cesti in preuredilo lokal za prodajo športne opreme. Potrebe kažejo, da bi bila taka trgovina v Postojni potrebna. Tudi širše območje okrog Postojne (Ilirska Bistrica, Sežana, Ajdovščina) nima take specializirane trgovine.

In končno predvidevajo pri Nanosu še nekaj manjših preselitev. Tako bodo dobili potrošniki v dosedanjem lokalu Radiotehnika po preselitvi v novo blagovnico usnje in plastične izdelke, v prejšnjem lokalu Usnje pa bo vinotoč.

televizija

jugoslovanska tv

VSAK DAN: 9.40 TV v šoli — ponovitev ob 14.50 — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — ponovitev ob 16.10 — 17.55 TV obzornik — 20.00 TV dnevnik.

Sobota
21. oktobra

11.00 Velika šolska ura — prenos proslave iz Kragujevca — 17.40 Vsako soboto — 18.15 Tom Sawyer — I. del mladinske igre — 19.15 Taras Bulba — balet — 19.40 Cikcak — 20.40 Ljubezen, oh, ljubezen — humoristična oddaja — 21.40 Nekaj starega, nekaj novega — 21.55 Biseri in dukati — serijski film — 22.45 Zadnja poročila.

Nedelja
22. oktobra

9.25 Poročila — 9.30 Z Andrejem Blumauerjem — oddaja narodno-zabavne glasbe — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Oddaja za otroke — 11.30 Film za otroke — 12.00 Nedeljska TV konferenca — 19.10 Dolgo, vroče poletje — serijski film — 20.45 Cikcak — 20.50 Zabavno-glasbena oddaja — 21.50 Portreti in srečanja — 22.05 TV dnevnik — Nogometno srečanje Španija : ČSSR.

Ponedeljek
23. oktobra

10.40 Ruščina — ponovitev ob 15.50 — 11.40 TV v šoli — 16.10 Angleščina — 16.55 Poročila — 17.00 Mali svet — oddaja za otroke — 17.25 Risanke — 17.40 Kje je, kaj je — oddaja za otroke — 18.15 Pojdam u Rute — Lepe pesmi so prepevali — 18.45 Kuharski nasveti — pehtram— 19.15 Tedenski športni pregled — 19.40 Zaposlovanje — aktualna tema — 20.30 Cikcak — 20.40 John Mortimer: Opoldanski počitek — TV drama — 21.30 Ansambel Musica nuova — 22.00 TV dnevnik.

Torek
24. oktobra

10.40 Angleščina — ponovitev ob 15.50 — 18.15 Film za otroke — 18.25 Torkov večer — 18.40 Svet v zaslonu — zunanje-politična oddaja — 19.20 TV obzornik — 19.50 Cikcak — 20.00 Budimpešta: Prenos koncerta ob dnevu OZN — 21.45 Mir, humanost in prijateljstvo med narodi — ob koncu razstave v Slovenjem Gradcu — 22.10 Zadnja poročila.

Sreda
25. oktobra

17.00 Poročila — 17.05 Lutkovna serija — 17.25 Popotovanje po Aziji — poljudnoznanstveni film — 18.15 Združenje radovednežev — 19.00 Reportaža — 19.30 Mozaik kratkega filma — 20.30 Cikcak — 20.40 Maksim Gorki: Na dnu — I. del TV igre — 21.45 Srce — mednarodno sodelovanje — 22.45 Predolimpijska tekmovanja v Mehiki.

Četrtek
26. oktobra

10.35 Angleščina — ponovitev ob 15.45 — 11.00 Angleščina — 17.05 Poročila — 17.10 Mark Twain: Velike pustolovščine Toma Sawyerja — I. — 18.15 Po sledeh napredka — 18.35 Po izbiri — glasbena oddaja — 19.00 Dežurna ulica — humoristična oddaja — 19.40 TV prospekt — 20.30 Aktualni razgovori — 21.10 TV drama — Maksim Gorki: Na dnu — II. del — 22.15 TV dnevnik.

Petek
27. oktobra

17.25 Poročila — 17.30 Oddaja za otroke — 18.15 Glasbeni magazin — 19.05 Na sedmi stezi — športna oddaja — 19.35 Cikcak — 19.40 Domiselnost in snobizem — Človek in kultura — 20.30 Cikcak — 20.40 Trinajstorica — sovjetski celovečerni film — 22.30 Šlager sezone — zabavno glasbena oddaja — 22.50 Predolimpijska tekmovanja v Mehiki.

rai italijanska tv

VSAK DAN — PRVI PROGRAM: 17.30 TV dnevnik — 17.45 Oddaja za otroke — 19.45 Športne novice — 20.30 TV dnevnik — 23.00 TV dnevnik. DRUGI PROGRAM: 21.00 TV dnevnik.

Sobota
21. oktobra

PRVI PROGRAM: 18.45 Kulturna oddaja — 19.15 Sedem v parlamentu — 21.00 Partitissima — zabavno glasbena revija — 22.15 Na prvi strani. DRUGI PROGRAM: 21.15 Courteline: »Boulingrinovi« — »Pevka Calva« — Ionescojeva anti-komedija.

Nedelja
22. oktobra

PRVI PROGRAM: 10.15 Kmetijska oddaja — 15.00 Rugby in konjski galop — 17.00 TV dnevnik — 18.00 Sedem glasov — 19.00 TV dnevnik — 19.10 Reportaža o državnem nogometnem prvenstvu — 21.00 II. del dramatizirane povesti o Caravaggiu — 22.15 Sportna nedelja. DRUGI PROGRAM: 21.15 41. vzporednik — 22.15 Igra v dvoje — serijski film.

Ponedeljek
23. oktobra

PRVI PROGRAM: 17.00 Oddaja za najmlajše — 18.45 Novosti s knjižnih polic — 19.30 Petnajst minut z znano osebnostjo — 21.00 »Velika azurna cesta« — celovečerni film — 22.50 Gremo v kino!. DRUGI PROGRAM: 21.15 Tedenski športni pregled — 22.00 Koncert za mandoline.

Torek
24. oktobra

PRVI PROGRAM: 19.15 Rezerviran čas — 21.00 Jean Anouilh: »Leokadija« — TV igra. DRUGI PROGRAM: 21.15 Najbolj prisrčno — razgovor z gledalci — 22.15 Kdo ti dal vozniško dovoljenje? — nagradni avto quiz.

Sreda
25. oktobra

PRVI PROGRAM: 17.00 Oddaja za najmlajše — —18.45 Oddaja o kulturi — 21.00 Spomini na naše čase — 23.00 Šport v sredo. DRUGI PROGRAM: 21.15 »Zveza« celovečerni film — Gospodarska panorama.

Četrtek
26. oktobra

PRVI PROGRAM: 18.45 Rezerviran čas — 21.00 Politična tribuna — 22.00 Zunanji prenos. DRUGI PROGRAM: 21.15 Kadar narava izgine — 22.00 Filmska in gledališka kronika.

Petek
27. oktobra

PRVI PROGRAM: 18.45 Pevci iz Spoleta — 21.00 Reportaža — 22.00 Borba brez stanovanja — celovečerni film. DRUGI PROGRAM: 21.15 Sheridan — Četa ubijalcev — serijski film — 22.10 Tednik novosti v kulturi.

RADIO KOPER

VSAK DAN: 6.15 Glasba za dobro jutro — 6.30 Poročila — 6.35 Glasba za dobro jutro — 13.30 Poročila — 13.40 Reklame in zabavna glasba — 14.30 Poročila — 14.40 Reklame in zabavna glasba — 15.20 Orkestralni intermezzo — 15.50 Reklame in zabavna glasba — 16.00 Dnevnik.

SOBOTA, 21. oktobra: 13.50 Popevke v soboto — 14.45 V ritmu polke in valčka — 15.30 Mladinski klub

NEDELJA, 22. oktobra: 9.05 Pisma poslušalcev — 9.10 Zabavni zvoki — 9.30 Nedeljsko srečanje: »20 let Soškin elektrarn« — 9.45 Igra godalni orkester Caravelli — 13.40 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 13.30 Nedelja na športnih igriščih

PONEDELJEK, 23. oktobra: 13.40 Za oddih in razvedrilo — 14.00 Zvoki in barve naše domovine — 14.45 Od popevke do popevke — 15.30 Popularne skladbe

TOREK, 24. oktobra: 13.40 Pojeta Jožica Svete in Claude Francoi — 14.00 Mladim poslušalcem: »Za mir, humanost in prijateljstvo med narodi« — 14.14 Poje mladinski pevski zbor osnovne šole iz Sežane — 14.45 Za prijetno razpoloženje — 15.30 Iz operetnega sveta

SREDA, 25. oktobra: 13.40 Cocktail ritmov in popevk — 14.00 Male skladbe velikih mojstrov — 14.45 Mala prodajalna plošč — 15.30 Pojeta zbor moravskih učiteljev in ženski zbor RTV Zagreb

ČETRTEK, 26. oktobra: 13.50 Glasba po željah — 14.45 Priljubljene melodije — 15.30 Mali koncert lahke glasbe

PETEK, 27. oktobra: 13.40 Operna panorama — 14.45 Discos — novitete — 15.30 Od Soče do Drave

KINO

KOBARID — 21. in 22. oktobra francoski film »Ljubezenska kletka«, 25. oktobra jugoslovanski film »Na mesto, meščan Pokorni«.

VIPAVA — 21. in 22. oktobra zapadnonemški film »Morilec s Temze«, 24. oktobra italijanski barvni film »Družinska kronika«, 26. oktobra slovenski film »Lažnivka«.

RENČE — 21. in 22. oktobra ameriški CS barvni film »Tolpa Helionov«, 25. oktobra angleški CS barvni film »Strogo zaupno«.

NOVA GORICA — 21. in 22. oktobra ameriški barvni film »Tajni agent Mat Helen«, 24. in 25. oktobra ameriški barvni film »Tigrica«, 26. in 27. oktobra francoski film »Luksuzna restavracija«.

ŠEMPETER — 21. in 22. oktobra francosko-nemški barvni film »Angelika in kralj«, 23. oktobra češki barvni film »Hajduk Janošik«, 24. in 25. oktobra francoski film »Luksuzna restavracija«, 26. in 27. oktobra ameriški barvni film »Tigrica«.

PRVAČINA — 21. oktobra francoski film »Dnevnik žene v belem«, 22. oktobra ameriški barvni film »Tigrica«, 23. oktobra ameriški barvni film »Tajni agent Mat Helen«, 25. oktobra češki barvni film »Hajduk Janošik«, 26. oktobra češki film »Kočija za Dunaj«.

ŠEMPAS — 21. oktobra češki film »Kočija za Dunaj«, 22. oktobra francoski film »Luksuzna restavracija«, 25. oktobra ameriški barvni film »Tajni agent Mat Helen«.

KANAL — 21. oktobra francoski film »Luksuzna restavracija«, 22. oktobra ameriški barvni film »Kako ubiješ svojo ženo«, 26. oktobra francoski film »Dnevnik žene v belem«.

DUTOVLJE — 21. in 22. oktobra danski barvni film »Kozel v raju«, 24. oktobra ameriški barvni film »Tajni agent Mat Helen«.

TOLMIN — 21. in 22. oktobra ameriški CS barvni film »Najlepši šport za moške«, 25. in 26. oktobra angleški barvni film »Goldfinger«, 27. oktobra italijanski barvni film »Za pest dolarjev«.

POTUJOČI KINO

LOKVE — 21. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.
SELO — 22. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.
BRANIK — 22. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.
KOŽBANA — 23. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.
LIG — 24. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.
BUKOVICA — 25. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.
MIREN — 26. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.
TRNOVO — 27. oktobra ameriški barvni film »Robin Hood«.

Goriško gledališče

V soboto, 21. oktobra ob 20. uri: Matej Bor: Kolesa teme - drama. Gostovanje v Ajdovščini v Domu JLA.

V nedeljo, 22. oktobra ob 20. uri: A. Jelačin: Prepih - zabavno satirični kabaret, gostovanje v Vipavi.

V ponedeljek, 23. oktobra ob 20. uri: Večer starih iger: Sachs, Ogrinc, Levstik - Igra v krčmi - v počastitev 100 let Slovenskega gledališča - predstava v gledališču.

V sredo, 25. oktobra ob 19. uri: A. Jelačin: Prepih - zabavno satirični kabaret - gostovanje v Ilirski Bistrici.

Dežurna zdravniška služba

Od 21. oktobra od 14. ure do 23. oktobra do 7. ure dežurajo za območja splošnih ambulant:

NOVA GORICA:
dr. Tone Martinc.
Zdravstveni dom Nova Gorica,
telefon 21-141 in 21-182.

MIREN, DORNBERK, ŠEMPETER:
dr. France Cetin.
Splošna ambulanta Dornberk,
telefon 8.

DOBROVO in KANAL:
dr. Dušan Tramšak.
klicati zdravstveno postajo Kanal,
telefon 6.

Za nujne obiske na domu v popoldanskem in nočnem času je v stalni pripravljnosti od 23. do 28. oktobra za območje splošne ambulante:

ŠEMPETER:
dr. Aleksander Nardin.
Splošna ambulanta Šempeter.

NAJDENI PREDMETI

Iz odseka za notranje zadeve skupščine občine Izola javljajo, da je bil pred gostiščem »Turist« v Izoli najden zlat obesek za verižico.

Mali oglasi

AVTO DOBAVA CARLO LUPO Trst, Ulica S. Francesco 15, tel. 28-677. Nadomestni deli in servisna služba »ABARTH«. Generalna popravila motorjev v treh dneh z garancijo. Amortizerji, gume, obloge, preproge itd.

PREKLIC. Podpisana Marija Gabrijelčič iz Gorenjega polja, preklicujem žaljive besede, ki sem jih izrekla o Karolini Gabrijelčič ter se ji opravičujem.

FIAT 600 v dobrem stanju, ugodno prodam. Silvo Saksida, Prvačina št. 75.

KUHINJSKO opremo, novo, prodam. Alojz Žižmond, Kidričeva 34, Nova Gorica.

PRODAM avto 1100-103. s prikolico ali brez, dobro ohranjen. Anton Grandič. Divača 67a.

IŠČEM SOBO v Solkanu ali v Novi Gorici. Plačam 15.000. Ponudbe na dopisništvo Primorskih novic v Novi Gorici.

MOTORNO KOLO AERMACHI, prodam. Milan Birsa, Preserje 15 — Branik.

FIAT 750, v dobrem stanju, prodam. Edvard Mozetič, Merljaki 36, Renče.

FIAT 600 D, ugodno prodam. Vinko Rus, Visoko 81, p. Šempas.

Delovna organizacija **Živinopromet Gorica«**, Nova Gorica razpisuje po sklepu DS

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

osebni avto Zastava 1100/B, letnik 1959, v voznem stanju,
1 decimalna tehtnica, nosilnost 500 kg,
1 pisalni stroj znamke Happel,
1 ročna register blagajna RIV,
8 ogrevnih peči na drva.

Licitacija bo **v torek, dne 24. oktobra 1967 ob 7. uri** na sedežu delovne organizacije v Kromberku št. 79.

kje so ladje

BELA KRAJINA je 14. oktobra priplula v Baltimore
BLED bo 25. oktobra priplula iz Valencije v Dakar
BOČNA je 14. oktobra priplula iz Afrike v Benetke
BOHINJ je v Zahodni Afriki in bo 11. novembra na Reki
BOVEC bo 30. oktobra priplula z Reke v Lagos v Afriki
DUBROVNIK je v Assabi
GORANKA je na poti na Japonsko včeraj priplula v Bombay
KOPER bo 24. oktobra priplula v Cleveland
KOROTAN bo 23. oktobra priplula v Osako, 29. pa bo v Yokohami
KRPAN je v Baru
LJUBLJANA bo 24. oktobra priplula iz Tenerife v Genevo, 29. oktobra bo v Benetkah, 31. v Trstu, 1. novembra pa na Reki
LJUTOMER je 15. oktobra priplula v Bari
NAPRIJED bo 31. oktobra priplula iz Valencije v Benetke
PIRAN bo 10. novembra priplula v Newark
POSTOJNA bo 1. novembra priplula v Mangalore, 11. novembra bo v Bombavu, 22. novembra v Hongkongu, 1. decembra na Japonskem
TRBOVLJE je na plovbi okoli sveta 20. oktobra priplula iz Iskenderuna v Beirut
ZELENGORA je v Zahodni Afriki

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

Poročilo o žrebanju sreček 42. kola, ki je bilo dne 19. 10. 1967 v Beogradu:

Srečke s končnicami	so zadele N-din dobitek	Srečke s končnicami	so zadele N-din dobitek
20	8	61335	400
60	8	0226195 p	8.000
70	6	6	4
55480	400	10306	1.004
83880	2.000	50576	604
0071120 p	8.008	71996	604
621	80	76756	404
18631	1.000	0498296 p	30.004
27741	400	27	6
60091	400	57	6
0198181 p	8.000	97	8
2	4	20637	1.000
44062	604	34527	406
54362	404	0373067 p	100.000
92922	1.004	0790177 p	10.000
0122312 p	8.004	0914037 p	8.000
0905902 p	8.004	58	20
23	10	37358	420
43	10	41748	600
73	6	54008	600
103	40	85228	400
0832913 p	8.000	0195398 p	50.000
34	8	759	100
74	6	8769	200
16534	608	21899	600
0501834 p	8.008	38319	400
25	6	74259	600
13105	600	78479	600
		1031909 p	10.000

Večji dobitki v Sloveniji:
V Ljubljani 8.000 N-din na št. 0914037.

Upravni odbor
Smučarskega doma na Laznah
razpisuje javno licitacijo za prodajo

motorja »PUCH«
250 ccm v voznem stanju

Licitacija bo 27. oktobra ob 10. uri za družbeni sektor, od 11. ure dalje za zasebnike na sedežu Občinske zveze za telesno kulturo v Novi Gorici (v stavbi družbenih organizacij). Vozilo si lahko ogledate vsak dan od 7. do 14. ure.

»ITEK« — industrija transportne embalaže Kanal razprodaja na javni licitaciji po zelo ugodnih cenah naslednjo opremo:

	kom.
1. stroj za ravnanje in sekanje žice	1
2. točkalo za čelno točkanje	1
3. škarje za rezanje žice (stabilne)	1
4. vlečni ravnalni stroj (ročni)	2
5. ročna preša (vretenska)	1
6. točkala	4
7. ročne škarje za žico	1
8. nožne škarje	2
9. varilni aparati	7
10. selenski usmernik	2
11. ročni brusilni stroj	2
12. stružnica Prvomajska	1
13. stroj za peskanje	1

Licitacija bo v torek, 24. oktobra 1967 s pričetkom ob 10. uri zjutraj v obratu Plave (križišče Brda) v Plavah. Za zasebni sektor bo licitacija 1 uro pozneje.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta in nonota

FRANCA VUGA

se zahvaljujemo vsem posameznikom, kolektivom in splošni bolnišnici Šempeter za nudeno poslednjo pomoč, darovano cvetje in poslednji pozdrav

Solkan, 17. oktobra 1967

Hvaležni otroci in sorodniki

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše hčerke in sestre

INGRID BOŽIČ
iz Izole

se toplo zahvaljujemo vsem, ki so se udeležili pogreba dne 18. oktobra 1967, kakor tudi vsem, ki so pomagali v tako težkih urah, ter darovalcem vencev in cvetja.

Žalujoči: mama, oče, brat Robert

in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob hudi in nenadomestljivi izgubi našega

BRANKA SKOČIRJA
iz Robiča pri Kobaridu

se zahvaljujemo vsem, ki so mu pomagali med težko boleznijo in ki so ga pospremili na zadnji poti — zdravstvenemu osebju, duhovščini, prijateljem in sosedom — hvala

Žena, hčerki, brata in drugo sorodstvo

Primorske NOVICE

Izdaja Zavod »Primorske novice« Koper z dopisništvom v Novi Gorici — Urejuje uredniški odbor — Direktor in odgovorni urednik Slavko Jež — List izhaja vsako soboto — Posamezna številka 0,50 N-din ali 50 S-din — Letna naročnina 20 N-din ali 2000 S-din, za inozemstvo 3,5 amer. dolarja ali 45 N-din oziroma 4500 S-din — Sedež zavoda (uredništvo in uprava): Koper, Ulica OF 12 — poštni predal 47 — Telefon: 21-470 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Bančni račun pri NB v Kopru št. 514-3-142 — Stavek in tisk tiskarna »Ljudska pravica« v Ljubljani.

Smučarski klub v Cerknem

Ceprav imamo še lepo vreme in tudi v naših gorah še ne diši po snegu, smo mnenja, da ni napačno, če spregovorimo nekaj o naših smučarjih, ki se tudi brez snega marljivo pripravljajo na bližnjo sezono.

O Idrijčanih smo že večkrat pisali, le malo pa je bilo slišati o smučarjih iz Cerknega, zato smo jih namenili teh nekaj vrstic.

Ob zadnjem občnem zboru SK Cerkno je bilo včlanjenih 62 aktivnih članov, kar je za tako majhen kraj zelo veliko. Program njihovega dela je zelo obsežen in če ga bo občinska zveza za telesno kulturo finančno podprla, bo to velik korak naprej k popularizaciji zimskega športa v tem delu slovenskega Primorja.

Še letos nameravajo zgraditi 35-metrsko skakalnico. Prostor in načrte že imajo. Organizirati nameravajo več tekmovanj med primorskimi klubi in klubi iz Notranjske. Udeležili se bodo vseh prireditev v občinskem in medobčinskem merilu. Sodelovali bodo na skakalni turneji Primorska—Notranjska.

Program je precej obširen in smo prepričani, da bo izveden. Tako marljivemu klubu je nujno posvetiti vso pozornost, ker le tako bo lahko napredoval in iz leta v leto dosegal boljše uspehe. (S. P.)

TRANSTURIST ŠKOFJA LOKA
Poslovalnica PIRAN
Tartinijev trg 14 — telefon 73-639
prireja
od 12. do 26. decembra 1967
IZLETE
na ameriško drsalno revijo
HOLIDAY ON ICE 1967
v dvorani Tivoli v Ljubljani.

Med 80 drsalci nastopajo olimpijska zmagovalka in trikratna svetovna prvakinja SJOUKJE DIJKSTRA, štirikratna svetovna prvaka EVA ROMANOVA in PAVEL ROMAN ter drugi prvaki v umetnostnem drsanju v nad tisoč živobarvnih kostumih.

VSE INFORMACIJE in PRIJAVE v poslovalnici Transturista Piran vsak dan od 8. do 13. in od 16. do 19. ure.

NE POZABITE: TRANSTURIST ŠKOFJA LOKA, poslovalnica Piran, Tartinijev trg 14, telefon 73-639.

MOBILIFICIO MUGGESANO
Milje (Trst), ul. G. Tonello 5, tel. 98092
Nasproti avtobusne postaje
Velika izbira artiklov za otroke po primernih cenah: posteljice, otroški vozički za sprehod, stajice za otroke itd.
Ugodne cene! Obiščite nas!

Upravni odbor Tovarne radijskih sprejemnikov ISKRA Sežana
razpisuje
naslednja prosta delovna mesta:
1. več orodjarjev
2. več strojnih ključavničarjev
3. več konstruktorjev orodij
4. vodjo mehanskih delavnic

Pogoji: pod točko 1, 2, 3, 4: ustrezna šola ter odslužen vojaški rok, pod točko 4: da je VKV delavec strojne stroke z večletno prakso.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Osebni dohodki po dogovoru. Pismene prijave naj kandidati pošljejo na naslov:
Tovarna radijskih sprejemnikov Sežana — splošni sektor

Trgovsko podjetje
»MANUFAKTURA« Nova Gorica
Komisija za kadre
razpisuje naslednja prosta delovna mesta za »Modni dom« v Novi Gorici:

— **vodjo krojaške delavnice in popravljalnice**
Pogoji: visokokvalificiran krojač moških in ženskih oblek, 5 let prakse, od tega 3 leta na vodilnem delovnem mestu ali kvalificiran krojač moških in ženskih oblek, 7 let prakse, od tega 3 leta na vodilnem delovnem mestu; poskusno delo 2 meseca

— **samostojnega krojača**
Pogoj: kvalificiran krojač moških in ženskih oblek, 7 let prakse, od tega 3 leta na vodilnem delovnem mestu; poskusno delo 2 meseca

Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanja ni. Razpis velja 30 dni po objavi. Prijave z dokazili o strokovnosti in praksi pošljite na naslov:
Trgovsko podjetje »Manufaktura«, Nova Gorica, Erjavčeva 24

OBRTNIKI!
LESNE IN KOVINSKE STROKE!

ZA VAŠ NAKUP:
- **SPAJALNIKOV**
- **KOMPRESORJEV**
- **SVEDROV**
- **SEKAČEV ZA LES IN KOVINE IN**
- **VSEH ORODNIH STROJEV ZA OBDELAVO LESA IN KOVIN**

V VELIKI IZBIRI IN PO NAJNIŽJIH CENAH V TRSTU!
Z ZAUPANJEM SE OBRNITE NA

TECNOFERRAMENTA
ul. Flavia 7 (ob občinskem stadionu)

Komisija za delovna razmerja
Splošne vodne skupnosti »SOČA«
NOVA GORICA
razpisuje
za gradbišča na območju SVS prosti delovni mesti

— dveh delovodij

Pogoji za sprejem:
delovodska šola za nizke gradnje ali kvalificiran delavec s 3 do 5-letno prakso na samostojnem vodstvu nizkih gradenj

Ponudbe z opisom pošljite na upravo SVS, Tumova 1, Nova Gorica, p. p. 18.

Razpis velja do 15. novembra 1967.

ZAVOD ZA POSPEŠEVANJE TURIZMA PIRAN
razpisuje
za samostojno poslovno enoto IGRALNICA CASINO PORTOROŽ
delovno mesto
direktorja Igralnice-Casino, Portorož

Poleg splošnih pogojev so potrebni še naslednji pogoji:
— visoka strokovna izobrazba in pet let prakse v finančnodeviznih poslih ali v igralnicah
— višja strokovna izobrazba in deset let prakse v finančnodeviznih poslih ali v igralnicah
— delavec iz vrst delovne skupnosti, ki ima petnajst let prakse v finančnodeviznih poslih ali igralnicah in se posebno odlikuje po svojih organizacijskih in strokovnih sposobnostih

Zahteva se aktivno znanje italijanščine in vsaj pasivno znanje enega svetovnega jezika.
Interesenti naj dostavijo ponudbe z dokumentacijo za vpis v register, dokazila o izobrazbi in obširen življenjepis do 15. XI. 1967 na naslov: ZAVOD ZA POSPEŠEVANJE TURIZMA PIRAN, p. p. 19

Slovenska odbojkarska liga

Do konca letošnjega odbojkarskega prvenstva za člane nas ločita še dve koli, stvari pa so se tako zapletle, da bo končni plasma znan res šele po zadnjem kolu. Dejstvo je le, da so si Jesenice zagotovile tretje mesto. Novo mesto pa zadnje. Od primorskih predstavnikov si je Kanal že zagotovil obstoj v ligi najboljših slovenskih odbojkarskih ekip, Izola pa še ne zaradi neprijetnih presenečenj, ki jih je pripravila »Sava« iz Črnuč, ki je med tednom premagala vodilno Ljubljano s 3:0 in tako prišla do dveh nepredvidenih točk. Drugo presenečenje pa je pripravila »Sava« z nedeljskim porazom proti Mežici, s čimer je tudi ta prišla do dveh točk in ujela Izolo.

Nedeljska tekma med Izolo in »Savo« pa bo že odločilna za Izolo, ki pričakuje na domačih tleh in pred domačo publiko zmago, ki bi ji zagotovila obstoj v I. republiški ligi ne glede na izide ostalih srečanj, ker imata Mežica in »Triglav« iz Kranja že po eno zgubljeno tekmo več in mnogo slabšo razliko v setih kot Izola.

Nedeljski rezultati: Novo mesto : Maribor 1:3 (13:15, 15:12, 10:15, 8:15), Jesenice : Kanal 3:1 (17:15, 15:10, 8:15, 15:11), »Triglav« Kranj : Ljubljana 1:3 (4:15, 12:15, 15:12, 5:15), »Sava« Črnuče : Mežica 0:3 (8:15, 13:15, 14:16). Med tednom je bila odigrana zaostala tekma med »Savo« in Ljubljano, ki se je končala z zmago Save s 3:0 (15:13, 15:11, 16:14). Tekma »Branik« : Izola pa je bila odigrana že prej, zmagal je Branik s 3:2.

LESTVICA:

Ljubljana	16	14	2	42:14	30
»Branik«	16	14	2	42:18	30
Jesenice	16	12	4	39:21	28
Maribor	16	9	7	34:33	25
KANAL	16	8	8	28:33	24
»Sava«	16	7	9	29:33	23
Mežica	17	6	11	30:39	23
IZOLA	16	6	10	32:34	22
»Triglav«	15	4	11	19:37	19
Novo mesto	16	0	16	15:48	16

Pari v nedeljo ob 10. uri: Novo mesto : Triglav, Maribor : Branik, Izola : Sava, Mežica : Jesenice, Kanal : Ljubljana.

Pari zadnjega kola: Triglav : Kanal, Ljubljana : Mežica, Jesenice : Izola, Sava : Maribor in Branik : Novo mesto.

V ndeljo se bosta oba primorska predstavnika poslovila od svojih gledalcev z izredno zanimivima srečanjema. Kanal lahko prekriža račune vodilni Ljubljani, Izola pa bi z nedeljsko zmago izplula iz nevarnih vod in se celo zasidrala na sredini lestvice, ker je razlika med četrto plasirano ekipo in predzadnjo ekipo res minimalna. db

Uresničena dolgoletna želja

V nedeljo je bila v Tolminu slovesna otvoritev novega nogometnega igrišča. Slovesnosti so prisostvovali številni športni in drugi ugledni funkcionarji, pa tudi veliko število gledalcev.

Predsednik TVD Partizan Tolmin, tovariš Taljat, se je uvodoma opravičil, ker se je izgradnja tega objekta zavlekla zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Istočasno se je v imenu društva zahvalil vsem, ki so pripomogli k izgradnji tega prepotrebnega športnega objekta. Zatem je spregovoril predsednik občinske skupščine Tolmin Franc Skok, ki je pozdravil to akcijo, nadalje pa poudaril, da bi s finančno pomočjo delovnih kolektivov in z delovno pomočjo šolske mladine dokončno dogradili še atletsko stezo, ki je nedvomno tudi nujno potrebna. Predsednik občinske skupščine je nato pretrgal trak in s tem predal igrišče svojemu namenu.

Otvoritev nogometnega igrišča pomeni hkrati izpolnitev dolgoletne želje športnikov in športnih delavcev v Tolminu. Na novem igrišču bodo odigrali nogometaši vse prvenstvene in druge tekme, vsi treningi pa bodo še nadalje na starem igrišču.

S. Štih

Na Lokvah ustanovili smučarski klub

Minulo soboto je bil na Lokvah ustanovni občni zbor SK »Lokve«. Pobudo za to je dala Občinska zveza za telesno kulturo Nova Gorica. Z ustanovitvijo smučarskega kluba naj bi poživili predvsem tekmovalno smučanje v tem zimsko športnem središču. Znano je namreč, da je na Lokvah vrsta mladih smučarjev, od katerih lahko veliko pričakujemo. Zavedati se moramo, da če bomo tem mladim fantom, kot so Skok, Kogoj, Kolenc, Cej in drugi nudili vsaj najnujšo opremo in pa predvsem moralno oporo, potem lahko že jutri od njih pričakujemo tistih rezultatov, ki jih bodo glede na svojo sposobnost tudi dosegli.

Pod predsedstvom tovariša Viljema Krivca — nekdaj znanega primorskega skakalca — si je odbor novega kluba že sestavil vrsto nalog. Med drugim bodo uredili tudi 25-metrsko skakalnico, ko pa bo zapadel sneg, bodo začeli z redno vadbo.

Načrti lokvarskih smučarjev niso majhni. Klub temu pa moramo fantom zaupati in prepričani smo lahko, da nas že v letošnji sezoni ne bodo razočarali.

Rajmund Kolenc

Nepričakovan uspeh Prvačine

V nedeljo je bilo ob Zbiljskem jezeru pri Medvodah prvo republiško prvenstvo v orientacijsko-patruljnem teku v organizaciji zveze za telesno vzgojo »Partizan« Slovenije. Izkazalo se je, da je ta privlačna oblika tekmovanja naletela pri društvih na ugodna tla, saj se je organizatorju javilo na start kar 38 ekip v vseh konkurencah. Številčno je bila konkurenca največja pri mladincih (24 ekip). Tekmovalna trojka TVD »Partizan« Prvačina (Černe, Bavcon, Furlan) se je na tem tekmovanju s kompasom in geografsko karto najbolje odrezala, saj je prišla na cilj pred drugo plasirano ekipo iz Kranja za več kot 4 minute. Mladincem Prvačine lahko za ta uspeh samo čestitamo.

-he

Atletski troboj v Novi Gorici

Med tednom je bilo v Novi Gorici zanimivo atletsko tekmovanje v atletskem troboju (krogla, vis, 100 m), na katerem se je zbralo okoli 70 mladih atletov. Doseženi so bili nekateri zelo dobri rezultati, najbolj pa so se izkazali med moškimi Hönn in med dekleti sestri De Lorenzi.

Rezultati: Moški: 1. Hönn 1330, 2. Poberaj 1171, 3. Gabrijelčič (vsi gimnazija) 1147. Ženske: 1. De Lorenzi K. 1734, 2 De Lorenzi N. (obe gimnazija) 1647, 3. Benko (ZSŠ) 1622 točk.

HVALEVREDNA POBUDA

Uredimo kopališče v Žusterni!

Na pobudo vodstvo hotela Triglav in koprske kreditne banke je bil v sredo pri predsedniku občinske skupščine posvet s strokovnjaki o dokončni ureditvi kopališča in bazena v Žusterni. Dosedanji bazen, ki dejansko ne zasluži tega imena, je bolj podoben umazani mlakuži in se ga vsi izogibajo, zlasti pa inozemski turisti. Zato je nujno, da bi bazen in kopališče do prihodnje sezone uredili tako, da nam ne bosta delala sramote. Direktor hotela Triglav prosi občinsko skupščino, da pomaga rešiti to vprašanje, ki je za mesto in za razvoj turizma pereče in izredne važnosti.

Na posvetu so vsi podprli pobudo in izrazili željo, da bi zgradili v Žusterni take kopališke objekte, ki bodo na voljo ne samo domačemu prebivalstvu in turistom, marveč tudi športnikom in športnim prireditvam. Lokacija v Žusterni je primerna. Ker je sedanji bazen zgrajen za silo, nedokončan in pravzaprav neuporaben, se poraja vprašanje, kako ga preurediti, da bo služil svojemu namenu in da bodo stroški čim manjši.

Kreditna banka je pripravljena dokončanje kopališča kreditirati, vendar bi rada slišala prej mnenje strokovnjakov, koliko bi sanacija stala. Vsekakor se ne more spuščati v drage objekte. Strokovnjaki so predlagali nekaj variant, toda niso mogli navesti, koliko denarja bi bilo potrebno. Za to je potrebna posebna študija. Predvsem pa je potrebno na samem mestu pogledati, kaj bi od sedanjih objektov obdržali, kako bi bilo potrebno dopolniti že uporabne objekte in dograditi nove, da bi ustrezali vsem potrebam.

Na posvetu so razpravljali tudi o ureditvi obale od Žusterne proti Izoli, ki jo kopalci v sezoni zelo obiskujejo. Ob samem morju pa ni nobenih tušev, nobenih dostopov v morje. Bazen namreč, tudi ko bo dokončan, ne bo mogel sprejeti tolike množice kopalcev. Strokovnjaki občine in Invest biroja so obljubili, da bodo do prihodnjega tedna izdelali načrte in jih predložili na prihodnjem sestanku. RZ

PET MINUT Z MILANOM PODGORNIKOM, MLADIM KOLESARJEM IZ USTJA PRI AJDOVŠČINI

»Želim med najboljše!«

Ko je švignil skozi cilj v Vipavskem Križu daleč pred ostalimi Miro Podgornik, 17-letni de-

lavec v SGP Primorje iz Ajdovščine, ni bil izčrpan, kot so ponavadi kolesarji, ki prvi pridejo na cilj. Ni mogel skriti veselja zaradi doseženega uspeha — prvo mesto na cestni dirki za mladince občine Ajdovščina, v konkurenci 15 mladincev. Rad se je odzval razgovoru.

— Uspešno si zmagal. Komu se imaš zahvaliti za uspeh?

— svoji vztrajni vožnji od junija letos, ko sem postal član mladih kolesarskega kluba Primorje. Pred tem sem se vozil s svojim kolesom, toda nisem redno treniral. Zdaj delam pod strokovnim vodstvom trenerja Alojza Bajca. Dvakrat tedensko po 100 kilometrov. Zdaj pa bom podvojil kilometražo.

— Naj to pomeni, da si želiš še novih, boljših rezultatov?

— Vsekakor. Kolesarski strokovnjaki trdijo, da imam talent in da v tej disciplini lahko še veliko dosežem. In to mi daje voljo za vztrajno delo. Želim tekmovati z najboljšimi slovenskimi kolesarji, oziroma želim postati član Odreda.

— Za dosego teh želja je potrebno mnogo odrekanj, mnogo napora in mnogo živcev . . .

— Vem, toda vse to je podrejeno temu cilju in željam. Prepričan sem, da bom vse težave prebrodil in dosegel cilj, kot sem dosegel tega (in pokazal je na belo črto v Vipavskem Križu) . . .

Ob koncu razgovora smo želeli mlademu Podgorniku mnogo uspehov na poti k njegovemu življenjskemu cilju.

Ivan Šuéur

PRVENSTVENA NOGOMETNA TEKMA II. REPUBLIŠKE LIGE — ZAHOD

Tolmin : Kamnik 3 : 0

TOLMIN, oktobra — Novo igrišče na Brajdi. Gledalcev okrog 500. Vreme oblačno, igrišče dobro. Tekmo je sodil Grbec iz Kranja.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

TOLMIN: Djurić (Andjelković), Nikolić, Perinčič, Taljat, Ivančič, Zorzut, Rajković, Golob, Kuzmin (Rot), Manfreda, Gruntar.

KAMNIK: Koželj, Pelikon, Rutar, Letonja, Kos I, Kos II, Torkar, Medmeš, Majdič, Mali, Slapničar.

Po slovesni otvoritvi novega nogometnega igrišča sta se v prvenstveni tekmi pomerili moštvi Tolmina in Kamnika. Že sam začetek tekme je dal slutiti, da bodo domači nogometaši pred številnimi gledalci, ki so se zbrali že na slovesni otvoritvi igrišča, prikazali dobro in učinkovito igro.

In niso se zmotili. Domačini so že v začetku krenili v napad in prihajali pred vrata gostov. Iz te akcije je bil že v 2. minuti dosežen prvi gol preko Kuzmina. Samo tri minute kasneje je Gruntar po lepi kombinaciji povišal rezultat na 2:0. V 20. minuti je srednji krilec gostov dosegel avtogol, s tem pa je bila tudi tekma odločena. Gostje so v drugem delu igre vložili vse svoje moči, da bi zmanjšali rezultat, bili so celo boljše moštvo, vendar te prednosti niso izkoristili. Tu gre zahvala predvsem vratarju in domači obrambi, ki je bila vedno na mestu.

Zmaga nogometašev Tolmina je povsem zaslužena. Osvojili so tako dve dragoceni točki in se pomaknili za eno mesto više na prvenstveni lestvici.

V nedeljo gostujejo v Novem mestu, kjer se bodo pomerili s tamkajšnjimi nogometaši.

S. Štih

VV. FF. Trst : Izola 2 : 3

V torek je bilo v Trstu povratno srečanje odbojkarjev — domačih gasilcev in TVD Partizana iz Izole. Po dve uri in pol trajajoči tekmi so ponovno slavili zmago gostje z rezultatom 3:2 (16:14, 11:15, 15:10, 14:16, 15:12). Klub izredno borbeni in zanimivi tekmi bi lahko Izolčani zmagali s 3:1, če bi v četrti set vložili malo več truda.

VV. FF. TRST: Cipolla, Venturi, Dragan, Zatich, Pavlica, Rasman, Ledda in Bosich.

IZOLA: Kržišnik, Stubelj, Gašperšič, Jakomin, Flego, Udovič in Tomažič.

Izolčani so nastopili brez dveh standardnih igralcev Torkarja in Klepača, zaradi česar sta bili obe ekipi bolj izenačeni, tekma pa zanimivejša. Srečanje je privabilo preko 200 gledalcev, ki so živahno bodrili obe moštvi.

V prvem setu so po štirih menjavah servisa Izolčani povedli s 5:0, pri nadaljnjih devetih menjavah servisa pa so ostali skoraj praznih rok in so osvojili le tri točke, zaradi česar so domačini kmalu povedli na 10:7. Tu pa se je tudi njim ustavilo in iz sedmih servisov niso iztržili niti ene točke, Izolčani so ponovno povedli na 12:10, nakar so domačini osvojili štiri točke zaporedoma in po dveh neizkoriščenih set žogah izgubili s 14:16.

V drugem setu dolgo nihče ni mogel do prve točke, nakar se je »odprlo« odbojkarjem VV. FF., ki so prišli v vodstvo 9:1 in 13:6. Razlika je bila prevelika, da bi Izolčani lahko dosegli kaj več kot so in so izgubili set z 11:15.

Podobno vodstvo, kot gasilci v drugem setu so dosegli Izolčani v tretjem, saj so vodili že s 10:1. Po borih treh menjavah pa je uspelo domačinom izenačiti na 10:10, pozneje pa so prišli le še enkrat do servisa, ki ga niso izkoristili in set izgubili z 10:15.

V četrtem setu so gasilci močno povedli (7:0) in vse je kazalo, da imajo zmago že v žepu. So sedemnajstih menjavah servisa je uspelo Izolčanom izenačiti pri stanju 13:13. V dramatičnem finišu pa so zmagali gasilci s 16:14.

V zadnjem, odločilnem setu je bila igra popolnoma izenačena do stanja 8:8, nakar so domačini prišli v vodstvo 12:9. To pa je bil tudi njihov najvišji rezultat, saj pozneje niso osvojili nobene točke več in so Izolčani zmagali s 15:12.

Tekma je bila izredno dinamična in borbena. Izolčani pa so zasluženo slavili zmago predvsem po zaslugi močnejših tolkačev in boljših blokov.

Po končani tekmi sta se oba nasprotnika domenila za ponovno srečanje v miljski telovadnici 7. novembra zvečer. db

Republiško prvenstvo odbojkaric

V nedeljo je bil v Mariboru predzadnji letošnji turnir članic za letošnje republiško prvenstvo v odbojki. Tekmovanja ne potekajo tako disciplinirano, kot so lani, zaradi česar imajo različne ekipe različno število odigranih tekem.

V Mariboru so bili doseženi naslednji rezultati: Branik: Jesenice 3:0, Jesenice : Sever 3:2, Clje : Brestanica 3:0, Maribor : Sever 3:0, Maribor : Brestanica 3:0 in Maribor : Jesenice 3:0. Kamnik in Izola se turnirja nista udeležila zaradi medsebojnega dogovora, da bosta določeno tekmo odigrala na zadnjem turnirju. Nerešeno vprašanje pa je še registracija tekme Celje : Izola, ker Celje ni dalo soglasja za preložitev tekme.

Kakor na prejšnjih turnirjih, tako tudi na tem ni bilo izredno zanimivih tekem, ker je kvaliteta ženske odbojke v Sloveniji zadnja leta izredno padla.

LESTVICA:

Celje	14	13	1	41:9	27
Maribor	14	12	2	40:13	26
Jesenice	14	7	7	27:30	21
Izola	12	7	5	25:21	19
Brestanica	14	5	9	22:31	19
»Branik«	13	5	8	23:26	18
Kamnik	13	5	8	21:29	18
»Sever«	14	0	14	5:42	13
Ljubljana	10	5	5	16:17	11

Zadnji turnir bo predvidoma v Izoli, kjer pa prav tako ni pričakovati udeležbo vseh ekip, predvsem zaradi stroškov, ker je večina ženskih ekip skoraj brez denarja, katerega pomanjkanje se odraža v množičnosti in kvaliteti ženske odbojke — oboje je občutno padlo. db

Dobravlje : Jadran 12:19

Ekipa Dobravelj je imela od vseh najbolj neugoden žreb. V prvih kolih je imela za nasprotnike same težke ekipe in mora biti z izkupičkom dveh točk več kot zadovoljna. V nedeljo so gostili Jadran iz Kozine. Pred 100 gledalci je sodil Leban iz Ajdovščine.

V prvem delu je bilo srečanje precej izenačeno. Moštvi sta na spolzkem terenu težko obvladovali žogo in prav zato je bilo polno napak na obeh straneh.

Vnadaljevanju pa so gostje, čeprav oslabljeni, ker se je skupini igralcev polomil avto, zaigrali mnogo bolje in zasluženo zmagali.

PO TREH KOLIH V PRIMORSKI NOGOMETNI LIGI

Tudi Rudar odstopil

Za nami so tri kola v primorski nogometni ligi in že lahko pridemo do nekaterih ugotovitev. Vsekakor najžalostnejša, da sta tako rekoč na samem začetku tega najprivlačnejšega primorskega nogometnega tekmovanja odstopili kar dve enajsterici. Že po prvem kolu so se tekmovanju odrekli igralci Pivke, v teh dneh pa je enaka vest prišla iz Idrije, kjer so po dolgih letih z velikimi težavami pripravili nogometno moštvo, ki pa je že po dveh kolih odstopilo od nadaljnjega tekmovanja.

Ne bi se spuščali v polemike. Naš namen ni niti iskati vzrokov za takšno stanje v primorskem nogometu. Pri vsem je nekaj jasno. S stvarjo ni povsem v redu in pred odgovornimi — tu predvsem mislimo na obe primorski nogometni podzvezi — stoji nič kaj prijetna naloga. Razvozljati je namreč treba probleme, ki tekmovanju v primorski nogometni ligi ničkaj ne koristijo. No in v kolikor se stvari ne izboljšajo se kaj lahko zgodi, da bomo v primorski ligi v medsebojnih spopadih gledali še manj moštev kot jih nastopa sedaj. Šest ekip je namreč za tekmovanje takšnega obsega ki je še pred leti uživalo velik ugled — zares zelo malo.

O samem tekmovanju na kratko samo tole: Vse kaže, da se bo Primorje in Salonit potegovalo za najvišje mesto. Zelo zanimiva pa bo borba za ostala mesta med Adrijo, Ilirijo, Vipavo in Hrvatini.

Rezultati zadnjega kola: Primorje proti Salonit 2:2 in Ili ija : Vipava 3:3. Jutri se bodo pomerili: Salonit : Ilirija in Adrija : Primorje

Lestvica:

Primorje	3	2	1	0	12:2 5
Salonit	2	1	1	0	8:3 3
Adrija	1	1	0	0	3:2 2
Ilirija	2	0	1	1	3:6 1
Vipava	2	0	1	1	3:10 1
Hrvatini	2	0	0	2	3:9 0

Tradicionalno srečanje

Kot vsako leto, so se tudi tokrat pomerili v športu gojenci doma DMTG iz Ljubljane in DSC iz Nove Gorice. To je namreč že četrto tradicionalno srečanje med tema dvema domoma, ki sta v zelo dobrih medsebojnih odnosih.

Letošnja novost teh srečanj je v tem, da sta se predstavnika obeh domov dogovorila za prehodni pokal, ki preide v trajno last tistega, ki ga trikrat zaporedoma osvoji.

Vsa tekmovanja so bila na sporedu v soboto. Gojenci so se pomerili v šestih, gojenke pa le v štirih disciplinah.

Najprej je bilo na vrsti streljanje, kjer so gojenci DSC prepričljivo zmagali s 141 krogi prednosti, gojenke pa s 100 krogi. Pri moških je bil najboljši Repek z 81, pri dekletih pa Valenčičeva s 64 krogi.

Istočasno je bilo na sporedu tekmovanje v šahu, kjer so bili gojenci DSC manj uspešni in morali tako v moški kot v ženski konkurenci prepustiti dve dragoceni točki Ljubljančanom.

Zadnja panoga v dopoldanskem tekmovanju je bila košarka, v katero so Novogoričani polagali največ nade. To se jim je tudi posrečilo, saj v nasprotniku niso imeli enakovrednega tekmeca. Najuspešnejši je bil Lorenzetti, ki je dosegel 20 pik in s tem zagotovil zmago. Tekma se je končala z rezultatom 40:52 v korist gostom.

Popoldne je bila rokometna tekma, ki je bila mnogo bolj dinamična, kot bi se dalo sklepati iz rezultata. Najboljši je bil Čoha, ki je kar petkrat matiral drugače izvrstnega vratarja Ljubljančanov Bašo. Tudi dekleta iz Nove Gorice so zasluženo osvojile točko (3:1).

Na istem igrišču je bila torej za tem tekma v malem nogometu, kjer so gostje zmagali z rezultatom 3:0. V ekipi zmagovalcev je posebno treba pohvaliti trikratnega strelca Korparja ter vratarja Mlakarja.

Z namiznim tenisom se je končalo to meddomsko športno srečanje. Tu so bili zopet uspešnejši domačini, tako v moški kot v ženski konkurenci (moški 4:2, ženske 2:1).

Tekmovanju je sledil ples z razdelitvijo diplom za dosežena mesta ter predajo prehodnega pokala, ki je prvič odpotoval v Novo Gorico, ki je zmagala z rezultatom 6:4.

V nedeljo dopoldne so organizirali športnikom izlet v rojstni kraj Josipa Jurčiča, z ogledom njegovega muzeja, izvira reke Krke in Krške jame. (REMI)

Nezaslužen poraz Novogoričanov

V nedeljo so Novogoričani gostovali v Celju in se s prvenstvenega boja v okviru slovenske nogometne lige vrnili domov praznih rok, poraženi z rezultatom 1:0. Kljub temu, da so tokrat igrali na tujem proti sorazmerno težkemu nasprotniku, so s svojo igro presenetili. Zopet so se ponovile že stare hibe in Novogoričani niso znali zaključiti nekaterih lepih akcij, ki bi jim lahko nedvomno prinesle spremembo rezultata.

Domačinom je pripadel začetek. Že v prvih minutah so nevarno napadli Vukova vrata. K sreči pa so njihovi napadalci vse preveč kombinirali in s tem pomagali Novogoričanom. Ko je enajsterica Nove Gorice počasi uredila svoje vrste, so Celjani v 25. minuti igre nenadoma dosegli edini gol na nedeljskem srečanju in s tem tudi zmago. Novogoričani so bili v preostalem delu igre povsem enakovreden nasprotnik, na trenutke pa so bili celo boljši in bi po mnenju očividcev v Celju zaslužili vsaj neodločen rezultat.

Novogoričani so nastopili v postavi: Vuk, Humar I., Krajnik, Maurič, Fon, Lincinder, Marušič, Šušmelj, Vranješ, Furlan (Humar II) in Cigoj.

Jutri gostuje v Novi Gorici moštvo ljubljanske Svobode, ki je trenutno predzadnje na prvenstveni lestvici.

a.-

ŠŠD »Danilo Brezigar« v Novi Gorici

Šolsko športno društvo na novogoriški gimnaziji je imelo nedavno tega redni letni občni zbor. Med drugim so se domenili, da se bo društvo imenovalo »Danilo Brezigar«, s čemer naj bi se športniki novogoriške gimnazije oddolžili nekdanjemu članu tega zavoda, znanemu slovenskemu nogometašu — Danilu Brezigarju — ki je lansko leto umrl sredi polnega dela. Pod novim imenom so že začeli z rednimi treningi atleti in igralke košarke. Tudi prva srečanja dajejo upati, da bo ta športni kolektiv zaživel, tako kot je želeti. Rokometno srečanje je moška ekipa gimnazije izgubila z ISPI z rezultatom 14:16, dekleta pa so v košarki premagale svoje sovrstnice iz Tolmina z rezultatom 25:12.

PO PRESENETLJIVI ZMAGI IZOLE NAD TOPOLOM

Jadran prevzel vodstvo

(Primorska conska rokometna liga)

Po enotedenskem premoru je bilo v nedeljo na sporedu IV. kolo primorske conske rokometne lige. Bilo je več pomembnih srečanj in med drugim veliko presenečenje v Izoli. Domačini so imeli do sedaj pomembnejše vloge, v letošnjem prvenstvu pa so začeli kot prerojeni in so še edini, ki še niso zgubili nobene točke, vendar so odigrali eno tekmo manj.

Tudi v ostalih srečanjih je prišlo do manjših presenečenj. Nihče ni pričakoval tako izdatne zmage Kopra.

Izola : Topol 14:11

Na igrišču v Izoli je prišlo v nedeljo do največjega presenečenja dosedanjega dela prvenstva. Okrog 200 gledalcev je navdušeno pozdravilo zmago domačinov nad vodečo ekipo. Sodil je dobro Slanc.

Domačini so letos pripravili že dve presenečenji. Najprej so premagali v gosteh Gorico, zdaj pa še doma favorizirano ekipo Topola. Igra sama ni bila na višini, je pa bila zelo dramatična in polna neprestanih obratov. Zmaga domačinov je povsem zasužena.

Jadran	4	3	1	0	106:72 7
Topol	4	3	0	1	79:55 6
Partizan	3	3	0	0	64:39 6
Vipavec	4	2	1	1	61:66 5
Koper	3	2	0	1	71:58 4
Dobravlje	4	1	0	3	40:52 2
Nova Gorica	3	0	0	3	42:53 0
Nanos	2	0	0	2	37:65 0
Rudar	3	0	0	3	51:91 0

Koper : Vipavec 27:13

V derbi srečanju 4. kola PCRL sta se v Kopru pomerili ekipi domačega Kopra in Vipavca iz Vipave. Pred 200 gledalci je sodil Zemljak iz Ajdovščine. Vipavec ni uspel pripraviti nikakršnega presenečenja. Domačini so bili neprimerno boljši in so zasluženo osvojili obe točki. Igra je bila lepa in zanimiva, za kar gre zasluga obema ekipama. Posebno domačini so igrali dobro. S hitrimi napadi so popolnoma demoralizirali goste in tako dosegli nepričakovano visoko zmago.

Jesenice : Kanal 3:1

Jesenice: igrišče pod Mežakljo, gledalcev okrog 250, sodnik Šinkovec iz Ljubljane. Rezultat: 3:1 (17:15, 15:10, 8:15,15:11).

JESENICE: Krevselj, Bajc, Potočnik, Resner, Bogataj, Berger, Kavčič, Rožman, Eržen, Šmitek.

KANAL: Jerončič, Bukovec, Berdon, Zefran, Kolenc, Gabrijelčič, Bavdaž.

Nihče v Kanalu ni pričakoval, da bi Kanalci na Jesenicah zmagali. Zato jih poraz z renomiranim nasprotnikom ni prizadel. Zelo homogeno moštvo Jesenic si pač ne dovoli spodrsljajev, posebno ne doma. Kljub vsemu je Kanal v prvem setu presenetil in povedel z 10:2, toda to ni bilo dovolj za zmago v prvem setu. Lep in razburljiv je bil posebno tretji set, ki so ga gostje odločili v svojo korist.

Kanal se je na tej tekmi pokazal dostojen partner in enakovreden tekmec stalnim rivalom, pa čeprav doživlja letos precejšnjo krizo. V nedeljo gostuje v Kanalu Ljubljana.

LESTVICA:

Ljubljana	16	14	2	42:14	28
Branik — H.	16	14	2	42:18	28
Jesenice	16	12	4	39:21	24
Maribor	16	9	7	34:33	18
Kanal	16	8	8	28:33	16
Sava	16	7	9	29:33	14
Izola	16	6	10	32:34	12
Mežica	17	6	11	30:39	12
Triglav	15	4	11	19:37	8
Novo mesto	16	0	16	15:48	0

Pari prihodnjega kola: Novo mesto : Triglav, Maribor : Branik, Izola : Sava, Kanal : Ljubljana.

Prijateljska tekma

Med tednom sta se v prijateljski rokometni tekmi srečali moštvi Rudarrja iz Idrije in rokometaši ETA iz Cerknega. Tekma ni zadovoljila številnih gledalcev. Tudi sodnik je sodil slabo in je oškodoval obe moštvi.

Za Idrijčane je bil to dober trening pred nedeljskim nastopom v prvenstvenem srečanju v Postojni z RK Nanosom iz Postojne. Igralci Cerkna so srečanje izkoristili za preizkus svojih moči, torej sta obe moštvi prišli na svoj račun. Zmagali so Idrijčani z rezultatom 23:16, čeprav so v tekmo vključili več mladih igralcev.

Če bi igralci Cerkna več trenirali in se bolje uigrali, bi lahko nastopali v primorski ligi in na to bodo morali odgovorni v občinski zvezi za telesno kulturo resno misliti in v prihodnji sezoni omogočiti igralcem ETA iz Cerknega nastop v tej ligi.

(S. P.)

IZREDNA SEJA AJDOVSKIH NOGOMETAŠEV

Nadaljevanje z mladimi močmi

Stanje, ki vlada v ajdovskem rokometnem klubu, postaja zadnje čase nevzdržno. Poročila z vseh tekem so polna opazk na račun nedisciplinirane in medsebojnih prerekanj. Prav to je bil glavni vzrok, da se skliče izredna seja, na kateri naj bi te probleme uredili.

V prisotnosti skoraj vseh rokometašev starejše in mlajše generacije so sprejeli sklep, da nadaljujejo s tekmovanjem in sicer z mlajšimi močmi razen dveh starejših igralcev, ki bosta še nastopala. Sklep se je pokazal kot zelo koristen, čeprav bo ekipa s tem močno oslabljena. Že v nedeljo so mladi rokometaši presenetili, saj so z vodečo ekipo Ormoža zaigrali zelo dobro in zgubili srečanje le z rezultatom 15:9 (7:5).

(J. Leban)

DERBI TEKMA PRIMORSKE NOGOMETNE LIGE

V znamenju incidentov in grobosti

Primorje (Ajdovščina) : Salonit (Anhovo) 2:2

V nedeljo je bilo v Ajdovščini najvažnejše srečanje primorske nogometne lige med ekipama Primorja in anhovskega Salonita. Pred okrog 250 gledalci je sodil izredno slabo Boris Marušič iz Nove Gorice.

Domače Primorje je veljalo pred tekmo za favorita. Čeprav je nastopalo brez treh najboljših igralcev, ni nihče dvomil v uspeh. Na koncu pa se je izkazalo, da so gostje z borbeno in požrtvovalno igro zasluženo osvojili dragoceno točko. Srečanje je potekalo v znamenju grobe in surove igre, za kar nosi največ krivde sodnik, ki je z nerazumljivimi odločitvami oškodoval obe moštvi in nosi precejšnjo odgovornost, da se je srečanje povsem izrodilo. Proti koncu je prišlo celo do medsebojnih obračunavanj, pa tudi med tekmo je bilo več groženj, psovanja in podobnega, česar pa sodnik ni znal zatreti.

Tekmovalna komisija, ki določa sodnike, bi morala pred srečanjem določiti odločnejšega sodnika, ki bi znal zatreti vsak poskus nešportnega vedenja, pa bi ne prišlo do takih neljubih incidentov na igriščih.

(J. Leban)

KOPER — NOVA GORICA, 21. okt. 1967

Zanimive NOVICE

RAZGOVOR S POVELJNIKOM LADJE RENCOM BOLETOM

Kako so rešili »Ljutomer«

Motorna ladja »Ljutomer« last Splošne plovbe iz Pirana, se je pretekli teden vrnila na Reko, potem ko je na poti čez Atlantik, v bližini ekvatorja doživela hud požar. Z ognjem se je spopadla 46-članska posadka in njena hrabrost je ugnala ogenj. Toda s pogasitvijo požara še ni konec dramatičnega boja in plovbe, vse skupaj je trajalo 86 ur...

Pomorščaki menijo, da je požar na ladji, posebno v strojnici, ena najhujših nesreč, ki lahko zadenejo človeka na morju. Prav to se je zgodilo »Ljutomeru«, ki sodi med naše največje in najmlajše trgovske ladje. Daleč od vseh obal, z ognjem v 148 m dolgem trupu, z uničenimi sredstvi za zvezo, brez tuje pomoči je posadki uspelo, da je ohranila prisebnost, ukrotila ogenj ter rešila ladjo. Ljudje, 46 članov posadke in 6 potnikov, ladja in tovor, vse je bilo rešeno.

Več o tem nam je povedal poveljnik ladje Renco Bole.

— »Ljutomer« sodi med najnovejše ladje Splošne plovbe in med najsodobnejše ladje jugoslovanske trgovske mornarice. Ladja je zgrajena po predpisih mednarodne konvencije iz leta 1960 in ima zato najsodobnejše naprave za alarm in za gašenje požara.

— Kako pa je sploh lahko prišlo do požara?

— Vsa ladja ima sicer foto celice in sodobne naprave za gašenje, vendar v ta sistem ni priključena strojnica, ker so tam nenehno prisotni trije ljudje. Njihova dolžnost je med drugim tudi v tem, da takoj obvestijo o nevarnosti. To so tudi storili. Sicer pa, kdo tudi na kopnem z gotovostjo ve, kako pride do požara. Kar na lepem izbruhne!

— Kpe pa ste bili v tistem usodnem trenutku?

— Bilo je takole: tistega dne sem se zbudil precej zgodaj, okrog pol šestih. Moja navada je, da pogledam skozi okno in ugotovim, kakšno bo vreme in kaj se dogaja na palubi. Vse je bilo mirno, v redu in zato sem se vrnil v posteljo. Toda kmalu nato se mi je zazdelo, da se je motor ustavil. Takoj sem po zvočniku poklical prvega oficirja. Obvestil me je, da se iz ladjine notranjosti močno kadi in pripomnil, da tam verjetno gori. Nisem se prestrašil, čeprav vem, da lahko pomeni ogenj na ladji pravo katastrofo. Toda tak požar sem že doživel na ladji »Martin Krpan«, bil je pravi pekel.

— Ste obvestili posadko?

— Hotel sem vključiti alarmne naprave, pa niso več delale. Prav tako je tudi že odpovedal telefon. Zato smo vsi, kar nas je bilo tam okoli, stekli, da zbudimo vso posadko in tudi potnike.

— Ali ste v tisti prvi paniki pomislili na to, da bi zapustili ladjo?

— Ne. Najprej smo skušali ugotoviti, kaj je z ljudmi, ki so bili pri stroju in ali bo mogoče ogenj omejiti. Manjkala sta dva člana posadke. Toda kmalu sta se pojavila, vsa polita z nafto. Rešila sta se skozi zasilni izhod, vse drugo je bilo že v gostem dimu. Povedala sta, da je nastal ogenj pri elektrorazdelilni plošči, po kateri je štrcnila nafta in se zažgala. Kmalu se je iz notranjosti ladje začela širiti strašna vročina. Deli ladje so se kar stajali, železo se je krivilo. Verjetno bodo šele strokovnjaki lahko rekli, kaj je povzročilo tako visoko temperaturo. Seveda je pri tem vedno bolj rasla nevarnost, da se bo požar razširil po vsej ladji.

— Torej je bilo treba požar omejiti. Kako ste ukrepali?

— Naša prva naloga je bila pri tem, da preprečimo, da zrak vstopa v strojnico in tako širi ogenj. Zato smo oddelek hermetično zaprli. Zares je ogenj pojenjal, to je bil naš prvi uspeh. Takrat se je posebno hrabro izkazal strojnik Milan Zega. Nadel si je aparat s kisikom in se skozi ogenj in dim prebil do motorjev. Ugotovil je, da lahko začnemo uporabljati gasilne naprave. Zdaj se je začela večurna, težka borba z ognjem, vročino in dimom. Toda šlo je za življenja, šlo je za ladjo. Delali smo v zelo težkih razmerah, saj je bilo treba paziti, da smo spuščali v strojnico čim manj zraka. Že tako je pogorelo vse, kar je bilo mogoče: izolacije, guma, barva, skratka vse.

— Kakšno škodo pa je utrpela ladja?

— Najprej so jo ocenili na 40.000 dolarjev. Po končanem popravilu v Trstu pa bo ta škoda znašala 300.000 dolarjev.

— Ladjo so gradili v Pulju, popravljajo pa jo v Trstu. Kako to?

— Za to je več vzrokov. Vsekakor bo popravilo v Trstu hitrejše in cenejše, razen tega pa bi potrebovali precej delov, za katere bi morali plačati carino, če bi popravljali doma. Razen tega smo prihranili okrog milijon dolarjev, ker nam ni bila potrebna pomoč vlačilca, blago pa, ki smo ga peljali iz Buenos Airesa v Genovo, je ostalo nepoškodovano.

— Kateri trenutek vam je ostal pri tem hudem doživetju najbolj v spominu?

— Prihod v Dakar. Takoj vam bom povedal zakaj. Cela dva dneva in eno noč nismo mogli pristati. Nismo smeli spustiti sidra, luških remorkerjev in pilotov pa ni bilo, da bi nas popeljali v luko in sidrišče. Dakarske luške oblasti so nas namreč hotele prisiliti, da bi zaprosili za pomoč za reševanje ladij, ker so vedele, v kakšnem položaju smo. Do skrajnih meja so zavlačevali prihod luškega pilota. Šlo jim je pač za zaslužek. Toda zavedali smo se, da smo najhujše že prestali in nismo se hoteli vdati zdaj, ko smo vedeli, da smo že zmagali.

— Torej težav tudi v luki še ni bilo konec?

— Žal ne. Tam, pred dakarsko luko, smo doživljali precej dramatične trenutke. Prestali smo med drugim tudi polurni tornado, ki je besnel nad nami in okoli nas. Dajali smo znake, da smo v nevarnosti, pa se za to ni nihče zmenil. Pozneje, ko se je vse že umirilo in ko so ladje plule iz luke, smo jim dajali znamenja, naj nam odstopijo pilota. Nič ni pomagalo. Med temi ladjami je bila tudi »Trebinje«. Predajali smo jim sporočilo, pa so odgovorili, da nas ne razumejo. Bili smo zadnja jugoslovanska ladja, ki je videla »Trebinje« pred njeno zlo usodo. Končno smo dobili zvezo z našo ladjo »Plod« s Korčule in njena posadka je prva obvestila Splošno plovbo o naši usodi in situaciji, v kateri se nahajamo...

Poveljnik Renco Bole je končal svojo pripoved. Ko je ladja prislonila svoj orjaški trup ob reški pomol, ni nihče slutil, da v svojem črno belem trupu skriva pravo pogorišče.

Renco Bole je rojen sicer v Senožečah, toda živi v Piranu. Star je 31 let in je končal višjo pomorsko šolo na Reki. (Z)

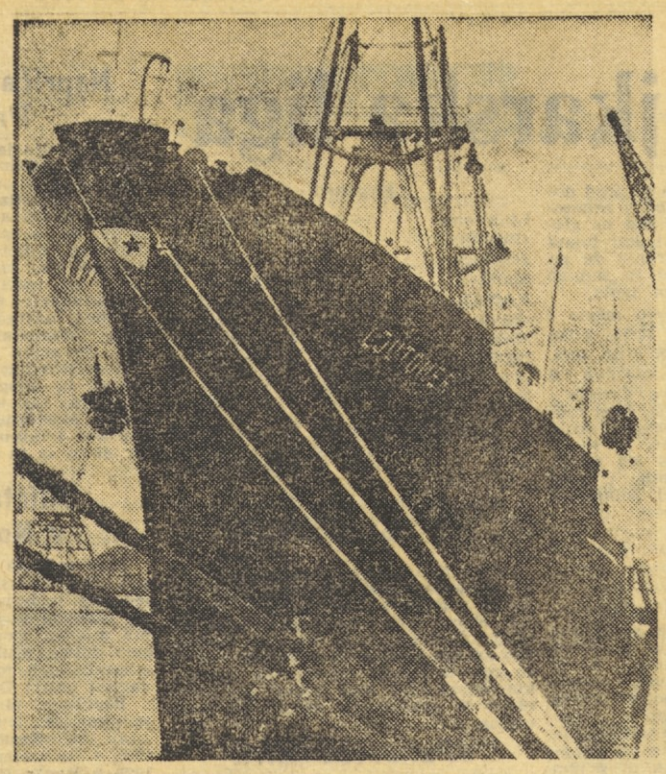

Poslansko vprašanje o Rajakowitschu

Na nedavnem zasedanju zveznega zbora je predstavnik zveznega izvršnega sveta Radovan Stijačić odgovoril na vprašanje poslanca Dušana Djurovića v zvezi z nedavnim pobegom Ericha Rajakowitscha iz Jugoslavije.

Poleg že znanih podatkov v zvezi s pobegom Rajakowitscha je Stijačić med drugim dejal, da uslužbenec, ki je opravljal nalogo, ni vedel, da je Rajakowitsch vojni zločinec. Ponovil je tudi, da nizozemsko veleposlaništvo z zahtevo za aretacijo najprej ni izpolnilo pogojev zakona o kazenskem postopku, ki so potrebni za aretacijo in izročitev državljana tuje države.

Stijačić je poudaril, da pada na organe za notranje zadeve velika odgovornost, ker niso izpolnili ukaza o temeljitem nadzorstvu nad Rajakowitschem, ko je bil v Piranu, in ker so dopustili, da je pobegnil iz države. Doslej so ugotovili, da so Rajakowitscha nadzorovali tako, da je lahko brez posebnih težav zapustil hišo v Piranu in nato državo. Kdaj in kako je zbežal iz Jugoslavije, za zdaj še ni znano.

Medtem pa komandir postaje milice v Piranu Maks Černe stvari v svojem pripovedovanju dopisniku Dela pripoveduje precej drugače. Po njegovem je moto zadeve naslednji: »Jaz ga bom spustil, ti ga moraš ujeti, če ga ne ujameš, boš kaznovan...«

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. namestniki staroperzijskih kraljev, samovoljni mogotci, 8. nepričakovana srčna slabost, 14. toplomer brez živega srebra, 15. mesto v severozahodni Romuniji, nedaleč od madžarske meje, ki se uvršča med najstarejša mesta Transilvanije, 16. število z dvema ničlama, 17. prejšnji predsednik afriške republike Gane (Kwame), 19. okrajšava za »sledeči«, 20. slovenski slikar, naš najboljši slikar morja in ljudi na obali (Albert, 1887—1947), 22. sodoben ameriški pesnik in pripovednik (Conrad Potter), 23. srbsko moško ime, 24. ime nekdanjega slovenskega smučarskega skakalca Roglja, 26. ime češkega pesnika Nerude, 27. močna nosilna gred, 28. železov oksid, 29. glavno mesto Jordanije, 31. visoko koničasto pokrivalo, papeževa krona, 32. različna samoglasnika, 33. napačilo, nadav, 34. prebivalka glavnega mesta balkanske države, 36. vrsta kuriva, 37. grški bog ljubezni, 38. pevec v zboru, 40. gradbeni material, produkt gozdov, 41. kratica za »tega meseca«, 43. ameriška filmska igralka (Kim), 44. znano angleško univerzitetno mesto, 46. številnik, 47. mesto v podnožju Cavennesa v južni Franciji, 48. barva igralnih kart, 49. naš najboljši telovadec (Miro), 51. oziralni zaimek, 52. prvi partski kralj, ustanovitelj dinastije Arsakidov, 54. vodna žival, 55. nedeljiva soglasnika, 56. kresnica, 58. nekdanji kraljevi namestnik na Hrvatskem, 59. najožji Marxov sodelavec, 61. nemški pesnik, pisatelj in prevajalec s pravim imenom Alfred Henschke, 63. mesto in važno pristanišče v južni Grčiji (grško Patrai), 64. glavno mesto ameriške zvezne države Georgie.

NAVPIČNO: 1. glavno mesto Sardinije, 2. otočje v zahodnem delu Atlantskega oceana med Severno in Južno Ameriko, 3. velika basovska lutnja, 4. enaka soglasnika, 5. prebivalec starogrške pokrajine Beocije (Aonije), 6. ločilo na koncu stavka, 7. mesto v Sloveniji, z rudnikom živega srebra, 8. večji kraj na Krasu, 9. pristanišče v Alžiriji, 10. zaničljivo ime za Italijana, 11. latinski predlog, 12. mesto in pristanišče ob jadranski obali Italije, 13. mesni izdelek, 18. zvijača, prevara, 21. oziralni zaimek, 23. mejna reka med SZ, Turčijo in Iranom, pritok Kure, 25. mesto na obali fjorda Ofoten v severni Norveški in važno izvozno pristanišče železne rude iz področja Kirune, 27. grški otok v severnem delu Kikladov, 30. reka v Franciji, Belgiji in Nizozemski, 31. rimski komediograf, 33. glavno mesto departmaja Pas-de-Calais v severni Franciji, 35. trup, 36. mesto in pristanišče v južni Angliji, 38. medalja, 39. pristaš teizma, 41. spremljevalec, oproda, 42. tuje žensko ime, 43. namera, nakana, 45 delavka v tekstilni industriji, 46. spreten govornik, ki zna pridobiti ljudstvo, 48. priimek dveh sovjetskih odličnih atletinj (Tamara in Irina), 50. kemični znak za erbij, 52. velika lepa veža, slavnostna dvorana, 53. škotsko krilo, 56. brkati orel, 57. oseba iz indijskega epa Mahabharata, 60. različna soglasnika, 62. kemični znak za barij.

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. Worms, 6. papca, 11. iperit, 13. Makalu, 14. Lena, 15. Odra, 18. Kras, 19. stik, 20. Real, 21. adut, 22. on, 23. siesta, 25. di, 26. nikelj, 29. Hessen, 32. koma, 33. študent, 35. li, 36. Maas, 37. VA, 38. Colbert, 40. pega, 42. desert, 43. Parana, 45. er, 46. vrečar, 49. ki, 50. skop, 53. imam, 54. srab, 56. alka, 57. kure, 58. pore, 59. njorka, 61. trakar, 63. tepka, 64. akant.

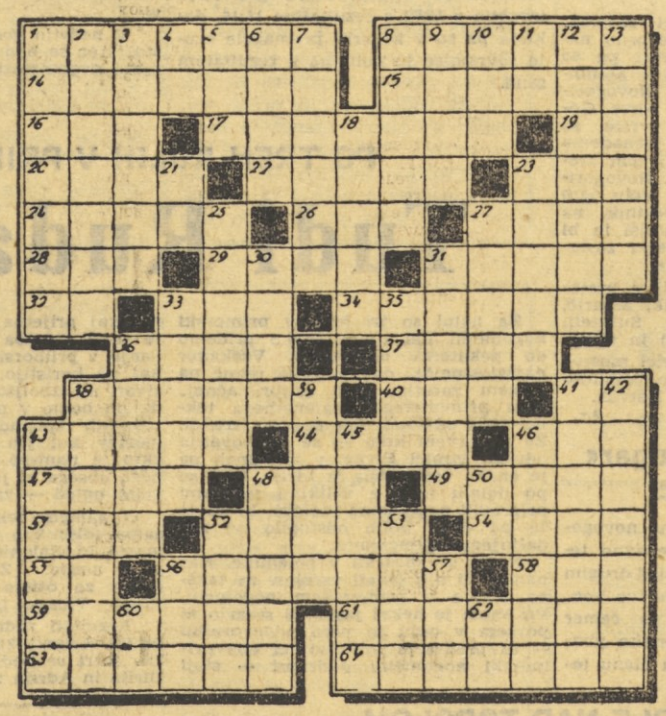

SADNA REVOLUCIJA V LJUBLJANI

Povzročil jo je Agrokombinat iz Maribora na ljubljanski tržnici z izredno konkurenčnimi cenami jabolk

Mariborski agrokombinat je začel prodajati na treh prodajnih mestih ljubljanske tržnice ob Ljubljanici in na tržnici v Mostah jabolka iz svojih plantažnih nasadov po izredno konkurenčnih cenah. Najkakovostnejšo vrsto jabolk jonatan prodaja agrokombinat na primer v prodaji na drobno na tržnici po 140 do 160 starih dinarjev kilogram. Ljubljanska trgovska podjetja, ki tudi prodajajo ta jabolka, pa jih ponujajo po 260 S-din. Druge vrste jabolk iz Maribora (zlata pramena, koks oranžna reneta, pisani kardinal, kanadčanke itd.) pa so še cenejše.

Agrokombinat je s tem prodorom na ljubljansko sadno tržišče povzročil v Ljubljani pravo »sadno revolucijo« med trgovskimi podjetji. Potrošniki iz Ljubljane in okolice ter vodstvo ljubljanskih tržnic so takšne konkurence seveda izredno veseli.

A. P. KAZANCEV:

POTOVANJE NA MESEC

24

Peter Gromov je objel Heleno okrog ramen. Anikin in Godwin sta začela nategovati jekleno vrv, ki je visela čez prepad. Njen drugi konec je bil tako daleč, da je bil podoben niti, ki se je svetlikala na ozadju mračnega prepada, katerega globine si ni bilo mogoče niti zamisliti.

»Ni se treba čuditi,« je tiho rekel Peter Gromov, »če bomo tukaj občutili tudi dihanje še neohlajenega planeta.«

»Ali bi radi povedali, da tam, kamor bi se lahko zrušil, kratko malo ni hladne teme, temveč raztaljena magma?« je dvignila Helen svoje oči proti njemu.

»Vem, kakšne so tiste rdeče pege na drugi strani! Če bi lahko preskočili tako, kot je preskočil tankec, potem bi bil že na oni strani. Midva se bova prva podala na drugo stran.«

»V vagončku žičnice nad Niagaro se mi je zdelo, da bom zgrmela dol. Spodaj se je kot na marmorju zrcalil peneči se burni tok.«

»Žičnica je narejena,« se je odzval Anikin. »Samo da je namesto vagončka kljuka.«

»Jeklena vrv, napeta med skakalnico in tankcem, se je napenjala strmo navzdol in visela nad črnim prepadom.

Gromov se je približal skakalnici.

»Aljonuška!« je nenavadno nežno poklical Helen.

Helen je dvignila obrvi, se nasmehnila in poslušno pristopila.

Tom Godwin se je dotaknil poveljnikove roke:

»Dolgujem vam svoje življenje. Toda zdaj gre za tuje...«

Gromov je odkimal z glavo.

Anikin je privezal kljuko na vrv in naredil na njej vozel, v katerega si lahko dal nogo. Potem pa je čez jekleno vrv vrgel drugi vozel vrvi za zaviranje.

Peter Gromov je svoj pas krepko privezal za Helenin pas.

Tom Godwin se je hotel posloviti od Helen, toda Gromov ga je besno pogledal, in odstopil je. Anikin se je vedel, kot da se nič posebnega ne dogaja.

Dve tesno objeti postavi sta zdrsnili po jekleni vrvi nizdol. Skafandra sta bila videti na ozadju mračnega prepada slepeče sijajna.

Helen ni mogla gledati dol, toda kakor bi si ne mogla oprostiti, če bi ne pogledala.

V prepadu se je gostila neverjetna tema kot na vesoljskem nebu, celo temnejša je bila, ker ni bilo zvezd, kaj se je potem vendar tam v globini svetlikalo? Mar je bil to privid, ki ga je povzročala vrtoglavica? Ne! Helen ni čutila vrtoglavice. Zdaj se je naslajala nad prostim poletom, ne da bi čutila svojo lastno težo in ne da bi posvečala pozornost vrvi, ki jo je nosila. Poleg nje je bil močan moški, ki jo je silil, da je letela in v primerjavi z njim je bila lažja od peresa. In letela je! To je bil najbolj čuden občutek... Ne! Užitek!

Gibanje je začelo postajati počasnejše in konec je bilo leta, Gromov se je upri z nogami ob kamen in pomagal Heleni vstati.

»Letela sva!« je tiho rekla.

Gromov je pokleknil in začel snemati s kamenja nenavadno rdečkasto plast.

»Življenje! Ali slišite, Aljonuška, to je življenje!«

Na rokavici je razmazoval nekaj, kar je bilo podobno plesni.

»Življenje?« se je začudila Helen. »Kaj pa je to?« in pokazala na razbito gosenico tankca, ki je bil brez moči.

Peter Gromov se je vzravnal. Šele zdaj je doumel, kako strahovita nesreča se je bila pripetila tankcu zaradi udarca ob padcu. Oči so se mu vznemirjeno zožile, toda na ustnicah se mu je še vedno poigraval zmagoslaven nasmeh znanstvenika, ki je odkril življenje na Mesecu.

OSMO POGLAVJE
JAMA DRAGOCENOSTI

Prvi ljudje na Mesecu so moiče stali poleg tankca. Polobla je postala mlečno bela. Podob na njej ni bilo. Tankec se je zdel opuščen.

Anikin in Peter Gromov sta ocenjevala škodo. Gosenica je bila pretrgana in počil je pomožni valj. Škoda je nastala tudi na radijski shemi televizijskih naprav. Morali so obnoviti napajanje akumulatorjev iz sončnih baterij. Del elementov prevodnikov je moral biti obsijan, drugi del pa je moral biti v senci. Padec temperature za več kot sto stopinj je zagotavljal njihovo večjo moč. Zaradi udarca je mali ščit, ki je delal senco, odletel in se izgubil.

Helen se je čedalje bolj oddaljevala od tankca in si prizadevala najti ščit. Hodila je po rdečih pegah Mesečevega gozda. Mesečev gozd, kot je temu rekla Helen, je bil podoben rji na kamenju. Omenjeno plesen si si lahko ogledal samo s pomočjo mikroskopa. Morda so to gobe, ki se svetlikajo?

Tankec se ne bo več zganil in odprava bo ostala tukaj. Tako je tudi bolje. Bolje je, če semkaj prileti raketa z Zemlje.

»Ostali bomo tukaj, mar ne?« je vprašal Godwin.

»Bojim se, Tom, da ne poznate dobro poveljnika,« mu je zamišljeno odgovorila. »Tu je našel Mesečev gozd in Mesečev veter. Našel bo tudi vulkane.«

»Vulkane še nekako. Toda veter?«

»Kaj pa mislite? Zakaj so površine razpok gladke in svetleče? Iz globin planeta prihajajo skozi razpoko plini ogljikove kisline. Ti hranijo to ubogo vegetacijo in prav tako čistijo prah z ravnin, ki se širijo nad njo.«

»Dobro ste to razumeli, Helen. Izvrstna učenka ste!«

»Menite tudi vi tako, Tom?«

Helen in Tom sta našla ščit in ga prinesla do tankca. Anikin je bil že odpravil okvare na televizijskem zaslonu in tankec zdaj ni bil več pust.

»Kako se počutite, mister Gromov?« je pozdravil Godwin Jevgenija. »Ali ste znova tukaj, da bi dokazali nepotrebnost prisotnosti ljudi na Mesecu?«

»Brez vaše pomoči se zdaj niti premaknil ne bi,« je priznal Jevgenij.

»Povej to materi,« ga je zaprosil Peter Gromov. »Povej ji, da drug brez drugega ne zmoreva.«

»Sem ji že povedal. Celo rekel sem ji, da sem zares srečen, kadar sem z vami.«

Godwin je bil odšel s Helen. Peter pa je pomenljivo pogledal brata.

»Srečen? Svetoval bi ti, da bi malce ublažil svoja določena čustva...«

»V prsih nimam takšnega prekinjevalca. Samo ti lahko izključiš čustva kot električno luč.«

Pristopil je Anikin.

»Vse je jasno. Nič manj kot delo enega dne.«

»Ne moremo izgubiti celega dne.« je odločno rekel Peter Gromov. »Do Mesečeve noči ni več toliko dni. Moramo iti naprej. Anikin pa bo ostal zaradi popravila tankca.«

»Kako?« je presenečena dejala Helen. »Iti brez tankca?«

»Godwin bo ponesel posodo z rezervnim kisikom. Tankec nas bo dohitel čez en dan.«

(40)

ČASOPISA LOOK IN STERN O DALLAŠKI TRAGEDIJI

Predsednikova krsta v letalu

Neizpolnjeni mrliški list dr. Clarka — Skrb pogrebnika Oneala, kdo bo plačal krsto — Gospa Kennedy je v svoji sobi v letalu našla Lyndona Johnsona — Hudo lačni po tragičnih dogodkih

Ko se je sprevod približal izhodu, je prihitel bolničar in izročil agentu mrliški list, ki ga je na neizpolnjenem formularju podpisal dr. Clark. Agent ga je hitro spravil v žep. Sprevod se je sedaj tako naglo premikal, da je skoraj pobegnil dr. Burkleyu in predsednikovemu šoferju Greenu. »Hoteli smo čimprej oditi,« se je pozneje spominjal O'Brien. »Gospa Kennedy vendar ni mogla več čakati s truplom svojega moža.«

Opat Caine je ob vhodu v bolnišnico zgubil skoraj vsakršno zvezo s sprevodom. Zato je moral svojo ceremonijo opravljati kar na pločniku. Gospodje iz pogrebnega zavoda so spravili pod strokovnim nadzorstvom svojega šefa Oneala predsednikovo krsto v cadillac. Na desni strani avtomobila so bila majhna vrata, kjer je bil priklopni sedež poleg krste. Policaj Dugger, ki je stal najbliže, je odprl ta vratca gospe Kennedy. Bilo je natančno 14.08.

Navzoči so se prestrašili, ko se je vpričo mlade vdove skoraj vnel pretep. Zato so sklenili, da se bodo čimprej prepeljali na letališče, preden bi jih utegnile zaustaviti morebitne okrepitve.

Ta bojazen, kot je vse kazalo, ni bila odveč. Nekaj ljudi je že pričelo trkati na okna in zahtevati, naj jih spuste v avtomobil. Pozneje se je izkazalo, da vse skupaj ni bilo tako nevarno, kot je bilo spočetka videti. Bila sta namreč pogrebnik Oneal in njegov šofer. »Pustite nama, da vstopiva!« je vpil šofer. Ni mogel razumeti, zakaj sedi za krmilom neznan moški — tajni agent Berger.

Njegov gospodar ni bil tako glasen. Tudi ni bil posebno v skrbeh. Zanimivo je, da je bil prepričan, da bodo mrliča le pokopali v Dallasu. Hotel se je samo pogovoriti. »Saj poznate pot do mojema inštituta?« je zavpil Kellermanu, ki je sedel v avtomobilu. »Tam se bomo našli.«

»Ne gremo tja,« mu je odgovoril Kellerman, »ampak na letališče. Peljite za nami in prevzemite tam svoj bolniški avtomobil!«

»Mrliški avtomobil,« ga je popravil Oneal in se pritožil dopisniku časopisa Time, ki je stal poleg njega. Bil je v skrbeh, da mu ne bodo plačali. Časnikar ga je debelo pogledal in nato obrnil glavo. S pogledom je taval po skupini radovednežev na posebnem parkirišču, po odvratni četverokotni bolniški stavbi in dalje po bulevarju, ki je bil že razsvetljen z neonskimi lučmi; tu je rdečerumeno-zeleni ritem prometnih znamenj že v šestih različnih smereh zaustavljal kolone vozil in jih spet spuščal dalje.

»Kako strahotno mesto!« je pomislil. »In prav tu se je moralo končati Kennedyjevo obdobje.«

Ko so se za Jacqueline Kennedy zapria vrata predsedniškega letala air force I, si je le-ta želela samo eno: da jo za nekaj minut puste samo. Spomnila se je svojih poslednjih trenutkov, ki jih je preživela z možem prav tu, v zasebni kabini letala. Oba sta imela rada ta mali prostor. Zato bo zanjo tudi zdaj prav gotovo pravi kraj, kjer se bo skušala zbrati.

Stopila je po hodniku do kabine. Ker jo je imela za svojo osebno spalnico, ni potrkala na vrata. Pritisnila je na kljuko — in opazila, da se na postelji preteguje Lyndon Johnson in narekuje pisma svoji tajnici Mariji Fehmer. Nepremično je obstala pri vratih. Novi predsednik se je nespretno dvignil — in nato pohitel, da bi čimprej izginil v hodniku. Za njim se je pognala tajnica s svinčniki in beležkami.

Vdova ju je osuplo opazovala. Samo za hip je neodločna obstala na modri preprogi z vtkanim zlatim predsedniškim orlom. Nato se je tudi ona vrnila v hodnik.

Neznosna napetost, ki so jo čutili v letalu že dve uri, je pričela počasi popuščati. Banketa v Trade Marku ni bilo, zato so bili ljudje lačni. Johnson je naročil juho. Tajnici Mariji Fehmer se je zdelo, da je »juho kar vdihnil vase, saj je izginila naglo kakor strela«. Predsednik je nato odrinil krožnik in vzdihnil: »Zdi se mi, da je od jutra minilo celo leto.« Gospa Kennedy pa je odšla v kabino v repu letala, kjer je bila tudi krsta s posmrtnimi ostanki njenega moža.

General Godfrey McHugh se je medtem prebil do pilotske kabine. Ni videl niti Johnsona niti njegove žene, ker je bil ves zatopljen v misli. Sedaj, ko so pripeljali Kennedyjevo krsto v letalo, mu ni preostajalo nič drugega, kot da odleti, in sicer takoj. Ko je prispel do pilota, je zaslišal znani zvok in si ob njem oddahnil: pilot Jim Swindal je kar sam pognal motor številka tri — znamenje, da se pripravlja na vzlet. Godfrey je zavpil pilotom: »Gremo! Predsednik je v letalu!«

Toda v letalu sta bila pravzaprav dva predsednika, vendar McHugh na to sploh ni pomislil. Eden izmed njiju, Johnson, je sklenil, da bo za vsako ceno zaprisegel v Dallasu, to pa bi vsekakor povzročilo trenje med Johnsonovi in Kennedyjevimi pristaši.

Kennedyjevi pristaši so izgubili v zadnjih dveh urah predsednika, nato pa so se morali še boriti za njegove posmrtne ostanke v dallaški bolnišnici. V tem času so dobili več udarcev kot mnogi ljudje vse življenje. Zato so bili njihovi živci napeti, kakor da bodo vsak hip počili. Če bi jih bil Johnson zaprosil, naj vzamejo kako drugo letalo, ne pa air force I, bi bilo vse v redu. Tako bi se njihova bolečina vsaj ne stopnjevala. Toda Johnson tega ni storil, četudi lahko danes razumemo tudi njega.

Johnson je bil sedaj predsednik, ne glede na to, ali so ga Kennedyjevi pristaši priznavali ali ne. Pozneje je obrambni minister Robert McNamara pripomnil: »Ne smete pozabiti, da je bil tudi on šokiran!« Tudi Kennedyjevim simpatizerjem je treba priznati, da v teh prvih urah niso pokazali, kako hudo so prizadeti. Vedeli so naslednje: če bodo javno pokazali, da njihovi odnosi z novo vlado niso najboljši, bodo storili medvedjo uslugo svoji deželi, s tem pa tudi mrliču, ki ga objokujejo.

(Dalje prihodnjič)